

COLLEGE SERIES OF GREEK AUTHORS
EDITED UNDER THE SUPERVISION OF
JOHN WILLIAMS WHITE AND THOMAS D. SEYMOUR.

PLATO
G O R G I A S

EDITED
ON THE BASIS OF DEUSCHLE-CRON'S EDITION

BY
GONZALEZ LODGE
BRYN MAWR COLLEGE

TEXT EDITION

BOSTON, U.S.A., AND LONDON
PUBLISHED BY GINN & COMPANY

1891

ENTERED AT STATIONERS' HALL.

COPYRIGHT, 1890, BY

JOHN WILLIAMS WHITE AND THOMAS D. SEYMOUR.

ALL RIGHTS RESERVED.

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
10 ELMSLEY PLACE
TORONTO 5, CANADA.

JAN 23 1932

4037

TYPOGRAPHY BY J. S. CUSHING & Co., BOSTON, U.S.A.

PRESSWORK BY GINN & Co., BOSTON, U.S.A.

ΓΟΡΓΙΑΣ.

ΤΑ ΤΟΥΤ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΑΛΛΙΚΛΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ, ΓΟΡΓΙΑΣ,
ΠΩΛΟΣ.

Stephens I. p. 447.

Ι. ΚΑΛΛΙΚΛΗΣ. Πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι, ὦ Σώκρατες, οὕτω μεταλαγχάνειν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἄλλ' ἢ τὸ λεγόμενον κατόπιν ἐορτῆς ἤκομεν καὶ ὑστεροῦμεν;

5 ΚΑΛ. Καὶ μάλα γε ἀστείας ἐορτῆς. πολλὰ γὰρ καὶ καλὰ Γοργίας ἡμῖν ὀλίγον πρότερον ἐπεδείξατο.

ΣΩ. Τούτων μέντοι, ὦ Καλλίκλεις, αἴτιος Χαιρεφῶν ὄδε, ἐν ἀγορᾷ ἀναγκάσας ἡμᾶς διατρῆψαι.

ΧΑΙΡΕΦΩΝ. Οὐδὲν πρᾶγμα, ὦ Σώκρατες· ἐγὼ γὰρ καὶ
10 ἰάσομαι. φίλος γὰρ μοι Γοργίας, ὥστ' ἐπιδείξεται ἡμῖν,
εἰ μὲν δοκεῖ, νῦν, ἐὰν δὲ βούλη, εἰσαῦθις.

ΚΑΛ. Τί δέ, ὦ Χαιρεφῶν; ἐπιθυμῆ Σωκράτης ἀκοῦσαι
Γοργίου;

ΧΑΙ. Ἐπ' αὐτό γέ τοι τοῦτο πάρεσμεν.

15 ΚΑΛ. Οὐκοῦν ὅταν βούλησθε παρ' ἐμὲ ἦκειν οἴκαδε, παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει, καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν.

ΣΩ. Εὖ λέγεις, ὦ Καλλίκλεις. ἀλλ' ἄρα ἐθελήσειεν ἂν ἡμῖν διαλεχθῆναι; βούλομαι γὰρ πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ, ε
τίς ἢ δύναμις τῆς τέχνης τοῦ ἀνδρός, καὶ τί ἐστὶν ὃ ἐπαγ-
20 γέλλεται τε καὶ διδάσκει· τὴν δὲ ἄλλην ἐπίδειξεν εἰσαῦθις,
ὥσπερ σὺ λέγεις, ποιησάσθω.

ΚΑΛ. Οὐδὲν οἶον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, ὃ Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτῷ ἐν τούτῳ ἦν τῆς ἐπιδείξεως· ἐκέλευε γοῦν νυνδὴ ἐρωτᾶν ὅτι τις βούλοιο τῶν ἔνδον ὄντων, καὶ πρὸς ἅπαντα
25 ἔφη ἀποκρινεῖσθαι.

ΣΩ. Ἡ καλῶς λέγεις. ὦ Χαιρεφῶν, ἐροῦ αὐτόν.

ΧΑΙ. Τί ἔρωμαι;

ΣΩ. Ὅστις ἐστίν.

ΧΑΙ. Πῶς λέγεις;

30 ΣΩ. Ὡσπερ ἂν εἰ ἐτύχχανεν ἂν ὑποδημάτων δημιουργός, ἀπεκρίνατο ἂν δήπου σοι ὅτι σκυτοτόμος· ἢ οὐ μανθάνεις ὡς λέγω;

Π. ΧΑΙ. Μανθάνω καὶ ἐρήσομαι. Εἰπέ μοι, ὦ Γοργία, ἀληθῆ λέγει Καλλικλῆς ὅδε, ὅτι ἐπαγγέλλει ἀποκρίνεσθαι ὅτι ἂν τίς σε ἐρωτᾷ;

ΓΟΡΓΙΑΣ. Ἀληθῆ, ὦ Χαιρεφῶν· καὶ γὰρ νυνδὴ αὐτὰ 448
5 ταῦτα ἐπηγγελλόμην, καὶ λέγω ὅτι οὐδεὶς μέ πω ἠρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτών.

ΧΑΙ. Ἡ που ἄρα ῥαδίως ἀποκρινεῖ, ὦ Γοργία.

ΓΟΡ. Πάρεστι τούτου πείραν, ὦ Χαιρεφῶν, λαμβάνειν.

ΠΩΛΟΣ. Νῆ Δία· ἂν δέ γε βούλη, ὦ Χαιρεφῶν, ἐμοῦ.

10 Γοργίας μὲν γὰρ καὶ ἀπειρηκέμαι μοι δοκεῖ· πολλὰ γὰρ ἄρτι διελήλυθεν.

ΧΑΙ. Τί δέ, ὦ Πῶλε; οἶε σὺ κάλλιον ἂν Γοργίου ἀποκρίνασθαι;

ΠΩΛ. Τί δὲ τοῦτο, εἰ σὸί γε ἱκανῶς;

15 ΧΑΙ. Οὐδέν· ἀλλ' ἐπειδὴ σὺ βούλει, ἀποκρίνου.

ΠΩΛ. Ἐρώτα.

ΧΑΙ. Ἐρωτῶ δὴ. εἰ ἐτύχχανε Γοργίας ἐπιστήμων ἂν τῆς τέχνης ἥσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἡρόδικος, τίνα ἂν αὐτὸν ὠνομάζομεν δικαίως; οὐχ ὅπερ ἐκείνου;

20 ΠΩΛ. Πάνυ γε.

d

b

ΧΑΙ. Ἰατρὸν ἄρα φάσκοντες αὐτὸν εἶναι καλῶς ἂν ἐλέγομεν.

ΠΩΛ. Ναί.

ΧΑΙ. Εἰ δέ γε ἥσπερ Ἀριστοφῶν ὁ Ἀγλαοφῶντος ἢ ὁ
25 ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔμπειρος ἦν τέχνης, τίνα ἂν αὐτὸν ὀρθῶς
ἐκαλοῦμεν;

ΠΩΛ. Δῆλον ὅτι ζωγράφον.

ΧΑΙ. Νῦν δ' ἐπειδὴ τίνος τέχνης ἐπιστήμων ἐστίν, τίνα
ἂν καλοῦντες αὐτὸν ὀρθῶς καλοῦμεν;

30 ΠΩΛ. Ὡ Χαιρεφῶν, πολλαὶ τέχναι ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν
ἐκ τῶν ἐμπειριῶν ἐμπείρως ἠύρημένοι. ἐμπειρία μὲν γὰρ
ποιεῖ τὸν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ
κατὰ τύχην. ἐκάστων δὲ τούτων μεταλαμβάνουσιν ἄλλοι
ἄλλων ἄλλως, τῶν δὲ ἀρίστων οἱ ἄριστοι. ὧν καὶ Γοργίας
35 ἐστὶν ὄδε, καὶ μετέχει τῆς καλλίστης τῶν τεχνῶν.

III. ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ Γοργία, φαίνεται Πῶλος παρε- a
σκευάσθαι εἰς λόγους. ἀλλὰ γὰρ ὁ ὑπέσχετο Χαιρεφῶντι
οὐ ποιεῖ.

ΓΟΡ. Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;

5 ΣΩ. Τὸ ἐρωτώμενον οὐ πάνν μοι φαίνεται ἀποκρίνε-
σθαι.

ΓΟΡ. Ἀλλὰ σύ, εἰ βούλει, ἐροῦ αὐτόν.

ΣΩ. Οὐκ, εἰ αὐτῷ γε σοὶ βουλομένῳ ἐστὶν ἀποκρί-
νεσθαι, ἀλλὰ πολὺ ἂν ἥδιον σέ. δῆλος γάρ μοι Πῶλος
10 καὶ ἐξ ὧν εἴρηκεν, ὅτι τὴν καλουμένην ῥητορικὴν μᾶλλον
μεμελέτηκεν ἢ διαλέγεσθαι.

ΠΩΛ. Τί δή, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι, ὦ Πῶλε, ἐρομένου Χαιρεφῶντος τίνος Γοργίας
ἐπιστήμων τέχνης, ἐγκωμιάζεις μὲν αὐτοῦ τὴν τέχνην
15 ὥσπερ τινὸς ψέγοντος, ἣτις δὲ ἐστὶν οὐκ ἀπεκρίνω.

ΠΩΛ. Οὐ γὰρ ἀπεκρινάμην ὅτι εἷη ἡ καλλίστη;

Σο. Καὶ μάλα γε. ἀλλ' οὐδεὶς ἡρώτα ποία τις εἶη ἢ
 Γοργίου τέχνη, ἀλλὰ τίς καὶ ὄντινα δύοι καλεῖν τὸν Γορ-
 γίαν· ὥσπερ τὰ ἔμπροσθέν σοι ὑπετίνατο Χαιρεφῶν καὶ
 20 αὐτῷ καλῶς καὶ διὰ βραχέων ἀπεκρίνω, καὶ νῦν οὕτως εἶπέ 449
 τίς ἢ τέχνη καὶ τίνα Γοργίαν καλεῖν χρή ἡμᾶς. μᾶλλον
 δέ, ὦ Γοργία, αὐτὸς ἡμῖν εἶπέ, τίνα σε χρή καλεῖν ὡς τίνος
 ἐπιστήμονα τέχνης.

Γορ. Τῆς ῥητορικῆς, ὦ Σώκρατες.

25 Σο. Ῥήτορα ἄρα χρή σε καλεῖν;

Γορ. Ἀγαθόν γε, ὦ Σώκρατες, εἰ δὴ ὁ γε εὐχομαι εἶναι,
 ὡς ἔφη Ὀμηρος, βούλει με καλεῖν.

Σο. Ἀλλὰ βούλομαι.

Γορ. Κάλει δὴ.

30 Σο. Οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν δυνατὸν εἶναι ποιεῖν; b

Γορ. Ἐπαγγέλλομαί γε δὴ ταῦτα οὐ μόνον ἐνθάδε ἀλλὰ
 καὶ ἄλλοθι.

Σο. Ἄρ' οὖν ἐθελήσαις ἄν, ὦ Γοργία, ὥσπερ νῦν δια-
 λεγόμεθα, διατελέσαι τὸ μὲν ἐρωτῶν, τὸ δ' ἀποκρινόμενος,
 35 τὸ δὲ μῆκος τῶν λόγων τοῦτο, οἶον καὶ Πῶλος ἤρξατο, εἰσ-
 αὔθις ἀποθέσθαι; . . . ἀλλ' ὅπερ ὑπισχνεῖ, μὴ ψεύση, ἀλλὰ
 ἐθέλησον κατὰ βραχὺ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι.

Γορ. Εἰσὶν μὲν, ὦ Σώκρατες, εἶναι τῶν ἀποκρίσεων
 ἀναγκαῖαι διὰ μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι· οὐ μὲν c
 40 ἀλλὰ πειράσομαί γε ὡς διὰ βραχυτάτων. καὶ γὰρ αὖ καὶ
 τοῦτο ἔν ἐστιν ὧν φημι, μηδένα ἂν ἐν βραχυτέροις ἐμοῦ τὰ
 αὐτὰ εἰπεῖν.

Σο. Τούτου μὲν δεῖ, ὦ Γοργία· καί μοι ἐπίδειξιν αὐτοῦ
 τούτου ποιήσαι, τῆς βραχυλογίας, μακρολογίας δὲ εἰσ-
 45 αὔθις.

Γορ. Ἀλλὰ ποιήσω, καὶ οὐδενὸς φήσεις βραχυλογω-
 τέρου ἀκοῦσαι.

IV. ΣΩ. Φέρε δὴ· ῥητορικῆς γὰρ φῆς ἐπιστήμων τέχνης εἶναι καὶ ποιῆσαι ἂν καὶ ἄλλον ῥήτορα· ἢ ῥητορικὴ ἀπερὶ τί τῶν ὄντων τυγχάνει οὐσα; ὥσπερ ἢ ὑφαντικὴ περὶ τὴν τῶν ἱματίων ἐργασίαν· ἢ γάρ;

5 ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ μουσικὴ περὶ τὴν τῶν μελῶν ποίησιν;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Νῆ τὴν Ἑραν, ὦ Γοργία, ἀγαμαί γε τὰς ἀποκρίσεις, ὅτι ἀποκρίνει ὡς οἶόν τε διὰ βραχυτάτων.

10 ΓΟΡ. Πάνυ γὰρ οἶμαι, ὦ Σώκρατες, ἐπιεικῶς τοῦτο ποιεῖν.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἴθι δὴ μοι ἀπόκρισαι οὕτως καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς, περὶ τί τῶν ὄντων ἐστὶν ἐπιστήμη;

ΓΟΡ. Περὶ λόγους.

15 ΣΩ. Ποίους τούτους, ὦ Γοργία; ἄρα οἱ δηλοῦσι τοὺς ἐκάμνοντας, ὡς ἂν διαιτώμενοι ὑγιαίνοιν;

ΓΟΡ. Οὐ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα περὶ πάντα γε τοὺς λόγους ἡ ῥητορικὴ ἐστίν.

20 ΓΟΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν λέγειν γε ποιεῖ δυνατούς.

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν περὶ ὧν περ λέγειν, καὶ φρονεῖν;

ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ;

25 ΣΩ. Ἄρ' οὖν, ἣν νυνδὴ ἐλέγομεν, ἡ ἰατρικὴ περὶ τῶν καμνόντων δυνατούς εἶναι φρονεῖν καὶ λέγειν;

ΓΟΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ ἡ ἰατρικὴ ἄρα, ὡς ἔοικεν, περὶ λόγους ἐστίν.

ΓΟΡ. Ναί.

30 ΣΩ. Τούς γε περὶ τὰ νοσήματα;

ΓΟΡ. Μάλιστα.

Σο. Οὐκοῦν καὶ ἡ γυμναστικὴ περὶ λόγους ἐστὶν τοὺς περὶ εὐεξίαν τε τῶν σωμάτων καὶ καχεξίαν;

Γορ. Πάνυ γε.

35 Σο. Καὶ μὴν καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι, ὧ Γοργία, οὕτως ἔχουσιν· ἐκάστη αὐτῶν περὶ λόγους ἐστὶν τούτους, οἳ τυγχάνουσιν ὄντες περὶ τὸ πρᾶγμα, οὗ ἐκάστη ἐστὶν ἡ τέχνη.

Γορ. Φαίνεται.

40 Σο. Τί οὖν δὴ ποτε τὰς ἄλλας τέχνας οὐ ῥητορικὰς καλεῖς, οὐσας περὶ λόγους, εἴπερ ταύτην ῥητορικὴν καλεῖς, ἢ ἂν ἢ περὶ λόγους;

Γορ. Ὅτι, ὧ Σώκρατες, τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν περὶ χειρουργίας τε καὶ τοιαύτας πράξεις ὡς ἔπος εἰπεῖν πᾶσά ἐστιν ἢ ἐπιστήμη, τῆς δὲ ῥητορικῆς οὐδέν ἐστιν τοιοῦτον
45 χειρούργημα, ἀλλὰ πᾶσα ἢ πρᾶξις καὶ ἢ κύρωσις διὰ λόγων ἐστίν. διὰ ταύτ' ἐγὼ τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἀξιῶ εἶναι περὶ λόγους, ὀρθῶς λέγων, ὡς ἐγὼ φημι.

V. Σο. Ἄρ' οὖν μαθάνω οἶαν αὐτὴν βούλει καλεῖν; τάχα δὲ εἶσομαι σαφέστερον. ἀλλ' ἀπόκριναί· εἰσὶν ἡμῖν τέχναι. ἢ γάρ;

Γορ. Ναί.

5 Σο. Πασῶν δέ, οἶμαι, τῶν τεχνῶν τῶν μὲν ἐργασία τὸ πολὺ ἐστὶν καὶ λόγου βραχείος δέονται, εἶναι δὲ οὐδενός, ἀλλὰ τὸ τῆς τέχνης περαίνοιτο ἂν καὶ διὰ σιγῆς, οἷον γραφικὴ καὶ ἀνδριαντοποιία καὶ ἄλλαι πολλαί. τὰς τοιαύτας μοι δοκεῖς λέγειν, περὶ ἃς οὐ φῆς τὴν ῥητορικὴν
10 εἶναι· ἢ οὐ;

Γορ. Πάνυ μὲν οὖν καλῶς ὑπολαμβάνεις, ὧ Σώκρατες.

Σο. Ἐτεραι δέ γέ εἰσι τῶν τεχνῶν αἱ διὰ λόγου πᾶν περαίνουσι, καὶ ἔργου ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ οὐδενὸς προσδέονται ἢ βραχείος πάνυ, οἷον ἢ ἀριθμητικὴ καὶ λογιστικὴ
15 καὶ γεωμετρικὴ καὶ πεπτευτικὴ γε καὶ ἄλλαι πολλαί τέχ-

ναι, ὧν ἔναι σχεδόν τι ἴσους τοὺς λόγους ἔχουσι ταῖς πράξεσιν, αἱ δὲ πολλαὶ πλείους, καὶ τὸ παράπαν πᾶσα ἡ πρᾶξις καὶ τὸ κῦρος αὐταῖς διὰ λόγων ἐστίν. τῶν τοιούτων τινά μοι δοκεῖς λέγειν τὴν ῥητορικὴν.

20 Γορ. Ἀληθῆ λέγεις.

Σο. Ἄλλ' οὗτοι τούτων γε οὐδεμίαν οἶμαί σε βούλεσθαι ῥητορικὴν καλεῖν, οὐχ ὅτι τῷ ῥήματι οὕτως εἶπες, ὅτι “ἡ διὰ λόγου τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορικὴ ἐστίν,” καὶ ὑπολάβοι ἂν τις, εἰ βούλοιο δυσχεραίνειν ἐν τοῖς λόγοις,
25 “τὴν ἀριθμητικὴν ἄρα ῥητορικὴν, ὧ Γοργία, λέγεις;” ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε οὔτε τὴν ἀριθμητικὴν οὔτε τὴν γεωμετρικὴν ῥητορικὴν λέγειν.

Γορ. Ὅρθως γὰρ οἶε, ὧ Σώκρατες, καὶ δικαίως ὑπολαμβάνεις.

VI. Σο. Ἰθι νῦν καὶ σὺ τὴν ἀπόκρισιν ἣν ἠρόμην διαπέρανον. ἐπεὶ γὰρ ῥητορικὴ τυγχάνει μὲν οὔσα τούτων τις τῶν τεχνῶν τῶν τὸ πολὺ λόγῳ χρωμένων, τυγχάνουσι δὲ καὶ ἄλλαι τοιαῦται οὔσαι, πειρῶ εἰπεῖν, ἡ περὶ τί ἐν
5 λόγοις τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορικὴ ἐστίν. ὥσπερ ἂν εἴ τις με ἔροιτο ὧν νυνδὴ ἔλεγον περὶ ἡστινοσοῦν τῶν τεχνῶν· “ὧ Σώκρατες, τίς ἐστίν ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη;” εἴποιμ' ἂν αὐτῷ, ὥσπερ σὺ ἄρτι, ὅτι τῶν διὰ λόγου τις τὸ κῦρος ἔχουσῶν· καὶ εἴ με ἐπανέροιτο· “τῶν περὶ τί;” εἴποιμ' ἂν
10 ὅτι τῶν περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ περιττόν, ὅσα ἂν ἐκάτερα τυγχάνη ὄντα. εἰ δ' αὖ ἔροιτο· “τὴν δὲ λογιστικὴν τίνα καλεῖς τέχνην;” εἴποιμ' ἂν ὅτι καὶ αὕτη ἐστὶ τῶν λόγῳ τὸ πᾶν κυρουμένων· καὶ εἰ ἐπανέροιτο· “ἡ περὶ τί;” εἴποιμ' ἂν ὥσπερ οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα
15 καθάπερ ἡ ἀριθμητικὴ ἢ λογιστικὴ ἔχει· περὶ τὸ αὐτὸ γάρ ἐστι, τό τε ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν· διαφέρει δὲ τοσούτου, ὅτι καὶ πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα πῶς ἔχει πλήθους

ἐπισκοπεῖ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον ἢ λογιστικῇ. καὶ εἴ
 τις τὴν ἀστρονομίαν ἀνέροιτο, ἐμοῦ λέγοντος ὅτι καὶ αὕτη
 20 λόγῳ κυροῦται τὰ πάντα, “οἱ δὲ λόγοι οἱ τῆς ἀστρονο-
 μίας,” εἰ φαίη, “περὶ τί εἰσω, ὦ Σώκρατες;” εἵποίμ' ἂν
 ὅτι περὶ τὴν τῶν ἀστρων φορὰν καὶ ἡλίου καὶ σελήνης,
 πῶς πρὸς ἀλληλα τάχους ἔχει.

Γορ. Ὁρθῶς γε λέγων σύ, ὦ Σώκρατες.

25 Σο. Ἴθι δὴ καὶ σύ, ὦ Γοργία. τυγχάνει μὲν γὰρ δὴ ἡ
 ῥητορικὴ οὔσα τῶν λόγῳ τὰ πάντα διαπραττομένων τε καὶ
κυρωμένων τις· ἦ γάρ;

Γορ. Ἔστι ταῦτα.

Σο. Λέγε δὴ τῶν περὶ τί; (τί) ἐστι τοῦτο τῶν ὄντων,
 30 περὶ οὗ οὔτοι οἱ λόγοι εἰσίν, οἷς ἡ ῥητορικὴ χρῆται;

Γορ. Τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων, ὦ Σώ-
 κρατες, καὶ ἄριστα.

VII. Σο. Ἄλλ', ὦ Γοργία, ἀμφισβητήσιμοι καὶ τοῦτο
 λέγεις καὶ οὐδέν πω σαφές. οἶομαι γὰρ σε ἀκηκοέναι ἐν ο
 τοῖς συμποσίοις ἄδόντων ἀνθρώπων τοῦτο τὸ σκολιόν, ἐν
 ᾧ καταριθμοῦνται ἄδοντες, ὅτι ὑγιαίνειν μὲν ἄριστόν ἐστιν,
 5 τὸ δὲ δευτέρον καλὸν γενέσθαι, τρίτον δέ, ὡς φησιν ὁ
 ποιητῆς τοῦ σκολιοῦ, τὸ πλουτεῖν ἀδόλως.

Γορ. Ἀκήκοα γάρ· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτο λέγεις;

Σο. Ὅτι σοι αὐτίκ' ἂν παρασταίειν οἱ δημιουργοὶ τού- 452
 των ὦν ἐπήνεσεν ὁ τὸ σκολιὸν ποιήσας, ιατρός τε καὶ
 10 παιδοτρίβης καὶ χρηματιστῆς, καὶ εἶποι πρῶτον μὲν ὁ
 ἱατρός ὅτι “ὦ Σώκρατες, ἐξαπατᾷ σε Γοργίας· οὐ γάρ ἐστιν
 ἡ τούτου τέχνη περὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις,
 ἀλλ' ἡ ἐμή.” εἰ οὖν αὐτὸν ἐγὼ ἐροίμην· “σύ δὲ τίς ὦν
 ταῦτα λέγεις;” εἶποι ἂν ἴσως ὅτι “ιατρός.” “τί οὖν λέγεις;
 15 ἦ τὸ τῆς σῆς τέχνης ἔργον μέγιστόν ἐστιν ἀγαθόν;” “πῶς
 γὰρ οὔ,” φαίη ἂν ἴσως, “ὦ Σώκρατες, ὑγίεια; τί δ' ἐστὶν b

μείζον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ὑγείας;” εἰ δ’ αὖ μετὰ τοῦτον ὁ παιδοτρίβης εἴποι ὅτι “θαυμάζοιμι τᾶν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτός, εἴ σοι ἔχοι Γοργίας μείζον ἀγαθὸν ἐπιδειξάει τῆς
 20 αὐτοῦ τέχνης ἢ ἐγὼ τῆς ἐμῆς.” εἵπομεν ἅν αὖ καὶ πρὸς τοῦτον. “σὺ δὲ δὴ τίς εἶ, ὦ ἄνθρωπε, καὶ τί τὸ σὸν ἔργον;” “παιδοτρίβης,” φαίη ἅν, “τὸ δ’ ἔργον μου ἐστὶν καλοῦς τε καὶ ἰσχυροῦς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους τὰ σώματα.” μετὰ δὲ τὸν παιδοτρίβην εἴποι ἅν ὁ χρηματιστής, ὡς ἐγὼμαι, πάνν
 25 καταφρονῶν ἀπάντων. “σκόπει δῆτα, ὦ Σώκρατες, εἰάν σοι ε
 πλούτου φανῆ τι μείζον ἀγαθὸν ὃν ἢ παρὰ Γοργία ἢ παρ’ ἄλλῳ ὄτωον.” φαίμεν ἅν οὖν πρὸς αὐτόν. “τί δὲ δὴ; ἢ σὺ τούτου δημιουργός;” φαίη ἅν. “τίς ὢν;” “χρηματιστής.” “τί οὖν; κρίνεις σὺ μέγιστον ἀνθρώποις ἀγαθὸν
 30 εἶναι πλούτον;” φήσομεν. “πῶς γὰρ οὐκ;” ἐρεῖ. “καὶ μὴν ἀμφισβητεῖ γε Γοργίας ὅδε τὴν παρ’ αὐτῷ τέχνην μείζονος ἀγαθοῦ αἰτίαν εἶναι ἢ τὴν σήν,” φαίμεν ἅν ἡμεῖς. δῆλον οὖν ὅτι τὸ μετὰ τοῦτο ἔροιτ’ ἅν. “καὶ τί ἐστὶν α
 τοῦτο τὸ ἀγαθόν; ἀποκρινάσθω Γοργίας.” ἴθι οὖν νομί-
 35 σας, ὦ Γοργία, ἐρωτᾶσθαι καὶ ὑπ’ ἐκείνων καὶ ὑπ’ ἐμοῦ, ἀπόκριναι τί ἐστὶν τοῦτο ὃ φῆς σὺ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ σὲ δημιουργὸν εἶναι αὐτοῦ.

Γορ. Ὅπερ ἐστίν, ὦ Σώκρατες, τῇ ἀληθείᾳ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ αἴτιον ἅμα μὲν ἐλευθερίας αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώ-
 40 ποῖς, ἅμα δὲ τοῦ ἄλλων ἄρχειν ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει ἐκάστω.

Σο. Τί οὖν δὴ τοῦτο λέγεις;

Γορ. Τὸ πείθειν ἕγωγ’ οἷόν τ’ εἶναι τοῖς λόγοις καὶ ἐν ε
δικαστηρίῳ δικαστὰς καὶ ἐν βουλευτηρίῳ βουλευτὰς καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιαστὰς καὶ ἐν ἄλλῳ ξυλλόγῳ παντί,
 45 ὅστις ἅν πολιτικὸς ξύλλογος γίγνηται. καίτοι ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει δοῦλον μὲν ἔξεις τὸν ἰατρόν, δοῦλον δὲ τὸν παιδοτρίβην. ὁ δὲ χρηματιστής οὗτος ἄλλῳ ἀναφανήσε-

ται χρηματιζόμενος καὶ οὐχ αὐτῷ, ἀλλὰ σοὶ τῷ δυναμένῳ λέγειν καὶ πείθειν τὰ πλήθη.

VIII. ΣΩ. Νῦν μοι δοκεῖς δηλῶσαι, ὦ Γοργία, ἐγγύ-
 453 τατα τὴν ῥητορικὴν ἤντινα τέχνην ἡγεῖ εἶναι, καὶ εἴ τι
 ἐγὼ συνίημι, λέγεις ὅτι πειθοῦς δημιουργός ἐστιν ἡ ῥητο-
 ρική, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῆς ἅπασα καὶ τὸ κεφάλαιον εἰς
 5 τοῦτο τελευτᾷ· ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλεον τὴν ῥητορικὴν
 δύνασθαι ἢ πειθῶ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν;

ΓΟΡ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ μοι δοκεῖς ἱκανῶς
ὀρίζεσθαι· ἔστιν γὰρ τοῦτο τὸ κεφάλαιον αὐτῆς.

ΣΩ. ἘΑκουσον δὴ, ὦ Γοργία. ἐγὼ γὰρ εὖ ἴσθ' ὅτι, ὡς
 10 ἐμαυτὸν πείθω, εἴπερ τις ἄλλος ἄλλῳ διαλέγεται βουλόμε-
 νος εἰδέναι αὐτὸ τοῦτο περὶ ὅτου ὁ λόγος ἐστίν, καὶ ἐμὲ
 εἶναι τούτων ἓνα· ἀξιῶ δὲ καὶ σέ.

ΓΟΡ. Τί οὖν δὴ, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ νῦν. ἐγὼ τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς πειθῶ,
 15 ἥτις ποτ' ἐστὶν ἢν σὺ λέγεις καὶ περὶ ῶντινων πραγμάτων
 ἐστὶν πειθῶ, σαφῶς μὲν εὖ ἴσθ' ὅτι οὐκ οἶδα, οὐ μὴν ἀλλ'
ὑποπτεύω γε ἢν οἶμαί σε λέγειν καὶ περὶ ὧν· οὐδὲν μέντοι
 ἦττον ἐρήσομαί σε, τίνα ποτὲ λέγεις τὴν πειθῶ τὴν ἀπὸ
 τῆς ῥητορικῆς καὶ περὶ τίνων αὐτὴν εἶναι. τοῦ ἔνεκα δὴ
 20 αὐτὸς ὑποπτεύων σέ ἐρήσομαι, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς λέγω; οὐ
 σοῦ ἔνεκα, ἀλλὰ τοῦ λόγου, ἵνα οὕτω προῖη, ὡς μάλιστ' ἂν
 ἡμῖν καταφανές ποιοῖ περὶ ὅτου λέγεται. σκόπει γὰρ εἴ
 σοι δοκῶ δικαίως ἀνερωτᾶν σε. ὥσπερ ἂν εἰ ἐτύγχανόν
 σε ἐρωτῶν τίς ἐστι τῶν ζωγράφων Ζεῦξις, εἴ μοι εἶπες ὅτι
 25 ὁ τὰ ζῶα γράφων, ἂρ' οὐκ ἂν δικαίως σε ἠρόμην ὁ τὰ
 ποῖα τῶν ζῴων γράφων καὶ ποῦ;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. ἘΑρα διὰ τοῦτο, ὅτι καὶ ἄλλοι εἰσὶ ζωγράφοι γρά-
 φοντες ἄλλα πολλὰ ζῶα;

30 ΓΟΡ. Ναί.

|| ΣΩ. Εἰ δέ γε μηδεὶς ἄλλος ἢ Ζεῦξις ἔγραφε, καλῶς ἄν σοι ἀπεκέκριτο ;

ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὐ ;

ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς εἰπέ· πότερόν σοι
35 δοκεῖ πειθῶ ποιεῖν ἢ ῥητορικὴ μόνη ἢ καὶ ἄλλαι τέχναι ;
λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· ὅστις διδάσκει ὅτιοῦν πρᾶγμα, πότε-
ρον ὁ διδάσκει πείθει, ἢ οὐ ;

? ΓΟΡ. Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πάντων μάλιστα πείθει.

40 ΣΩ. Πάλιν δὴ ἐπὶ τῶν αὐτῶν τεχνῶν λέγωμεν ὡνπερ ε-
ννυδῆ· ἢ ἀριθμητικὴ οὐ διδάσκει ἡμᾶς, ὅσα ἐστὶν τὰ τοῦ
ἀριθμοῦ, καὶ ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος ;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πείθει ;

45 ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Πειθοῦς ἄρα δημιουργὸς ἐστὶν καὶ ἡ ἀριθμητικὴ.

ΓΟΡ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐάν τις ἐρωτᾷ ἡμᾶς, ποίας πειθοῦς καὶ
περὶ τί, ἀποκρινόμεθά που αὐτῷ ὅτι τῆς διδασκαλικῆς
50 τῆς περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ τὸ περιττόν ὅσον ἐστίν. καὶ τὰς
ἄλλας ἂς ννυδῆ ἐλέγομεν τέχναις ἀπάσαις ἔξομεν ἀποδείξαι
πειθοῦς δημιουργοὺς οὕσας καὶ ἡστινος καὶ περὶ ὅτι· ἢ οὐ ;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ῥητορικὴ μόνη πειθοῦς ἐστὶν δημιουργός.

55 ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΙΧ. ΣΩ. Ἐπειδὴ τοῖνυν οὐ μόνη ἀπεργάζεται τοῦτο τὸ
ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι, δικαίως ὥσπερ περὶ τοῦ ζωγράφου
μετὰ τοῦτο ἐπανεροίμεθ' ἂν τὸν λέγοντα, “ ποίας δὴ πει-
θοῦς καὶ τῆς περὶ τί πειθοῦς ἢ ῥητορικὴ ἐστὶν τέχνη ; ”
6 ἢ οὐ δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι ἐπανερέσθαι ;

ΓΟΡ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ἀπόκριναι δὴ, ὦ Γοργία, ἐπειδὴ γε καὶ σοὶ δοκεῖ οὕτω.

10 ΓΟΡ. Ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς λέγω, ὦ Σώκρατες, τῆς ἐν τοῖς δικαστηρίοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄχλοις, ὡς περ καὶ ἄρτι ἔλεγον, καὶ περὶ τούτων ἅ ἐστι δίκαιά τε καὶ ἄδικα.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ τοι ὑπώπτειον ταύτην σε λέγειν τὴν πειθὴν καὶ περὶ τούτων, ὦ Γοργία· ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς, ἐὰν ὀλίγον ὕστερον τοιοῦτόν τί σε ἀνέρωμαι, ὃ δοκεῖ μὲν ο
15 δῆλον εἶναι, ἐγὼ δ' ἐπανερωτῶ· ὅπερ γὰρ λέγω, τοῦ ἐξῆς ἔνεκα περαίνεσθαι τὸν λόγον ἐρωτῶ, οὐ σοῦ ἔνεκα, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐθιζόμεθα ὑπονοοῦντες προαρπάζειν ἀλλήλων τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ σὺ τὰ σαυτοῦ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅπως ἀν βούλην περαίνῃς.

20 ΓΟΡ. Καὶ ὀρθῶς γέ μοι δοκεῖς ποιεῖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἰθι δὴ καὶ τόδε ἐπισκεψόμεθα. καλεῖς τι μεμαθηκένας.

ΓΟΡ. Καλῶ.

ΣΩ. Τί δέ; πεπιστευκένας;

25 ΓΟΡ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Πότερον οὖν ταῦτόν δοκεῖ σοι εἶναι μεμαθηκένας α καὶ πεπιστευκένας, καὶ μάθησις καὶ πίστις, ἢ ἄλλο τι;

ΓΟΡ. Οἶομαι μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἄλλο.

ΣΩ. Καλῶς γὰρ οἶε, γνώσει δὲ ἐνθένδε. εἰ γὰρ τίς σε
30 ἔροιτο· “ἄρ' ἔστιν τις, ὦ Γοργία, πίστις ψευδῆς καὶ ἀληθῆς;” φαίης ἂν, ὡς ἐγὼ οἶμαι.

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; ἐπιστήμη ἐστὶν ψευδῆς καὶ ἀληθῆς;

ΓΟΡ. Οὐδαμῶς.

35 ΣΩ. Δῆλον γὰρ αὖ ὅτι οὐ ταυτόν ἐστιν.

ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἷ τέ γε μεμαθηκότες πεπεισμένοι εἰσὶν e
καὶ οἱ πεπιστευκότες.

ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα.

40 ΣΩ. Βούλει οὖν δύο εἶδη θῶμεν πειθοῦς, τὸ μὲν πίστιν
παρεχόμενον ἄνευ τοῦ εἰδέναί, τὸ δ' ἐπιστήμην;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ποτέραν οὖν ἢ ῥητορικὴ πειθὼ ποιεῖ ἐν δικαστη-
ρίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις περὶ τῶν δικαίων τε καὶ
45 ἀδίκων; ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνεται ἄνευ τοῦ εἰδέναί, ἢ
ἐξ ἧς τὸ εἰδέναί;

ΓΟΡ. Δῆλον δῆπου, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν.

ΣΩ. Ἡ ῥητορικὴ ἄρα, ὡς ἔοικεν, πειθοῦς δημιουργός 455
ἐστὶν πιστευτικῆς ἀλλ' οὐ διδασκαλικῆς περὶ τὸ δίκαιόν τε
50 καὶ ἄδικον.

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα διδασκαλικὸς ὁ ῥήτωρ ἐστὶν δικαστηρίων
τε καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων δικαίων τε πέρι καὶ ἀδίκων, ἀλλὰ
πειστικὸς μόνον. οὐ γὰρ δῆπου ὄχλον γ' ἂν δύναίτο το-
55 σοῦτον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ διδάξαι οὕτω μεγάλα πράγματα.

ΓΟΡ. Οὐ δῆτα.

X. ΣΩ. Φέρε δῆ, ἴδωμεν τί ποτε καὶ λέγομεν περὶ τῆς
ῥητορικῆς· ἐγὼ μὲν γάρ τοι οὐδ' αὐτός πω δύναμαι κατα- b
νοῆσαι ὅτι λέγω. ὅταν περὶ ἰατρῶν αἰρέσεως ἢ τῇ πόλει
σύλλογος ἢ περὶ ναυπηγῶν ἢ περὶ ἄλλου τινὸς δημιουρ-
5 γικοῦ ἔθνου, ἄλλο τι ἢ τότε ὁ ῥητορικὸς οὐ συμβουλευ-
σει; δῆλον γὰρ ὅτι ἐν ἐκάστη αἰρέσει τὸν τεχνικώτατον
δεῖ αἰρεῖσθαι. οὐδ' ὅταν τειχῶν περὶ οἰκοδομήσεως ἢ
λιμένων κατασκευῆς ἢ νεωρίων, ἀλλ' οἱ ἀρχιτέκτονες· οὐδ'
αὖ ὅταν στρατηγῶν αἰρέσεως πέρι ἢ τάξεώς τινος πρὸς
10 πολεμίους ἢ χωρίων καταλήψεως συμβουλή ἢ, ἀλλ' οἱ c
στρατηγικοὶ τότε συμβουλευέουσιν, οἱ ῥητορικοὶ δὲ οὔ·

ἢ πῶς λέγεις, ὦ Γοργία, τὰ τοιαῦτα; ἐπειδὴ γὰρ αὐτός τε φῆς ῥήτωρ εἶναι καὶ ἄλλους ποιεῖν ῥητορικούς, εὖ ἔχει τὰ τῆς σῆς τέχνης παρὰ σοῦ πυνθάνεσθαι. καὶ ἐμὲ νῦν νό-
 15 μισον καὶ τὸ σὸν σπεύδειν· ἴσως γὰρ καὶ τυγχάνει τις τῶν ἔνδον ὄντων μαθητῆς σου βουλόμενος γενέσθαι, ὡς ἐγώ τινας σχεδὸν καὶ συχνοὺς αἰσθάνομαι, οἳ ἴσως αἰσχύνονται ἂν σε ἀνερέσθαι· ὑπ' ἐμοῦ οὖν ἀνερωτώμενος νόμι- a
 σον καὶ ὑπ' ἐκείνων ἀνερωτᾶσθαι· “τί ἡμῖν, ὦ Γοργία,
 20 ἔσται, ἐάν σοι συνῶμεν; περὶ τίνων τῇ πόλει συμβουλεύειν οἰοί τε ἐσόμεθα; πότερον περὶ δικαίου μόνου καὶ ἀδίκου ἢ καὶ περὶ ὧν νυνδὴ Σωκράτης ἔλεγεν;” πειρῶ οὖν αὐτοῖς ἀποκρίνεσθαι.

Γορ. Ἄλλ' ἐγὼ σοι πειράσομαι, ὦ Σώκρατες, σαφῶς
 25 ἀποκαλύψαι τὴν τῆς ῥητορικῆς δύναμιν ἅπασαν· αὐτὸς γὰρ καλῶς ὑφηγήσω. οἴσθα γὰρ δήπου ὅτι τὰ νεώρια ταῦτα καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων καὶ ἡ τῶν λιμένων κατα- e
 σκευὴ ἐκ τῆς Θεμιστοκλέους συμβουλῆς γέγονεν, τὰ δ' ἐκ τῆς Περικλέους, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν δημιουργῶν.

30 Σο. Λέγεται ταῦτα, ὦ Γοργία, περὶ Θεμιστοκλέους· Περικλέους δὲ καὶ αὐτὸς ἤκουον ὅτε συνεβούλευεν ἡμῖν περὶ τοῦ διὰ μέσου τείχους.

Γορ. Καὶ ὅταν γέ τις αἵρεσις ἦ ὧν δὴ σὺ ἔλεγες, ὦ
 Σώκρατες, ὁρᾶς ὅτι οἱ ῥήτορες εἰσιν οἱ συμβουλευόντες
 35 καὶ οἱ νικῶντες τὰς γνώμας περὶ τούτων.

Σο. Ταῦτα καὶ θαυμάζων, ὦ Γοργία, πάλαι ἐρωτῶ, ἥτις ποτὲ ἡ δύναμις ἐστὶν τῆς ῥητορικῆς. δαιμονία γὰρ τις ἔμοιγε καταφαίνεται τὸ μέγεθος οὕτω σκοποῦντι.

XI. Γορ. Εἰ πάντα γε εἰδείης, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὡς ἔπος εἰπεῖν ἅπασας τὰς δυνάμεις συλλαβοῦσα ὑφ' αὐτῇ ἔχει. μέγα δὲ σοι τεκμήριον ἐρῶ· πολλάκις γὰρ ἤδη ἔγωγε b
 μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἰατρῶν εἰσελθὼν

- 5 παρά τινα τῶν καμνόντων οὐχὶ ἐθέλοντα ἢ φάρμακον πιεῖν
 ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν τῷ ἱατρῷ, οὐ δυναμένου τοῦ
 ἱατροῦ πείσαι, ἐγὼ ἔπεισα, οὐκ ἄλλη τέχνη ἢ τῇ ῥητορικῇ.
 φημὶ δὲ καὶ εἰς πόλιν ὅπη βούλει ἐλθόντα ῥητορικὸν ἄν-
 δρα καὶ ἱατρόν, εἰ δέοι λόγῳ διαγωνίζεσθαι ἐν ἐκκλησίᾳ
- 10 ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ συλλόγῳ, ὁπότερον δεῖ αἰρεθῆναι ἱατρόν, c
 οὐδαμοῦ ἂν φανῆναι τὸν ἱατρόν, ἀλλ' αἰρεθῆναι ἂν τὸν
 εἰπεῖν δυνατόν, εἰ βούλοιο. καὶ εἰ πρὸς ἄλλον γε δη-
 μιουργὸν ὄντιναοῦν ἀγωνίζοιτο, πείσειεν ἂν αὐτὸν ἐλέσθαι
 ὁ ῥητορικὸς μᾶλλον ἢ ἄλλος ὅστισοῦν· οὐ γὰρ ἔστιν
- 15 περὶ ὅτου οὐκ ἂν πιθανώτερον εἴποι ὁ ῥητορικὸς ἢ ἄλλος
 ὅστισοῦν τῶν δημιουργῶν ἐν πλήθει. ἢ μὲν οὖν δύναμις
 τοσαύτη ἐστὶν καὶ τοιαύτη τῆς τέχνης· δεῖ μέντοι, ὧ Σώ-
 κρατες, τῇ ῥητορικῇ χρῆσθαι ὥσπερ τῇ ἄλλῃ πάσῃ ἀγω-
 νίᾳ. καὶ γὰρ τῇ ἄλλῃ ἀγωνίᾳ οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ πρὸς a
- 20 ἅπαντας χρῆσθαι ἀνθρώπους, ὅτι ἔμαθε πυκτεύειν τε καὶ
 παγκρατιάζειν καὶ ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, ὥστε κρείττων
 εἶναι καὶ φίλων καὶ ἐχθρῶν· οὐ τούτου ἕνεκα τοὺς φίλους
 δεῖ τύπτειν οὐδὲ κεντεῖν τε καὶ ἀποκτείνουσαι. οὐδέ γε μὰ
 Δία ἐάν τις εἰς παλαιστραν φοιτήσας, εὖ ἔχων τὸ σῶμα
- 25 καὶ πυκτικὸς γενόμενος, ἔπειτα τὸν πατέρα τύπτῃ καὶ τὴν
 μητέρα ἢ ἄλλον τινὰ τῶν οἰκείων ἢ τῶν φίλων, οὐ τούτου c
 ἕνεκα δεῖ τοὺς παιδοτρίβας καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις διδά-
 σκοντας μάχεσθαι μισεῖν τε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων.
 ἐκεῖνοι μὲν γὰρ παρέδωσαν ἐπὶ τῷ δικαίῳ χρῆσθαι τού-
- 30 τοις πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἀδικοῦντας, ἀμυνομέ-
 νους, μὴ ὑπάρχοντας· οἱ δὲ μεταστρέψαντες χρῶνται τῇ 457
 ἰσχύϊ καὶ τῇ τέχνῃ οὐκ ὀρθῶς. οὐκ οὖν οἱ διδάξαντες
 πονηροί, οὐδὲ ἡ τέχνη οὔτε αἰτία οὔτε πονηρὰ τούτου
 ἕνεκά ἐστιν, ἀλλ' οἱ μὴ χρώμενοι, οἶμαι, ὀρθῶς. ὁ αὐτὸς
- 35 δὴ λόγος καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς. δυνατὸς μὲν γὰρ πρὸς

ἅπαντάς ἐστιν ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ παντὸς λέγειν, ὥστε
πιθανώτερος εἶναι ἐν τοῖς πλήθεσιν ἔμβραχυ περὶ ὅτου ἂν
βούληται· ἀλλ' οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα δεῖ οὔτε
τοὺς ἰατροὺς τὴν δόξαν ἀφαιρῆσθαι, ὅτι δύναίτο ἂν τοῦτο
40 ποιῆσαι, οὔτε τοὺς ἄλλους δημιουργοὺς, ἀλλὰ δικαίως καὶ
τῇ ῥητορικῇ χρῆσθαι, ὥσπερ καὶ τῇ ἀγωνίᾳ. ἐὰν δέ,
οἶμαι, ῥητορικὸς γενόμενός τις κᾶτα ταύτη τῇ δυνάμει καὶ
τῇ τέχνῃ ἀδικῇ, οὐ τὸν διδάξαντα δεῖ μισεῖν τε καὶ ἐκβάλλειν
ἐκ τῶν πόλεων. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐπὶ δικαίᾳ χρεῖα
45 παρέδωκεν, ὁ δ' ἐναντίως χρῆται. τὸν οὖν οὐκ ὀρθῶς
χρῶμενον μισεῖν δίκαιον καὶ ἐκβάλλειν καὶ ἀποκτείνουσι,
ἀλλ' οὐ τὸν διδάξαντα.

XII. Σο. Οἶμαι, ὦ Γοργία, καὶ σὲ ἔμπειρον εἶναι πολ-
λῶν λόγων καὶ καθεωρακένας ἐν αὐτοῖς τὸ τοιόνδε, ὅτι οὐ
ῥαδίως δύναται περὶ ὧν ἂν ἐπιχειρήσωσιν διαλέγεσθαι
διοριστάμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ μαθόντες καὶ διδάξαντες
5 ἑαυτοὺς οὕτω διαλύεσθαι τὰς συνουσίας, ἀλλ' ἐὰν περὶ
του ἀμφισβητήσωσιν καὶ μὴ φῆ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον
ὀρθῶς λέγειν ἢ μὴ σαφῶς, χαλεπαίνουσί τε καὶ κατὰ
φθόνου οἴονται τὸν ἑαυτῶν λέγειν, φιλονικούντας ἀλλ' οὐ
ζητοῦντας τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ· καὶ ἔνοιό γε τελευ-
10 τῶντες αἴσχιστα ἀπαλλάττονται, λοιδορηθέντες τε καὶ
εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες περὶ σφῶν αὐτῶν τοιαῦτα, οἷα καὶ
τοὺς παρόντας ἄχθεσθαι ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν, ὅτι τοιούτων
ἀνθρώπων ἠξίωσαν ἀκροῦσθαι γενέσθαι. τοῦ δὴ ἕνεκα
λέγω ταῦτα; ὅτι νῦν ἐμοὶ δοκεῖς σὺ οὐ πάνυ ἀκόλουθα
15 λέγειν οὐδὲ σύμφωνα οἷς τὸ πρῶτον ἔλεγες περὶ τῆς
ῥητορικῆς. φοβοῦμαι οὖν διελέγχειν σε, μή με ὑπολάβης
οὐ πρὸς τὸ πρᾶγμα φιλονικούντα λέγειν τοῦ καταφανὲς
γενέσθαι, ἀλλὰ πρὸς σέ. ἐγὼ οὖν, εἰ μὲν καὶ σὺ εἶ τῶν
ἀνθρώπων ὧν περ καὶ ἐγώ, ἠδέως ἂν σε διερωτῶην· εἰ δὲ 458

- 20 μή, ἐώην ἄν. ἐγὼ δὲ τίνων εἰμί; τῶν ἠδέως μὲν ἄν ἐλεγ-
 χθέντων, εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω, ἠδέως δ' ἄν ἐλεγξάντων, εἴ
 τίς τι μὴ ἀληθὲς λέγοι, οὐκ ἀηδέστερον μεντὰν ἐλεγχθέν-
 των ἢ ἐλεγξάντων· μείζον γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν ἠγοῦμαι,
 ὅσῳ περ μείζον ἀγαθὸν ἐστὶν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ
 25 τοῦ μεγίστου ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι. οὐδὲν γὰρ οἶμαι το-
 σοῦτον κακὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ὅσον δόξα ψευδῆς περὶ ὧν b
 τυγχάνει νῦν ἡμῶν ὁ λόγος ὦν. εἰ μὲν οὖν καὶ σὺ φῆς
 τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα. εἰ δὲ καὶ δοκεῖ χρῆναι ἱᾶν,
 ἐῷμεν ἤδη χαίρειν καὶ διαλύωμεν τὸν λόγον.
- 30 ΓΟΡ. Ἄλλὰ φημί μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς
 τοιοῦτος εἶναι οἶον σὺ ὑφηγεῖ· ἴσως μέντοι χρῆν ἐννοεῖν
 καὶ τὸ τῶν παρόντων. πάλαι γάρ τοι, πρὶν καὶ ὑμᾶς
 ἔλθειν, ἐγὼ τοῖς παροῦσι πολλὰ ἐπεδειξάμην, καὶ νῦν
 ἴσως πόρρω ἀποτενοῦμεν, ἣν διαλεγώμεθα. σκοπεῖν οὖν c
 35 χρῆ καὶ τὸ τούτων, μή τις αὐτῶν κατέχομεν βουλομέ-
 νους τι καὶ ἄλλο πράττειν.

XIII. ΧΑΙ. Τοῦ μὲν θορύβου, ὦ Γοργία τε καὶ Σώ-
 κρατες, αὐτοὶ ἀκούετε τούτων τῶν ἀνδρῶν, βουλομένων
 ἀκοῦειν, ἐάν τι λέγητε· ἐμοὶ δ' οὖν καὶ αὐτῷ μὴ γένοιτο
 τοσαύτη ἀσχολία, ὥστε τοιούτων λόγων καὶ οὕτω λεγο-
 5 μένων ἀφεμένῳ προὔργιαίτερόν τι γενέσθαι ἄλλο πράτ-
 τειν.

ΚΑΛ. Νῆ τοὺς θεοὺς, ὦ Χαιρεφῶν. καὶ μὲν δὴ καὶ a
 αὐτὸς πολλοῖς ἤδη λόγοις παραγενόμενος οὐκ οἶδ' εἰ πώ-
 ποτε ἦσθην οὕτως ὥσπερ νυνί· ὥστ' ἔμοιγε, κἂν τὴν
 10 ἡμέραν ὅλην ἐθέλητε διαλέγεσθαι, χαριεῖσθε.

ΣΩ. Ἄλλὰ μήν, ὦ Καλλίκλεις, τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει,
 εἴπερ ἐθέλει Γοργίας.

ΓΟΡ. Αἰσχροὺν δὴ τὸ λοιπόν, ὦ Σώκρατες, γίγνεται ἐμέ
 γε μὴ ἐθέλειν, αὐτὸν ἐπαγγειλάμενον ἐρωτᾶν ὅτι τις βού-

15 λεται. ἀλλ' εἰ δοκεῖ τουτοισί, διαλέγου τε καὶ ἐρώτα ὅτι ε
βούλει.

Σν. Ἄκουε δὴ, ὦ Γοργία, ἃ θαυμάζω ἐν τοῖς λεγομένοις
ὑπὸ σοῦ· ἴσως γάρ τοι σοῦ ὀρθῶς λέγοντος ἐγὼ οὐκ
ὀρθῶς ὑπολαμβάνω. ῥητορικὸν φῆς ποιεῖν οἷός τ' εἶναι,
20 εἴαν τις βούληται παρὰ σοῦ μανθάνειν.

Γορ. Ναί.

Σν. Οὐκοῦν περὶ πάντων ὥστ' ἐν ὄχλῳ πιθανὸν εἶναι
οὐ διδάσκοντα ἀλλὰ πείθοντα;

Γορ. Πάνυ μὲν οὖν.

459

25 Σν. Ἐλεγές τοι νυνδὴ ὅτι καὶ περὶ τοῦ ὑγιεινοῦ τοῦ
ιατροῦ πιθανώτερος ἔσται ὁ ῥήτωρ.

Γορ. Καὶ γὰρ ἔλεγον, ἐν γε ὄχλῳ.

Σν. Οὐκοῦν τὸ ἐν ὄχλῳ τοῦτό ἐστιν ἐν τοῖς μὴ εἰδόσιν;
οὐ γὰρ δήπου ἐν γε τοῖς εἰδόσι τοῦ ἱατροῦ πιθανώτερος
30 ἔσται.

Γορ. Ἀληθῆ λέγεις.

Σν. Οὐκοῦν εἴπερ τοῦ ἱατροῦ πιθανώτερος ἔσται, τοῦ
εἰδότος πιθανώτερος γίγνεται;

Γορ. Πάνυ γε.

35 Σν. Οὐκ ἱατρός γε ὦν. ἦ γάρ;

Γορ. Ναί.

b

Σν. Ὁ δὲ μὴ ἱατρός γε δήπου ἀνεπιστήμων ὦν ὁ ἱατρός
ἐπιστήμων.

Γορ. Δηλὸν ὅτι.

40 Σν. Ὁ οὐκ εἰδὼς ἄρα τοῦ εἰδότος ἐν οὐκ εἰδόσι πιθα-
νώτερος ἔσται, ὅταν ὁ ῥήτωρ τοῦ ἱατροῦ πιθανώτερος ᾖ.
τοῦτο συμβαίνει ἢ ἄλλο τι;

Γορ. Τοῦτο ἐνταῦθά γε συμβαίνει.

Σν. Οὐκοῦν καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἀπάσας τέχνας ὡσαύ-
45 τως ἔχει ὁ ῥήτωρ καὶ ἡ ῥητορικὴ; αὐτὰ μὲν τὰ πράγματα

οὐδὲν δεῖ αὐτὴν εἰδέναι ὅπως ἔχει, μηχανὴν δέ τινα πει-
θούς ἠύρηκένας, ὥστε φαίνεσθαι τοῖς οὐκ εἰδόσι μᾶλλον
εἰδέναι τῶν εἰδόντων ;

XIV. Γορ. Οὐκοῦν πολλὴ ραστώνη, ὦ Σώκρατες,
γίγνεται, μὴ μαθόντα τὰς ἄλλας τέχνας, ἀλλὰ μίαν ταύ-
την, μηδὲν ἐλαττοῦσθαι τῶν δημιουργῶν ;

Σο. Εἰ μὲν ἐλαττοῦται ἢ μὴ ἐλαττοῦται ὁ ρήτωρ τῶν
5 ἄλλων διὰ τὸ οὕτως ἔχειν, αὐτίκα ἐπισκεψόμεθα, εἴαν τι
ἡμῖν πρὸς λόγου ἦ· νῦν δὲ τόδε πρότερον σκεψόμεθα, ἄρα α
τυγχάνει περὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ τὸ αἰσχρὸν
καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν οὕτως ἔχων ὁ ρήτορι-
κὸς ὡς περὶ τὸ ὑγιεινὸν καὶ περὶ τὰ ἄλλα ὧν αἱ ἄλλαι
10 τέχναι, αὐτὰ μὲν οὐκ εἰδώς, τί ἀγαθὸν ἢ τί κακὸν ἐστὶν ἢ
τί καλὸν ἢ τί αἰσχρὸν ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον, πειθῶ δὲ περὶ
αὐτῶν μεμηχανημένος, ὥστε δοκεῖν εἰδέναι οὐκ εἰδὼς ἐν
οὐκ εἰδόσι μᾶλλον τοῦ εἰδότος ; ἢ ἀνάγκη εἰδέναι, καὶ δεῖ e
προεπιστάμενον ταῦτα ἀφικέσθαι παρὰ σέ τὸν μέλλοντα
15 μαθήσεσθαι τὴν ρητορικὴν ; εἰ δὲ μή, σὺ ὁ τῆς ρητορικῆς
διδάσκαλος τούτων μὲν οὐδὲν διδάξεις τὸν ἀφικνούμενον
— οὐ γὰρ σὸν ἔργον — ποιήσεις δ' ἐν τοῖς πολλοῖς δοκεῖν
εἰδέναι αὐτὸν τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰδόντα καὶ δοκεῖν ἀγαθὸν
εἶναι οὐκ ὄντα ; ἢ τὸ παράπαν οὐχ οἴός τε ἔσει αὐτὸν
20 διδάξει τὴν ρητορικὴν, εἴαν μὴ προειδῆ περὶ τούτων τὴν
ἀλήθειαν ; ἢ πῶς τὰ τοιαῦτα ἔχει, ὦ Γοργία ; καὶ πρὸς 400
Διός, ὥσπερ ἄρτι εἶπες, ἀποκαλύψας τῆς ρητορικῆς εἶπέ
τίς ποθ' ἢ δύναμίς ἐστιν ;

Γορ. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σώκρατες, εἴαν τύχη μὴ
25 εἰδὼς, καὶ ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθήσεται.

Σο. Ἐχε δὴ· καλῶς γὰρ λέγεις. εἴανπερ ρητορικὸν σὺ
τινα ποιήσης, ἀνάγκη αὐτὸν εἰδέναι τὰ δίκαια καὶ τὰ
ἄδικα ἢτοι πρότερόν γε ἢ ὕστερον μαθόντα παρὰ σοῦ.

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

30 ΣΩ. Τί οὖν; ὁ τὰ τεκτονικὰ μεμαθηκῶς τεκτονικός, ἢ οὐ; b

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὁ τὰ μουσικὰ μουσικός;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ τὰ ἰατρικὰ ἰατρικός, καὶ τᾶλλα οὕτω κατὰ
35 τὸν αὐτὸν λόγον, ὁ μεμαθηκῶς ἕκαστα τοιοῦτός ἐστιν οἶον
ἢ ἐπιστήμη ἕκαστον ἀπεργάζεται;

ΓΟΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ὁ τὰ δίκαια
μεμαθηκῶς δίκαιος;

40 ΓΟΡ. Πάντως δήπου.

ΣΩ. Ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει;

ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν [ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι, τὸν c
δὲ] δίκαιον βούλεσθαι (ἀεὶ) δίκαια πράττειν;

45 ΓΟΡ. Φαίνεται γε.

ΣΩ. Οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὁ γε δίκαιος ἀδικεῖν.

ΓΟΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τὸν δὲ ῥητορικὸν ἀνάγκη ἐκ τοῦ λόγου δίκαιον
εἶναι.

50 ΓΟΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὁ ῥητορικὸς ἀδικεῖν.

ΓΟΡ. Οὐ φαίνεται γε.

XV. ΣΩ. Μέμνησαι οὖν λέγων ὀλίγω πρότερον, ὅτι οὐ a
δεῖ τοῖς παιδοτρίβαις ἐγκαλεῖν οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν
πόλεων, ἐὰν ὁ πύκτης τῇ πυκτικῇ χρῆται τε καὶ ἀδικῇ;
ὡσαύτως δὲ οὕτως καὶ ἐὰν ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ ἀδίκως
5 χρῆται, μὴ τῷ διδάξαντι ἐγκαλεῖν μηδὲ ἐξελαύνειν ἐκ τῆς
πόλεως, ἀλλὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ οὐκ ὀρθῶς χρωμένῳ τῇ
ῥητορικῇ; ἐρρήθη ταῦτα ἢ οὐ;

Γορ. Ἐρρήθη.

Σπ. Νῦν δέ γε ὁ αὐτὸς οὗτος φαίνεται, ὁ ῥητορικός, οὐκ ε
10 ἂν ποτε ἀδικήσας. ἦ οὐ;

Γορ. Φαίνεται.

Σπ. Καὶ ἐν τοῖς πρώτοις γε, ὦ Γοργία, λόγους ἐλέγετο,
ὅτι ἡ ῥητορική περὶ λόγους εἶη οὐ τοὺς τοῦ ἀρτίου καὶ
περιττοῦ, ἀλλὰ τοὺς τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου· ἦ γάρ;

15 Γορ. Ναί.

Σπ. Ἐγὼ τοίνυν σοῦ τότε ταῦτα λέγοντος ὑπέλαβον,
ὡς οὐδέ ποτ' ἂν εἶη ἡ ῥητορική ἀδικον πρᾶγμα, ὃ γ' αἰεὶ
περὶ δικαιοσύνης τοὺς λόγους ποιεῖται· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον
ὑστερον ἔλεγες, ὅτι ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ καὶ ἀδίκως
20 χρῶτο, οὕτω θαυμάσας καὶ ἠγησάμενος οὐ συνάδειν τὰ
λεγόμενα ἐκείνους εἶπον τοὺς λόγους, ὅτι, εἰ μὲν κέρδος
ἠγοῖο εἶναι τὸ ἐλέγχεσθαι ὥσπερ ἐγώ, ἀξίον εἶη διαλέγε-
σθαι, εἰ δὲ μή, εἰάν χαίρειν· ὑστερον δὲ ἡμῶν ἐπισκοπου-
μένων ὀρᾶς δὴ καὶ αὐτὸς ὅτι αὐτὸ ὁμολογεῖται τὸν ῥητορικὸν
25 ἀδύνατον εἶναι ἀδίκως χρῆσθαι τῇ ῥητορικῇ καὶ ἐθέλειν
ἀδικεῖν. ταῦτα οὖν ὅπη ποτὲ ἔχει, μὰ τὸν κύνα, ὦ Γορ-
γία, οὐκ ὀλίγης συνουσίας ἐστὶν ὥστε ἰκανῶς διασκέ-
ψασθαι.

XVI. ΠΩ. Τί δέ, ὦ Σώκρατες; οὕτω καὶ σὺ περὶ τῆς
ῥητορικῆς δοξάζεις ὥσπερ νῦν λέγεις; ἦ οἶε, ὅτι Γοργίας
ἠσχύνθη σοι μὴ προσομολογήσαι τὸν ῥητορικὸν ἄνδρα
μὴ οὐχὶ καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ,
5 καὶ εἰάν μὴ ἔλθῃ ταῦτα εἰδὼς παρ' αὐτόν, αὐτὸς διδάξῃν,
ἔπειτα ἐκ ταύτης ἴσως τῆς ὁμολογίας ἐναντίον τι συνέβῃ ἐν
τοῖς λόγοις, τοῦτο ὃ δὴ ἀγαπᾶς, αὐτὸς ἀγαγὼν ἐπὶ τοιαῦτα
ἐρωτήματα — ἐπεὶ τίνα οἶε ἀπαρνήσεσθαι μὴ οὐχὶ καὶ
αὐτὸν ἐπίστασθαι τὰ δίκαια καὶ ἄλλους διδάξῃν; ἀλλ'
10 εἰς τὰ τοιαῦτα ἄγειν πολλὴ ἀγροικία ἐστὶ τοὺς λόγους.

Σο. ὦ κάλλιστε Πῶλε, ἀλλά τοι ἐξεπίτηδες κτώμεθα
 εἰταίρους καὶ υἱεῖς, ἵνα, ἐπειδὴν αὐτοὶ πρεσβύτεροι γιγνώ-
 μενοι σφαλλόμεθα, παρόντες ὑμεῖς οἱ νεώτεροι ἐπανορ-
 θώτε ἡμῶν τὸν βίον καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. καὶ α
 15 νῦν εἴ τι ἐγὼ καὶ Γοργίας ἐν τοῖς λόγοις σφαλλόμεθα,
 σὺ παρῶν ἐπανόρθου· δίκαιος δ' εἶ· καὶ ἐγὼ ἐθέλω
 τῶν ὠμολογημένων εἴ τί σοι δοκεῖ μὴ καλῶς ὠμολογή-
 σθαι, ἀναθέσθαι ὅτι ἂν σὺ βούλη, εἴαν μοι ἐν μόνον
 φυλάττης.

20 Πηλ. Τί τοῦτο λέγεις;

Σο. Τὴν μακρολογίαν, ὦ Πῶλε, ἣν καθέρξης, ἣ τὸ
 πρῶτον ἐπεχείρησας χρῆσθαι.

Πηλ. Τί δέ; οὐκ ἐξέσται μοι λέγειν ὅποσα ἂν βού-
 λωμαι;

25 Σο. Δεινὰ μεντὰν πάθοις, ὦ βέλτιστε, εἰ Ἀθήναζε ε
 ἀφικόμενος, οὐ τῆς Ἑλλάδος πλείστη ἐστὶν ἐξουσία τοῦ
 λέγειν, ἔπειτα σὺ ἐνταῦθα τούτου μόνος ἀτυχήσῃς.
 ἀλλὰ ἀντίθεσ τοι· σοῦ μακρὰ λέγοντος καὶ μὴ ἐθέλοντος
 τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι, οὐ δεινὰ ἂν αἰ ἐγὼ πάθοιμι,

30 εἰ μὴ ἐξέσται μοι ἀπιέναι καὶ μὴ ἀκούειν σου; ἀλλ' εἴ τι 462
 κήδει τοῦ λόγου τοῦ εἰρημένου καὶ ἐπανορθώσασθαι αὐτὸν
 βούλει, ὥσπερ νυνδὴ ἔλεγον, ἀναθέμενος ὅτι σοι δοκεῖ, ἐν
 τῷ μέρει ἐρωτῶν τε καὶ ἐρωτώμενος, ὥσπερ ἐγὼ τε καὶ
 Γοργίας, ἔλεγχέ τε καὶ ἐλέγχου. φῆς γὰρ δήπου καὶ σὺ
 35 ἐπίστασθαι ἅπερ Γοργίας· ἦ οὔ;

Πηλ. Ἐγωγε.

Σο. Οὐκοῦν καὶ σὺ κελεύεις σαυτὸν ἐρωτᾶν ἐκάστοτε
 ὅτι ἂν τις βούληται, ὡς ἐπιστάμενος ἀποκρίνεσθαι;

Πηλ. Πάνν μὲν οὔν.

40 Σο. Καὶ νῦν δὴ τούτων ὁπότερον βούλει ποίει, ἐρώτα ἢ β
 ἀποκρίνου.

XVII. ΠΩΛ. Ἄλλὰ ποιήσω ταῦτα. καί μοι ἀπόκριται,
 ὦ Σώκρατες· ἐπειδὴ Γοργίας ἀπορεῖν σοι δοκεῖ περὶ τῆς
 ῥητορικῆς, σὺ αὐτὴν τίνα φῆς εἶναι;

ΣΩ. Ἄρα ἐρωτᾷς ἤντινα τέχνην φημί εἶναι;

5 ΠΩΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οὐδεμία ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Πῶλε, ὡς γε πρὸς σέ
 τάληθῆ εἰρήσθαι.

ΠΩΛ. Ἄλλὰ τί σοι δοκεῖ ἢ ῥητορικὴ εἶναι;

ΣΩ. Πράγμα δὲ φῆς σὺ ποιῆσαι τέχνην ἐν τῷ συγγράμ-
 10 ματι δὲ ἐγὼ ἔναγχος ἀνέγγων.

ΠΩΛ. Τί τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ἐμπειρίαν ἔγωγέ τινα.

ΠΩΛ. Ἐμπειρία ἄρα σοι δοκεῖ ἢ ῥητορικὴ εἶναι;

ΣΩ. Ἐμοιγε, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις.

15 ΠΩΛ. Τίνος ἔμπειρία;

ΣΩ. Χάριτός τινος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας.

ΠΩΛ. Οὐκοῦν καλόν σοι δοκεῖ ἢ ῥητορικὴ εἶναι, —
 χαρίζεσθαι οἷόν τε εἶναι ἀνθρώποις;

ΣΩ. Τί δέ, ὦ Πῶλε; ἤδη πέπυσαι παρ' ἐμοῦ, ὅτι φημί
 20 αὐτὴν εἶναι, ὥστε τὸ μετὰ τοῦτο ἐρωτᾷς, εἰ οὐ καλή μοι
 δοκεῖ εἶναι;

ΠΩΛ. Οὐ γὰρ πέπυσμαι ὅτι ἔμπειρίαν τινὰ αὐτὴν φῆς
 εἶναι;

ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐπειδὴ τιμᾷς τὸ χαρίζεσθαι, σμικρόν
 25 τί μοι χαρίσασθαι;

ΠΩΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἐροῦ νῦν με, ὀψοποιία ἥτις μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι.

ΠΩΛ. Ἐρωτῶ δὴ, τίς τέχνη ὀψοποιία;

ΣΩ. Οὐδεμία, ὦ Πῶλε.

30 ΠΩΛ. Ἄλλὰ τί; φάθι.

ΣΩ. Φημί δὴ, ἔμπειρία τις.

Πολ. Τίνος; φάθι.

Σολ. Φημί δὴ, χάριτος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας, ὦ Πῶλε. e

Πολ. Ταῦτόν δ' ἐστὶν ὀψοποιία καὶ ῥητορική;

35 Σολ. Οὐδαμῶς γε, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς μὲν ἐπιτηδεύσεως μόριον.

Πολ. Τίνος λέγεις ταύτης;

Σολ. Μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές εἰπεῖν· ὁκνῶ Γοργίου ἔνεκα λέγειν, μὴ οἴηταί με διακωμωδεῖν τὸ ἑαυτοῦ
40 ἐπιτήδευμα· ἐγὼ δέ, εἰ μὲν τοῦτό ἐστὶν ἡ ῥητορική ἢν 463
Γοργίας ἐπιτηδεύει, οὐκ οἶδα· καὶ γὰρ ἄρτι ἐκ τοῦ λόγου οὐδὲν ἡμῖν καταφανὲς ἐγένετο, τί ποτε οὗτος ἡγεῖται· ὁ δ' ἐγὼ καλῶ τὴν ῥητορικήν, πράγματός τινός ἐστι μόριον οὐδενὸς τῶν καλῶν.

45 Γορ. Τίνος, ὦ Σώκρατες; εἰπέ, μηδὲν ἐμὲ αἰσχυθεῖς.

XVIII. Σολ. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Γοργία, εἶναί τι ἐπιτήδευμα τεχνικὸν μὲν οὗ, ψυχῆς δὲ στοχαστικῆς καὶ ἀνδρείας καὶ φύσει δεινῆς προσομιλεῖν τοῖς ἀνθρώποις· καλῶ δὲ αὐτοῦ ἐγὼ τὸ κεφάλαιον κολακείαν. ταύτης μοι b
5 δοκεῖ τῆς ἐπιτηδεύσεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μόρια εἶναι, ἐν δὲ καὶ ἡ ὀψοποιική· ὁ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη, ὡς δὲ ὁ ἐμὸς λόγος, οὐκ ἔστιν τέχνη, ἀλλ' ἐμπειρία καὶ τριβή. ταύτης μόριον καὶ τὴν ῥητορικήν ἐγὼ καλῶ καὶ τὴν γε κομμητικὴν καὶ τὴν σοφιστικὴν, τέτταρα ταῦτα μόρια ἐπὶ c
10 τέτταρσιν πράγμασιν. εἰ οἶν βούλεται Πῶλος πυνθάνεσθαι, πυνθανέσθω. οὐ γὰρ πω πέπυσται, ὁποῖόν φημι ἐγὼ τῆς κολακείας μόριον εἶναι τὴν ῥητορικήν, ἀλλ' αὐτὸν λέληθα οὐπω ἀποκεκριμένος, ὁ δὲ ἐπανερωτᾶ, εἰ οὐ καλὸν ἡγοῦμαι εἶναι. ἐγὼ δὲ αὐτῷ οὐκ ἀποκρινοῦμαι πρότερον,
15 εἴτε καλὸν εἴτε αἰσχυρὸν ἡγοῦμαι εἶναι τὴν ῥητορικήν, πρὶν ἂν πρῶτον ἀποκρίνωμαι ὅτι ἐστίν. οὐ γὰρ δίκαιον, ὦ

Πῶλε· ἄλλ' εἴπερ βούλει πυθέσθαι, ἐρώτα, ὅποιον μόνιον τῆς κολακείας φημὶ εἶναι τὴν ῥητορικὴν.

ΠΩΛ. Ἐρωτῶ δὴ, καὶ ἀπόκριναι, ὅποιον μόνιον.

20 ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἂν μάθοις ἀποκριναμένον; ἔστιν γὰρ ἡ ῥητορικὴ κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον πολιτικῆς μορίου εἰδῶλον.

ΠΩΛ. Τί οὖν; καλὸν ἢ αἰσχρὸν λέγεις αὐτὴν εἶναι;

ΣΩ. Αἰσχρὸν ἔγωγε· τὰ γὰρ κακὰ αἰσχροῦ καλῶ· ἐπειδὴ δεῖ σοι ἀποκρίνασθαι ὡς ἤδη εἰδότει ἂ ἐγὼ λέγω.

25 ΓΟΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἄλλ' ἐγὼ οὐδὲ αὐτὸς συνίημι ὅτι λέγεις.

ΣΩ. Εἰκότως γε, ὦ Γοργία· οὐδὲν γὰρ πω σαφὲς λέγω, ἔ
Πῶλος δὲ ὅδε νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς.

ΓΟΡ. Ἄλλὰ τοῦτον μὲν ἔα, ἐμοὶ δ' εἰπέ, πῶς λέγεις
30 πολιτικῆς μορίου εἰδῶλον εἶναι τὴν ῥητορικὴν.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ πειράσομαι φράσαι, ὃ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἡ ῥητορικὴ· εἰ δὲ μὴ τυγχάνει ὃν τοῦτο, Πῶλος ὅδε ἐλέγξει. — σῶμά που καλεῖς τι καὶ ψυχὴν;

ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ;

35 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τούτων οἶετινὰ εἶναι ἑκατέρου εὐεξίαν;

ΓΟΡ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Τί δέ; δοκοῦσαν μὲν εὐεξίαν, οὔσαν δ' οὔ; οἷον
τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δοκοῦσιν εὔ ἔχειν τὰ σώματα, οὓς
οὐκ ἂν ραδίως αἰσθοιτό τις ὅτι οὐκ εὔ ἔχουσιν ἄλλος ἢ
40 ἰατρός τε καὶ τῶν γυμναστικῶν τις.

ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον λέγω καὶ ἐν σώματι εἶναι καὶ ἐν ψυχῇ,
ὅτι ποιεῖ μὲν δοκεῖν εὔ ἔχειν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἔχει
δὲ οὐδὲν μᾶλλον.

45 ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα.

XIX. ΣΩ. Φέρε δὴ σοι, ἐὰν δύνωμαι, σαφέστερον ἐπι-
δείξω ὃ λέγω. δυοῖν ὄντων τοῦν πραγμάτου δύο λέγω

τέχνας· τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ πολιτικὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ
 σώματι μίαν μὲν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω σοι, μιᾶς δὲ
 5 οὔσης τῆς τοῦ σώματος θεραπείας δύο μόρια λέγω, τὴν
 μὲν γυμναστικὴν, τὴν δὲ ἰατρικὴν· τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντί-
 στροφον μὲν τῇ γυμναστικῇ τὴν νομοθετικὴν, ἀντίστροφον
 δὲ τῇ ἰατρικῇ τὴν δικαιοσύνην. ἐπικοινωνοῦσι μὲν δὴ e
 ἀλλήλαις, ἅτε περὶ τὸ αὐτὸ οὔσαι, ἐκάτεραι τούτων, ἢ τε
 10 ἰατρικὴ τῇ γυμναστικῇ καὶ ἢ δικαιοσύνη τῇ νομοθετικῇ,
 ὅμως δὲ διαφέρουσίν τι ἀλλήλων. τεττάρων δὴ τούτων
 οὐσῶν, καὶ αἰεὶ πρὸς τὸ βέλτιστον θεραπευουσῶν τῶν μὲν
 τὸ σῶμα, τῶν δὲ τὴν ψυχὴν, ἢ κολακευτικὴ αἰσθομένη, οὐ
 γνοῦσα λέγω, ἀλλὰ στοχασαμένη, τέτραχα ἑαυτὴν διανεί-
 15 μασα, ὑποδύσα ὑπὸ ἕκαστον τῶν μορίων, προσποιεῖται
 εἶναι τοῦτο ὅπερ ὑπέδν, καὶ τοῦ μὲν βελτίστου οὐδὲν a
 φροντίζει, τῷ δὲ αἰεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ
 ἔξαπατᾷ, ὥστε δοκεῖ πλείστου ἀξία εἶναι. ὑπὸ μὲν οὖν
 τὴν ἰατρικὴν ἢ ὀψοποικὴν ὑποδέδυκεν καὶ προσποιεῖται τὰ
 20 βέλτιστα σιτία τῷ σώματι εἰδέναί, ὥστ' εἰ δέοι ἐν παισὶ
 διαγωνίζεσθαι ὀψοποιόν τε καὶ ἰατρὸν ἢ ἐν ἀνδράσιν
 οὕτως ἀνοήτοις ὥσπερ οἱ παῖδες, πότερος ἐπαίει περὶ τῶν
 χρηστῶν σιτίων καὶ πονηρῶν, ὁ ἰατρὸς ἢ ὁ ὀψοποιός, λιμῷ e
 ἂν ἀποθανεῖν τὸν ἰατρὸν. κολακειάν μὲν οὖν αὐτὸ καλῶ,
 25 καὶ αἰσχρόν φημι εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὃ Πῶλε — τοῦτο γὰρ 465
 πρὸς σέ λέγω — ὅτι τοῦ ἡδέος στοχάζεται ἄνευ τοῦ βελ-
 τίστου· τέχνην δὲ αὐτὴν οὐ φημι εἶναι ἀλλ' ἐμπειρίαν,
 ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα ὧν προσφέρει, ὅποι' ἄττα τὴν
 φύσιν ἐστίν, ὥστε τὴν αἰτίαν ἐκάστου μὴ ἔχειν εἰπεῖν.
 30 ἐγὼ δὲ τέχνην οὐ καλῶ, ὃ ἂν ἦ ἄλογον πρᾶγμα· τούτων
 δὲ πέρι εἰ ἀμφισβητεῖς, ἰθέλω ὑποσχεῖν λόγον.

XX. Τῇ μὲν οὖν ἰατρικῇ, ὥσπερ λέγω, ἢ ὀψοποικῇ b
 κολακεία ὑπόκειται· τῇ δὲ γυμναστικῇ κατὰ τὸν αὐτὸν

τρόπον τοῦτον ἢ κομμωτικῇ, κακοῦργός τε οὔσα καὶ ἀπα-
 τηλῇ καὶ ἀγεννῆς καὶ ἀνελεύθερος, σχήμασιν καὶ χρώ-
 5 μασιν καὶ λειότητι καὶ ἐσθήσει ἀπατώσα, ὥστε ποιεῖν
 ἀλλότριον κάλλος ἐφελκομένους τοῦ οἰκείου τοῦ διὰ τῆς
 γυμναστικῆς ἀμελεῖν. ἴν' οὖν μὴ μακρολογῶ, ἐθέλω σοι
 εἰπεῖν ὥσπερ οἱ γεωμέτραι — ἤδη γὰρ ἂν ἴσως ἀκολουθή-
 σαις — ὅτι ὁ κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικὴν, τοῦτο ὀψο-
 10 ποικὴ πρὸς ἰατρικὴν· μᾶλλον δὲ ὧδε, ὅτι ὁ κομμωτικὴ e
 πρὸς γυμναστικὴν, τοῦτο σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικὴν,
 καὶ ὅτι ὁ ὀψοποικὴ πρὸς ἰατρικὴν, τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς
 δικαιοσύνην. ὅπερ μέντοι λέγω, διέστηκεν οὕτω φύσει·
 ἅτε δ' ἐγγὺς ὄντων φύρονται ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ ταῦτα
 15 σοφισταὶ καὶ ῥήτορες, καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅτι χρήσονται
 οὔτε αὐτοὶ ἑαυτοῖς οὔτε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τούτοις. καὶ
 γὰρ ἂν, εἰ μὴ ἡ ψυχὴ τῷ σώματι ἐπεστάται, ἀλλ' αὐτὸ d
 αὐτῷ, καὶ μὴ ὑπὸ ταύτης κατεθεωρεῖτο καὶ διεκρίνετο ἢ τε
 ὀψοποικὴ καὶ ἡ ἰατρικὴ, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἔκρινε σταθ-
 20 μώμενον ταῖς χάρισι ταῖς πρὸς αὐτό, τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου
 ἂν πολὺ ἦν, ὦ φίλε Πῶλε — σὺ γὰρ τούτων ἔμπειρος, —
 ὁμοῦ ἂν πάντα χρήματα ἐφύρετο ἐν τῷ αὐτῷ, ἀκρίτων ὄν-
 των τῶν τε ἰατρικῶν καὶ ὑγιεινῶν καὶ ὀψοποικῶν. ὁ μὲν
 οὖν ἐγὼ φημι τὴν ῥητορικὴν εἶναι, ἀκήκοας· ἀντίστροφον
 25 ὀψοποίας ἐν ψυχῇ, ὡς ἐκείνο ἐν σώματι. ἴσως μὲν οὖν e
 ἄτοπον πεποίηκα, ὅτι σε οὐκ ἔων μακροὺς λόγους λέγειν
 αὐτὸς συχνὸν λόγον ἀποτέτακα. ἄξιον μὲν οὖν ἐμοὶ συγ-
 γνώμην ἔχειν ἐστίν. λέγοντος γάρ μου βραχέα οὐκ ἐμάν-
 θανες, οὐδὲ χρῆσθαι τῇ ἀποκρίσει, ἢν σοι ἀπεκρινάμην,
 30 οὐδὲν οἶός τ' ἦσθα, ἀλλ' ἐδέου διηγήσεως. εἴαν μὲν οὖν καὶ
 ἐγὼ σοῦ ἀποκρινομένου μὴ ἔχω ὅτι χρήσωμαι, ἀπότεινε
 καὶ σὺ λόγον, εἴαν δὲ ἔχω, ἔα με χρῆσθαι· δίκαιον γάρ. 465
 καὶ νῦν ταύτη τῇ ἀποκρίσει εἴ τι ἔχεις χρῆσθαι, χρῶ.

XXI. ΠΩΛ. Τί οὖν φήσ; κολακεία δοκεῖ σοι εἶναι ἢ ῥητορική;

ΣΩ. Κολακείας μὲν οὖν ἔγωγε εἶπον μόριον. ἀλλ' οὐ μνημονεύεις τηλικούτος ὢν, ὃ Πῶλε; τί τάχα δράσεις;

5 ΠΩΛ. Ἄρ' οὖν δοκοῦσί σοι ὡς κόλακες ἐν ταῖς πόλεσι φαῦλοι νομίζεσθαι οἱ ἀγαθοὶ ῥήτορες;

ΣΩ. Ἐρώτημα τοῦτ' ἐρωτᾶς ἢ λόγου τινὸς ἀρχὴν λέγεις;

ΠΩΛ. Ἐρωτῶ ἔγωγε.

10 ΣΩ. Οὐδὲ νομίζεσθαι ἔμοιγε δοκοῦσιν.

ΠΩΛ. Πῶς οὐ νομίζεσθαι; οὐ μέγιστον δύνανται ἐν ταῖς πόλεσιν;

ΣΩ. Οὐκ, εἰ τὸ δύνασθαι γε λέγεις ἀγαθόν τι εἶναι τῷ δυναμένῳ.

15 ΠΩΛ. Ἄλλὰ μὲν δὴ λέγω γε.

ΣΩ. Ἐλάχιστον τοίνυν μοι δοκοῦσιν τῶν ἐν τῇ πόλει δύνασθαι οἱ ῥήτορες.

ΠΩΛ. Τί δέ; οὐχ, ὥσπερ οἱ τύραννοι, ἀποκτεινύασιν τε ὃν ἂν βούλωνται, καὶ ἀφαιροῦνται χρήματα καὶ ἐκβάλ-
20 λουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὃν ἂν δοκῇ αὐτοῖς;

ΣΩ. Νῆ τὸν κύνα, ἀμφιγνοῶ μέντοι, ὃ Πῶλε, ἐφ' ἐκάστου ὢν λέγεις, πότερον αὐτὸς ταῦτα λέγεις καὶ γνώμην σαυτοῦ ἀποφαίνει, ἢ ἐμὲ ἐρωτᾶς.

ΠΩΛ. Ἄλλ' ἔγωγε σὲ ἐρωτῶ.

25 ΣΩ. Εἶεν, ὃ φίλε· ἔπειτα δύο ἅμα με ἐρωτᾶς;

ΠΩΛ. Πῶς δύο;

ΣΩ. Οὐκ ἄρτι οὕτω πως ἔλεγες, ὅτι ἀποκτεινύασιν οἱ ῥήτορες οὓς ἂν βούλωνται, ὥσπερ οἱ τύραννοι, καὶ χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἐξελαύνουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὃν ἂν
30 δοκῇ αὐτοῖς.

ΠΩΛ. Ἐγωγε,

XXII. ΣΩ. Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτ' ἐστὶν ἐρω-
 τήματα, καὶ ἀποκρινούμαι γέ σοι πρὸς ἀμφοτέρα. φημί
 γάρ, ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς τυράννους
 δύνασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσιν σμικρότατον, ὡς περ νυνδὴ
 5 ἔλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ὧν βούλονται ὡς ἔπος εἰπεῖν· ε
 ποιεῖν μέντοι ὅτι ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτιστον εἶναι.

ΠΩ. Οὐκοῦν τοῦτό ἐστιν τὸ μέγα δύνασθαι;

ΣΩ. Οὐχ, ὡς γέ φησιν Πῶλος.

ΠΩ. Ἐγὼ οὐ φημι; φημί μὲν οὖν ἔγωγε.

10 ΣΩ. Μὰ τὸν — οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι φῆς
 ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ.

ΠΩ. Φημί γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἀγαθὸν οὖν οἶε εἶναι, εἴαν τις ποιῇ ταῦτα, ἃ ἂν
 δοκῇ αὐτῷ βέλτιστα εἶναι, νοῦν μὴ ἔχων, καὶ τοῦτο καλεῖς
 15 μέγα δύνασθαι;

ΠΩ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδείξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ
 τέχνην τὴν ῥητορικὴν ἀλλὰ μὴ κολακειάν, ἐμὲ ἐξελέγξας; 467
 εἰ δέ με εἰσέεις ἀνέλεγκτον, οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς
 20 πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγαθὸν
 τοῦτο κεκτῆσονται. ἢ δὲ δύναμίς ἐστιν, ὡς σὺ φῆς, ἀγα-
 θόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ καὶ σὺ ὁμολογεῖς κακὸν
 εἶναι· ἢ οὐ;

ΠΩ. Ἐγωγε.

25 ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν οἱ ῥήτορες μέγα δύναιντο ἢ οἱ τύραν-
 νοι ἐν ταῖς πόλεσιν, εἴαν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πῶ-
 λου ὅτι ποιῶσιν ἃ βούλονται;

ΠΩ. Οὗτος ἀνήρ —

ΣΩ. Οὐ φημι ποιεῖν αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλὰ μ' ἔλεγε.

30 ΠΩ. Οὐκ ἄρτι ὠμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλ-
 τιστα εἶναι, τούτου πρόσθεν;

ΣΩ. Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ.

ΠΩΛ. Οὐκοῦν ποιούσιν ἃ βούλονται;

ΣΩ. Οὐ φημι.

35 ΠΩΛ. Ποιῶντες δὲ ἃ δοκεῖ αὐτοῖς;

ΣΩ. Φημί.

ΠΩΛ. Σχέτλια λέγεις καὶ ὑπερφυᾶ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὴ κατηγορεῖ, ὦ λῶστε Πῶλε, ἵνα προσείπω σε
κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπίδειξον ὅτι
40 ψεύδομαι, εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου.

ΠΩΛ. Ἄλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅτι λέ-
γεις.

XXIII. ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι
τοῦτο βούλεσθαι, ὃ ἂν πράττωσιν ἐκάστοτε, ἢ ἐκείνο, οὗ
ἕνεκα πράττουσιν τοῦθ' ὃ πράττουσιν; οἶον οἱ τὰ φάρ-
μακα πίνοντες παρὰ τῶν ἰατρῶν πότερόν σοι δοκοῦσιν
5 τοῦτο βούλεσθαι, ὅπερ ποιούσιν, πίνειν τὸ φάρμακον καὶ
ἀλγεῖν, ἢ ἐκείνο, τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσιν; d

ΠΩΛ. Δῆλον ὅτι τὸ ὑγιαίνειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ πλείοντές τε καὶ τὸν ἄλλον χρημα-
τισμὸν χρηματιζόμενοι οὐ τοῦτό ἐστιν ὃ βούλονται, ὃ ποι-
10 οῦσιν ἐκάστοτε· τίς γὰρ βούλεται πλεῖν τε καὶ κινδυ-
νεύειν καὶ πράγματ' ἔχειν; ἀλλ' ἐκείνο, οἶμαι, οὗ ἕνεκα
πλέουσιν, πλουτεῖν· πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσιν.

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ πάντων, ἐάν τις τι
15 πράττη ἕνεκά του, οὐ τοῦτο βούλεται, ὃ πράττει, ἀλλ'
ἐκείνο, οὗ ἕνεκα πράττει;

ΠΩΛ. Ναί. e

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἐστιν τι τῶν οὐτων, ὃ οὐχὶ ἦτοι ἀγαθόν γ'
ἐστὶν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν;

20 ΠΩΛ. Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

Σο. Οὐκοῦν λέγεις εἶναι ἀγαθὸν μὲν σοφίαν τε καὶ ὑγίειαν καὶ πλοῦτον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ τάναντία τούτων ;

Πολ. Ἐγωγε.

25 Σο. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἄρα τοιάδε λέγεις, ἂ ἐνίστε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ἐνίστε δὲ τοῦ κακοῦ, ἐνίστε 468 δὲ οὐδετέρου, οἷον καθῆσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν, καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα ; οὐ ταῦτα λέγεις ; ἢ ἄλλ' ἄττα καλεῖς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε
30 κακὰ ;

Πολ. Οὐκ, ἀλλὰ ταῦτα.

Σο. Πότερον οὖν τὰ μεταξὺ ταῦτα ἔνεκα τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν, ἢ τὰγαθὰ τῶν μεταξὺ ;

Πολ. Τὰ μεταξὺ δήπου τῶν ἀγαθῶν.

35 Σο. Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν βα- 6 δίζωμεν, οἰόμενοι βέλτιον εἶναι, καὶ τὸ ἐναντίον ἔσταμεν, ὅταν ἐστῶμεν, τοῦ αὐτοῦ ἔνεκα, τοῦ ἀγαθοῦ · ἢ οὐ ;

Πολ. Ναί.

Σο. Οὐκοῦν καὶ ἀποκτείνουμεν, εἴ τινα ἀποκτείνουμεν, καὶ
40 ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἰόμενοι ἄμεινον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή ;

Πολ. Πάνυ γε.

Σο. Ἐνεκ' ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν οἱ
ποιοῦντες.

45 Πολ. Φημί.

XXIV. Σο. Οὐκοῦν ὠμολογήσαμεν, ἂ ἔνεκά του ποιού- 6 μεν, μὴ ἐκεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο, οὗ ἔνεκα ταῦτα ποιοῦμεν ;

Πολ. Μάλιστα.

5 Σο. Οὐκ ἄρα σφάττειν βουλόμεθα οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἀπλῶς οὕτως, ἀλλ'

ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ἦ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερὰ δὲ ὄντα οὐ βουλόμεθα. τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμεθα, ὡς φῆς σύ, τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ οὐ βουλόμεθα, οὐδὲ τὰ κακὰ. ἦ γάρ; ἀληθῆ σοι δοκῶ λέγειν, ὦ Πῶλε, ἦ οὐ; τί οὐκ ἀποκρίνεις;

ΠΩΛ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινα ἢ ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραννος ὢν εἴτε ῥήτωρ, οἴομενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχάνει δὲ ὃν κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ· ἦ γάρ;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἴπερ τυγχάνει ταῦτα κακὰ ὄντα; τί οὐκ ἀποκρίνεις;

ΠΩΛ. Ἄλλ' οὐ μοι δοκεῖ ποιεῖν ἃ βούλεται.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔστιν.

ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων ὅτι ἔστιν ἀνθρώπων ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται.

ΠΩΛ. Ὡς δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναί σοι ποιεῖν ὅτι δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς ὅταν ἴδῃς τινα ἢ ἀποκτείναντα ὃν ἔδοξεν αὐτῷ ἢ ἀφελόμενον χρήματα ἢ δῆσαντα.

ΣΩ. Δικαίως λέγεις ἢ ἀδίκως;

ΠΩΛ. Ὅποτερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτόν ἐστιν; 469

ΣΩ. Εὐφήμει, ὦ Πῶλε.

ΠΩΛ. Τί δή;

ΣΩ. Ὅτι οὐ χρὴ οὔτε τοὺς ἀζηλώτους ζηλοῦν οὔτε τοὺς ἀθλίους, ἀλλ' ἐλεεῖν.

ΠΩΛ. Τί δέ; οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων;

40 ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΠΩΛ. Ὅστις οὖν ἀποκτείνουσιν ὃν ἂν δόξῃ αὐτῷ, δικαίως ἀποκτεινύς, ἄθλιος δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός;

ΣΩ. Οὐκ ἔμοιγε, οὐδὲ μέντοι ζηλωτός.

ΠΩΛ. Οὐκ ἄρτι ἄθλιον ἔφησθα εἶναι;

45 ΣΩ. Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἐταῖρε, ἀποκτείναντα, καὶ ἐλεεινόν ἔγε πρὸς· τὸν δὲ δικαίως ἀζήλωτον.

ΠΩΛ. Ἡ που ὃ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν.

ΣΩ. Ἡττον ἢ ὁ ἀποκτεινύς, ὦ Πῶλε, καὶ ἦττον ἢ ὁ
50 δικαίως ἀποθνήσκων.

ΠΩΛ. Πῶς δῆτα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὕτως, ὡς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὃν τὸ ἀδικεῖν.

ΠΩΛ. Ἡ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μείζον;

55 ΣΩ. Ἡκιστά γε.

ΠΩΛ. Σὺ ἄρα βούλοιο ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν;

ΣΩ. Βουλοίμην μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερα· εἰ δ' ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

60 ΠΩΛ. Σὺ ἄρα τυραννεῖν οὐκ ἂν δέξαιο;

ΣΩ. Οὐκ, εἰ τὸ τυραννεῖν γε λέγεις ὅπερ ἐγώ.

ΠΩΛ. Ἄλλ' ἔγωγε τοῦτο λέγω ὅπερ ἄρτι, ἐξεῖναι ἐν τῇ πόλει, ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο, καὶ ἀποκτείνοντι καὶ ἐκβάλλοντι καὶ πάντα πράττοντι κατὰ τὴν αὐτοῦ

65 δόξαν.

(XXV. ΣΩ. ὦ μακάριε, ἐμοῦ δὴ λέγοντος τῷ λόγῳ)
ἐπιλαβοῦ. εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν ἀγορᾷ πληθούσῃ λαβὼν ὑπὸ
μᾶλῃς ἐγχειρίδιον λέγοιμι πρὸς σέ ὅτι ὦ Πῶλε, ἐμοὶ δύνα-

μίς τις καὶ τυραννὶς θαυμασία ἄρτι προσγέγονεν· ἐὰν
 5 γὰρ ἄρα ἐμοὶ δόξῃ τινὰ τουτωνὶ τῶν ἀνθρώπων ὦν σὺ
 ὀρᾶς αὐτίκα μάλα δεῖν τεθνάναι, τεθνήξει οὗτος ὃν ἂν
 δόξῃ· καὶν τινα δόξῃ μοι τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεαγέναι
 δεῖν, κατεαγὼς ἔσται αὐτίκα μάλα, καὶν θοϊμάτιον διεσχί-
 σθαι, διεσχισμένον ἔσται· οὕτω μέγα ἐγὼ δύναμαι ἐν
 10 τῆδε τῇ πόλει”· εἰ οὖν ἀπιστοῦντί σοι δείξαίμι τὸ ἐγχει- e
 ρίδιον, ἴσως ἂν εἴποις ἰδὼν ὅτι “ὦ Σώκρατες, οὕτω μὲν
 πάντες ἂν μέγα δύναυντο, ἐπεὶ καὶν ἐμπρησθείη οἰκία τούτῳ
 τῷ τρόπῳ ἦντιν’ ἂν σοι δοκῇ, καὶ τὰ γε Ἀθηναίων νεώρια
 καὶ τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα πάντα καὶ τὰ δημόσια καὶ τὰ
 15 ἴδια”· ἀλλ’ οὐκ ἄρα τοῦτ’ ἔστιν τὸ μέγα δύνασθαι, τὸ
 ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ· ἢ δοκεῖ σοι;

ΠΩΛ. Οὐ δῆτα οὕτω γε.

ΣΩ. Ἐχεις οὖν εἰπεῖν δι’ ὅτι μέμφει τὴν τοιαύτην δύ- 470
ναμιν.

20 ΠΩΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Τί δῆ; λέγε.

ΠΩΛ. Ὅτι ἀναγκαῖον τὸν οὕτω πράττοντα ζημιούσθαι
ἔστω.

ΣΩ. Τὸ δὲ ζημιούσθαι οὐ κακόν;

25 ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ θαυμάσιε, τὸ μέγα δύνασθαι πάλιν αὖ
 σοι φαίνεται, ἐὰν μὲν πράττοντι ἃ δοκεῖ ἔπηται τὸ ὠφελί-
 μως πράττειν, ἀγαθὸν τε εἶναι καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἔστιν
 τὸ μέγα δύνασθαι· εἰ δὲ μή, κακὸν καὶ σμικρὸν δύνα-
 30 σθαι· σκεψώμεθα δὲ καὶ τόδε· ἄλλο τι ὁμολογοῦμεν ἐνίστε b
 μὲν ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν, ἀποκτει-
 νύναι τε καὶ ἐξελαύνειν ἀνθρώπους καὶ ἀφαιρεῖσθαι χρή-
 ματα, ἐνίστε δὲ οὐ;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

35 Σο. Τοῦτο μὲν δὴ, ὡς ἔοικε, καὶ παρὰ σοῦ καὶ παρ' ἐμοῦ ὁμολογεῖται.

Πολ. Ναί.

Σο. Πότε οὖν σὺ φῆς ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν; εἰπέ τίνα ὄρον ὀρίζει.

40 Πολ. Σὺ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, ἀπόκριναι ταῦτο τοῦτο.

Σο. Ἐγὼ μὲν τοῖνυν φημί, ὦ Πῶλε, εἴ σοι παρ' ἐμοῦ ἡδιόν ἐστιν ἀκούειν, ὅταν μὲν δικαίως τις ταῦτα ποιῇ, ἄμεινον εἶναι, ὅταν δὲ ἀδίκως, κάκιον.

XXVI. Πολ. Χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' οὐχὶ καὶ παῖς σε ἐλέγξειεν, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγεις;

Σο. Πολλὴν ἄρα ἐγὼ τῷ παιδί χάριν ἔξω, ἴσην δὲ καὶ σοί, εἴαν με ἐλέγξης καὶ ἀπαλλάξης φλυαρίας. ἀλλὰ μὴ
5 κάμης φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν, ἀλλ' ἔλεγχε.

Πολ. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Σώκρατες, οὐδέν γέ σε δεῖ παλαιοῖς πράγμασιν ἐλέγχειν· τὰ γὰρ ἐχθῆς καὶ πρῶην γεγονότα
ταῦτα ἱκανά σε ἐξελέγξαι ἐστὶν καὶ ἀποδειξαι, ὡς πολλοὶ
ἀδικοῦντες ἄνθρωποι εὐδαιμόνες εἰσιν.

10 Σο. Τὰ ποῖα ταῦτα;

Πολ. Ἀρχέλαον δῆπου τοῦτον τὸν Περδίκκου ὀρᾶς ἄρχοντα Μακεδονίας;

Σο. Εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἀκούω γε.

Πολ. Εὐδαιμόνων οὖν σοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἄθλιος;

15 Σο. Οὐκ οἶδα, ὦ Πῶλε· οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί.

Πολ. Τί δέ; συγγενόμενος ἂν γνοιῖς, ἄλλως δὲ αὐτόθεν οὐ γινώσκεις ὅτι εὐδαιμονεῖ;

Σο. Μὰ Δί', οὐ δῆτα.

Πολ. Δῆλον δὴ, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα γινώσκειν φήσεις εὐδαιμόνα ὄντα.

Σο. Καὶ ἀληθῆ γε ἐρῶ· οὐ γάρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ δικαιοσύνης.

Πολ. Τί δέ; ἐν τούτῳ ἢ πᾶσα εὐδαιμονία ἐστίν;

Σο. Ὡς γε ἐγὼ λέγω, ὦ Πῶλε· τὸν μὲν γὰρ καλὸν
25 κάγαθόν ἄνδρα καὶ γυναῖκα εὐδαίμονα εἶναί φημι, τὸν δὲ
ἄδικον καὶ πονηρὸν ἄθλιον.

Πολ. Ἄθλιος ἄρα οὗτός ἐστιν ὁ Ἀρχέλαος κατὰ τὸν
σὸν λόγον;

Σο. Εἴπερ γε, ὦ φίλε, ἄδικος.

30 Πολ. Ἄλλὰ μὲν δὴ πῶς οὐκ ἄδικος; ᾧ γε προσῆκε μὲν
τῆς ἀρχῆς οὐδὲν ἦν νῦν ἔχει, ὄντι ἐκ γυναικὸς ἢ ἦν δούλη
Ἀλκέτου τοῦ Περδίκκου ἀδελφοῦ, καὶ κατὰ μὲν τὸ δίκαιον
δούλος ἦν Ἀλκέτου, καὶ εἰ ἐβούλετο τὰ δίκαια ποιεῖν,
ἐδούλευεν ἂν Ἀλκότη καὶ ἦν εὐδαίμων κατὰ τὸν σὸν λό-
35 γον· νῦν δὲ θαυμασίως ὡς ἄθλιος γέγονεν, ἐπεὶ τὰ μέ-
γιστα ἠδίκηκεν· ὅς γε πρῶτον μὲν τοῦτον αὐτὸν τὸν
δεσπότην καὶ θεῖον μεταπεμφάμενος ὡς ἀποδώσων τὴν
ἀρχὴν ἦν Περδίκκας αὐτὸν ἀφείλετο, ξενίσας καὶ κατα-
μεθύσας αὐτόν τε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον, ἀνεψιὸν
40 αὐτοῦ, σχεδὸν ἠλικιώτην, ἐμβάλων εἰς ἄμαξαν, νύκτωρ
ἐξαγαγὼν ἀπέσφαξέν τε καὶ ἠφάνισεν ἀμφοτέρους· καὶ
ταῦτα ἀδικήσας ἔλαθεν ἑαυτὸν ἀθλιώτατος γενόμενος καὶ
οὐ μετεμέλησεν αὐτῷ, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον τὸν ἀδελφόν,
τὸν γνήσιον τοῦ Περδίκκου υἱόν, παῖδα ὡς ἐπέτη, οὗ ἢ
45 ἀρχὴ ἐγένετο κατὰ τὸ δίκαιον, οὐκ ἐβουλήθη εὐδαίμων
γενέσθαι δικαίως ἐκθρέψας καὶ ἀποδοῦς τὴν ἀρχὴν ἐκείνῳ,
ἀλλ' εἰς φρέαρ ἐμβάλων καὶ ἀποπνίξας πρὸς τὴν μητέρα
αὐτοῦ Κλεοπάτραν χῆνα ἔφη διώκοντα ἐμπεσεῖν καὶ ἀπο-
θανεῖν. τοιγάρτοι νῦν, ἅτε μέγιστα ἠδίκηκώς τῶν ἐν
50 Μακεδονία, ἀθλιώτατός ἐστιν πάντων Μακεδόνων, ἀλλ'
οὐκ εὐδαιμονέστατος, καὶ ἴσως ἔστιν ὅστις Ἀθηναίων
ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος δέξαιτ' ἂν ἄλλος ὅστισοῦν Μακεδόνων
γενέσθαι μᾶλλον ἢ Ἀρχέλαος.

XXVII. Σο. Καὶ κατ' ἀρχὰς τῶν λόγων, ὦ Πῶλε, ἔγωγέ σε ἐπῆνεσα ὅτι μοι δοκεῖς εὖ πρὸς τὴν ῥητορικὴν πεπαιδευσθαι, τοῦ δὲ διαλέγεσθαι ἡμεληκέναι· καὶ νῦν ἄλλο τι οὗτός ἐστιν ὁ λόγος, ὃ με καὶ ἂν παῖς ἐξελέγξειε, 5 καὶ ἐγὼ ὑπὸ σοῦ νῦν, ὡς σὺ οἶει, ἐξελήλεγμαι τούτῳ τῷ λόγῳ, φάσκων τὸν ἀδικοῦντα οὐκ εὐδαίμονα εἶναι; πόθην, ὠγαθέ; καὶ μὴν οὐδὲν γέ σοι τούτων ὁμολογῶ ὧν σὺ φῆς.

Πολ. Οὐ γὰρ ἐθέλεις, ἐπεὶ δοκεῖ γέ σοι ὡς ἐγὼ λέγω. e

Σο. ὦ μακάριε, ῥητορικῶς γάρ με ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν, 10 ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἡγούμενοι ἐλέγχειν. καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ ἕτεροι τοὺς ἑτέρους δοκοῦσιν ἐλέγχειν, ἐπειδὰν τῶν λόγων ὧν ἂν λέγωσι μάρτυρας πολλοὺς παρέχωνται καὶ εὐδοκίμους, ὁ δὲ τὰναντία λέγων ἕνα τινὰ παρέχηται ἢ μηδένα. οὗτος δὲ ὁ ἔλεγχος οὐδενὸς ἀξίος ἐστιν πρὸς 472 15 τὴν ἀλήθειαν· ἐνίοτε γὰρ ἂν καὶ καταψευδομαρτυρηθείη τις ὑπὸ πολλῶν καὶ δοκούντων εἶναι τί. καὶ νῦν περὶ ὧν σὺ λέγεις ὀλίγου σοι πάντες συμφήσουσιν ταῦτα Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξένοι, εἰάν βούλη κατ' ἐμοῦ μάρτυρας παρασχέσθαι, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω· μαρτυρήσουσί σοι, εἰάν 20 μὲν βούλη, Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ οἱ ἀδελφοὶ μετ' αὐτοῦ, ὧν οἱ τρίποδες οἱ ἐφεξῆς ἐστῶτές εἰσιν ἐν τῷ Διονυσίῳ, εἰάν δὲ βούλη, Ἀριστοκράτης ὁ Σκελλίου, οὗ αὖ ἐστιν ἐν Πυθίου τοῦτο τὸ καλὸν ἀνάθημα, εἰάν δὲ βούλη, ἢ Περι- b κλέους ὅλη οἰκία, ἢ ἄλλη συγγένεια ἦντινα ἂν βούλη τῶν 25 ἐνθάδε ἐκλέξασθαι. ἀλλ' ἐγὼ σοι εἰς ὧν οὐχ ὁμολογῶ· οὐ γάρ με σὺ ἀναγκάζεις, ἀλλὰ ψευδομάρτυρας πολλοὺς κατ' ἐμοῦ παρασχόμενος ἐπιχειρεῖς ἐκβάλλειν με ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ ἀληθοῦς. ἐγὼ δὲ ἂν μὴ σὲ αὐτὸν ἕνα ὄντα μάρτυρα παράσχωμαι ὁμολογοῦντα περὶ ὧν λέγω, οὐδὲν 30 οἶμαι ἀξιὸν λόγου μοι πεπεράνθαι περὶ ὧν ἂν ἡμῖν ὁ e λόγος ᾗ· οἶμαι δὲ οὐδὲ σοί, εἰάν μὴ ἐγὼ σοι μαρτυρῶ εἰς

ὦν μόνος, τοὺς δ' ἄλλους πάντας τούτους χαίρειν ἔᾶς.
 ἔστιν μὲν οὖν οὗτός τις τρόπος ἐλέγχου, ὡς σύ τε οἶει καὶ
 ἄλλοι πολλοί· ἔστιν δὲ καὶ ἄλλος, ὃν ἐγὼ αὖ οἶμαι.
 35 παραβαλόντες οὖν παρ' ἀλλήλους σκεψώμεθα, εἴ τι διοί-
 σουσιν ἀλλήλων. καὶ γὰρ τυγχάνει περὶ ὧν ἀμφισβη-
 τοῦμεν οὐ πᾶν σμικρὰ ὄντα, ἀλλὰ σχεδόν τι ταῦτα, περὶ
 ὧν εἰδέναι τε κάλλιστον μὴ εἰδέναι τε αἰσχιστον· τὸ γὰρ
 κεφάλαιον αὐτῶν ἔστιν ἢ γινώσκειν ἢ ἀγνοεῖν, ὅστις τε
 40 εὐδαίμων ἔστιν καὶ ὅστις μὴ. αὐτίκα πρῶτον, περὶ οὗ a
 νῦν ὁ λόγος ἐστίν, σὺ ἠγεῖ οἶόν τε εἶναι μακάριον ἄνδρα
 ἀδικοῦντά τε καὶ ἄδικον ὄντα, εἴπερ Ἀρχέλαον ἄδικον μὲν
 ἠγεῖ εἶναι, εὐδαίμονα δέ· ἄλλο τι ὡς οὕτω σου νομίζοντος
διανοώμεθα;

45 ΠΩΛ. Πάνυ γε.

XXVIII. ΣΩ. Ἐγὼ δέ φημι ἀδύνατον. ἐν μὲν τουτὶ
 ἀμφισβητοῦμεν. εἶεν· ἀδικῶν δὲ δὴ εὐδαίμων ἔσται ἄρ'
 ἂν τυγχάνη δίκης τε καὶ τιμωρίας;

ΠΩΛ. Ἦκιστα γε, ἐπεὶ οὕτω γ' ἂν ἀθλιώτατος εἴη.

5 ΣΩ. Ἄλλ' ἐὰν ἄρα μὴ τυγχάνη δίκης ὁ ἀδικῶν, κατὰ e
 τὸν σὸν λόγον εὐδαίμων ἔσται;

ΠΩΛ. Φημί.

ΣΩ. Κατὰ δέ γε τὴν ἐμὴν δόξαν, ὦ Πῶλε, ὁ ἀδικῶν τε
 καὶ ὁ ἀδικὸς πάντως μὲν ἀθλιός, ἀθλιώτερος μέντοι, ἐὰν
 10 μὴ διδῶ δίκην μηδὲ τυγχάνη τιμωρίας ἀδικῶν, ἥττον δὲ
 ἀθλιός, ἐὰν διδῶ δίκην καὶ τυγχάνη δίκης ὑπὸ θεῶν τε
 καὶ ἀνθρώπων.

ΠΩΛ. Ἄτοπά γε, ὦ Σώκρατες, ἐπιχειρεῖς λέγειν.

473

ΣΩ. Πειράσομαι δέ γε καὶ σὲ ποιῆσαι, ὦ ἐταίρε, ταῦτα
 15 ἐμοὶ λέγειν· φίλον γάρ σε ἠγοῦμαι. νῦν μὲν οὖν ἂ διαφε-
 ρόμεθα ταῦτ' ἐστίν· σκόπει δὲ καὶ σύ· εἶπον ἐγὼ που ἐν
 τοῖς ἔμπροσθεν τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι.

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Σὺ δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι.

20 ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἀθλίους ἔφην εἶναι ἐγώ, καὶ ἐξηλέγχθην ὑπὸ σοῦ.

ΠΩΛ. Ναὶ μὰ Δία.

ΣΩ. Ὡς σὺ οἶει, ὦ Πῶλε.

25 ΠΩΛ. Ἀληθῆ γε οἰόμενος ἴσως.

ΣΩ. Σὺ δέ γε εὐδαιμόνας αὖ τοὺς ἀδικοῦντας, ἐὰν μὴ διδῶσι δίκην.

ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐγὼ δὲ αὐτοὺς ἀθλιωτάτους φημί, τοὺς δὲ διδόν-
30 τας δίκην ἦττον. βούλει καὶ τοῦτο ἐλέγχειν;

ΠΩΛ. Ἄλλ' ἔτι τοῦτ' ἐκείνου χαλεπώτερόν ἐστιν, ὦ Σώκρατες, ἐξελέγξαι.

ΣΩ. Οὐ δῆτα, ὦ Πῶλε, ἀλλ' ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀληθὲς οὐδέποτε ἐλέγχεται.

35 ΠΩΛ. Πῶς λέγεις; ἐὰν ἀδικῶν ἄνθρωπος ληφθῆ τυραν-
νίδι ἐπιβουλεύων, καὶ ληφθεὶς στρεβλῶται καὶ ἐκτέμνηται c
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκᾶται, καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ
μεγάλας καὶ παντοδαπὰς λώβας αὐτός τε λωβηθεὶς καὶ
τοὺς αὐτοῦ ἐπιδὼν παῖδάς τε καὶ γυναῖκα τὸ ἔσχατον ἀνα-
40 σταυρωθῆ ἢ καταπιττωθῆ, οὗτος εὐδαιμονέστερος ἔσται,
ἢ ἐὰν διαφυγὼν τύραννος καταστῆ καὶ ἄρχων ἐν τῇ πόλει
διαβιῶ ποιῶν ὅτι ἂν βούληται, ζηλωτὸς ὢν καὶ εὐδαιμονι-
ζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων; ταῦτα d
λέγεις ἀδύνατον εἶναι ἐξελέγχειν;

XXIX. ΣΩ. Μορμολύττει αὖ, ὦ γενναῖε Πῶλε, καὶ οὐκ ἐλέγχεις· ἄρτι δὲ ἐμαρτύρου. ὅμως δὲ ὑπόμνη-
σόν με σμικρόν· “ἐὰν ἀδίκως ἐπιβουλεύων τυραννίδι,”
εἶπες;

5 ΠΩΛ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Εὐδαιμονέστερος μὲν τοίνυν οὐδέποτε ἔσται οὐδέ-
 τερὸς αὐτῶν, οὔτε ὁ κατειργασμένος τὴν τυραννίδα ἀδίκως
 οὔτε ὁ διδοὺς δίκην· δυοῖν γὰρ ἀθλίωιν εὐδαιμονέστερος
 μὲν οὐκ ἂν εἴη· ἀθλιώτερος μέντοι ὁ διαφεύγων καὶ τυ- e
 10 ραννεύσας. τί τοῦτο, ὦ Πῶλε; γελᾷς; ἄλλο αὖ τοῦτο
 εἶδος ἐλέγχου ἔστιν, ἐπειδάν τις τι εἴπῃ, καταγελᾷν, ἐλέγ-
 χειν δὲ μῆ;

ΠΩΛ. Οὐκ οἶε ἐξεληλέγχθαι, ὦ Σώκρατες, ὅταν τοιαῦτα
 λέγῃς, ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων; ἐπεὶ ἐροῦ τινα
 15 τουτωνί.

ΣΩ. ὦ Πῶλε, οὐκ εἰμὶ τῶν πολιτικῶν, καὶ πέρυσι βου-
 λεύειν λαχόν, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με
 ἐπιψηφίζειν, γέλωτα παρεῖχον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψη- 474
 φίζειν. μῆ οὖν μηδὲ νῦν με κέλευε ἐπιψηφίζειν τοὺς
 20 παρόντας, ἀλλ' εἰ μὴ ἔχεις τούτων βελτίω ἔλεγχον, ὅπερ
 νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἐμοὶ ἐν τῷ μέρει παράδος, καὶ πείρα-
 σαι τοῦ ἐλέγχου, οἷον ἐγὼ οἶμαι δεῖν εἶναι. ἐγὼ γὰρ ὦν
 ἂν λέγω ἕνα μὲν παρασχέσθαι μάρτυρα ἐπίσταμαι, αὐτόν,
 πρὸς ὃν ἂν μοι ὁ λόγος ἦ, τοὺς δὲ πολλοὺς ἐὼ χαίρειν, καὶ
 25 ἕνα ἐπιψηφίζειν ἐπίσταμαι, τοῖς δὲ πολλοῖς οὐδὲ διαλέγο-
 μαι. ὅρα οὖν, εἰ ἐθελήσεις ἐν τῷ μέρει διδόναι ἔλεγχον b
 ἀποκρινόμενος τὰ ἐρωτώμενα. ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμέ
 καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδι-
 κείσθαι κάκιον ἢ γείσθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ
 30 διδόναι.

ΠΩΛ. Ἐγὼ δέ γε οὔτ' ἐμέ οὔτ' ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα.
 ἐπεὶ σὺ δέξαι' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

ΣΩ. Καὶ σύ γ' ἂν καὶ οἱ ἄλλοι πάντες.

ΠΩΛ. Πολλοῦ γε δεῖ, ἀλλ' οὔτ' ἐγὼ οὔτε σὺ οὔτ' ἄλλος
 35 οὐδεὶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποκρινεῖ;

ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ γὰρ ἐπιθυμῶ εἰδέναί ὅτι ποτ' ἐρεῖς.

ΣΩ. Λέγε δή μοι, ἕν' εἰδῆς, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς σε
40 ἠρώτων· πότερον δοκεῖ σοι, ὦ Πῶλε, κάκιον εἶναι, τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι;

ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖσθαι ἔμοιγε.

ΣΩ. Τί δὲ δή; αἴσχιον πότερον τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι; ἀποκρίνου.

45 ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖν.

XXX. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ κάκιον, εἴπερ αἴσχιον;

ΠΩΛ. Ἦκιστά γε.

ΣΩ. Μανθάνω· οὐ ταῦτὸν ἠγεί σύ, ὡς ἔοικας, καλόν τε
καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ αἰσχρόν.

5 ΠΩΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Τί δὲ τόδε; τὰ καλὰ πάντα, οἶον καὶ σώματα καὶ
χρώματα καὶ σχήματα καὶ φωνὰς καὶ ἐπιτηδεύματα, εἰς
οὐδὲν ἀποβλέπων καλεῖς ἐκάστοτε καλά; οἶον πρῶτον τὰ
σώματα τὰ καλὰ οὐχὶ ἦτοι κατὰ τὴν χρείαν λέγεις καλά
10 εἶναι, πρὸς ὃ ἂν ἕκαστον χρήσιμον ᾦ, πρὸς τοῦτο, ἢ κατὰ
ἡδονὴν τινα, εἰάν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν ποιῆ τοὺς
θεωροῦντας; ἔχεις τι ἐκτὸς τούτων λέγειν περὶ σώματος
κάλλους;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔχω.

15 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα πάντα οὕτω καὶ σχήματα καὶ
χρώματα ἢ διὰ ἡδονὴν τινα ἢ διὰ ὠφελίαν ἢ δι' ἀμφοτέρα
καλὰ προσαγορεύεις;

ΠΩΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οὐ καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὰ κατὰ τὴν μουσικὴν
20 πάντα ὡσαύτως;

ΠΩΛ. Ναί.

Σο. Καὶ μὴν τά γε κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δήπου ἐκτὸς τούτων ἐστίν, τὰ καλά, ἢ ὠφέλιμα εἶναι ἢ ἡδέα ἢ ἀμφοτέρα.

25 Πωλ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

Σο. Οὐκοῦν καὶ τὸ τῶν μαθημάτων κάλλος ὡσαύτως; 475

Πωλ. Πάνυ γε· καὶ καλῶς γε νῦν ὀρίζει, ὦ Σώκρατες, ἡδονῇ τε καὶ ἀγαθῷ ὀριζόμενος τὸ καλόν.

Σο. Οὐκοῦν τὸ αἰσχροὺν τῷ ἐναντίῳ, λύπη τε καὶ κακῷ;

30 Πωλ. Ἀνάγκη.

Σο. Ὅταν ἄρα δυοῖν καλοῖν θάτερον κάλλιον ἢ, ἢ τῷ ἑτέρῳ τούτοις ἢ ἀμφοτέροις ὑπερβάλλον κάλλιον ἐστίν, ἤτοι ἡδονῇ ἢ ὠφελίᾳ ἢ ἀμφοτέροις.

Πωλ. Πάνυ γε.

35 Σο. Καὶ ὅταν δὲ δὴ δυοῖν αἰσχροῖν τὸ ἕτερον αἴσχιον ἢ, ἤτοι λύπη ἢ κακῷ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἔσται· ἢ οὐκ ἂν ἀνάγκη;

Πωλ. Ναί.

Σο. Φέρε δὴ, πῶς ἐλέγετο νυνδὴ περὶ τοῦ ἀδικεῖν καὶ
40 ἀδικεῖσθαι; οὐκ ἔλεγες τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι τὸ δὲ ἀδικεῖν αἴσχιον;

Πωλ. Ἐλεγον.

Σο. Οὐκοῦν εἴπερ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, ἤτοι λυπηρότερόν ἐστιν καὶ λύπη ὑπερβάλλον αἴσχιον ἂν
45 εἶη ἢ κακῷ ἢ ἀμφοτέροις; οὐ καὶ τοῦτο ἀνάγκη;

Πωλ. Πῶς γὰρ οὐ;

XXXI. Σο. Πρῶτον μὲν δὴ σκεψώμεθα, ἄρα λύπη ἢ
ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, καὶ ἀλογοῦσι
μᾶλλον οἱ ἀδικοῦντες ἢ οἱ ἀδικούμενοι;

Πωλ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε.

5 Σο. Οὐκ ἄρα λύπη γε ὑπερέχει.

Πωλ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ λύπη, ἀμφοτέροις μὲν οὐκ ἂν ἔτι
ὑπερβάλλοι.

ΠΩΛ. Οὐ φαίνεται.

10 ΣΩ. Οὐκοῦν τῷ ἑτέρῳ λείπεται;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Τῷ κακῷ;

ΠΩΛ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν κακῷ ὑπερβάλλον τὸ ἀδικεῖν κάκιον ἂν εἴη
15 τοῦ ἀδικεῖσθαι;

ΠΩΛ. Δῆλον δὴ ὅτι.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ
ὑπὸ σοῦ ὁμολογεῖτο ἡμῖν ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ αἰσχίον
εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι;

20 ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Νῦν δέ γε κάκιον ἐφάνη.

ΠΩΛ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Δέξαιο ἂν οὖν σὺ μᾶλλον τὸ κάκιον καὶ τὸ αἰσχίον
ἀντὶ τοῦ ἦττον; μὴ ὅκνει ἀποκρίνασθαι, ὦ Πῶλε· οὐδὲν
25 γὰρ βλαβήσει· ἀλλὰ γενναίως τῷ λόγῳ ὥσπερ ἰατρῷ
παρέχων ἀποκρίνου, καὶ ἢ φάθι ἢ μὴ ἂ ἐρωτῷ.

ΠΩΛ. Ἄλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλος δέ τις ἀνθρώπων;

ΠΩΛ. Οὐ μοι δοκεῖ κατά γε τοῦτον τὸν λόγον.

30 ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι οὐτ' ἂν ἐγὼ οὐτ' ἂν σὺ
οὐτ' ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων δέξαιτ' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖν ἢ
ἀδικεῖσθαι· κάκιον γὰρ τυγχάνει ὄν.

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὅρας οὖν, ὦ Πῶλε, ὁ ἔλεγχος παρὰ τὸν ἔλεγχον
35 παραβαλλόμενος ὅτι οὐδὲν ἔοικεν, ἀλλὰ σοὶ μὲν οἱ
ἄλλοι πάντες ὁμολογοῦσιν πλὴν ἐμοῦ, ἐμοὶ δὲ σὺ ἐξαρκεῖς
εἰς ὧν μόνος καὶ ὁμολογῶν καὶ μαρτυρῶν, καὶ ἐγὼ σέ 476

μόνον ἐπιψηφίζων τοὺς ἄλλους ἐὼ χαίρειν. καὶ τοῦτο μὲν
 ἡμῖν οὕτως ἐχέτω· μετὰ τοῦτο δὲ περὶ οὗ τὸ δεύτερον
 40 ἡμφεσβητήσαμεν σκεψώμεθα, τὸ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην
 ἄρα μέγιστον τῶν κακῶν ἐστίν, ὡς σὺ ᾤου, ἢ μείζον τὸ
 μὴ διδόναι, ὡς αὖ ἐγὼ ᾤμην. σκοπάμεθα δὲ τῆδε· τὸ
 διδόναι δίκην καὶ τὸ κολάζεσθαι δικαίως ἀδικοῦντα ἄρα
 τὸ αὐτὸ καλεῖς;

45 ΠΩ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἐχεις οὖν λέγειν, ὡς οὐχὶ τά γε δίκαια πάντα καλὰ ἔστι, καθ' ὅσον δίκαια; καὶ διασκεψάμενος εἰπέ.

ΠΩ. Ἀλλὰ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

XXXII. ΣΩ. Σκόπει δὴ καὶ τόδε· ἄρα εἴ τίς τι ποιεῖ,
 ἀνάγκη τι εἶναι καὶ πάσχον ὑπὸ τούτου τοῦ ποιούντος;

ΠΩ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἄρα τοῦτο πάσχον, ὃ τὸ ποιοῦν ποιεῖ, καὶ τοιοῦτον,
 5 οἷον ποιεῖ τὸ ποιοῦν; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· εἴ τις τύπτει,
 ἀνάγκη τι τύπτεσθαι;

ΠΩ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ εἰ σφόδρα τύπτει ἢ ταχὺ ὁ τύπτων, οὕτω καὶ
 τὸ τυπτόμενον τύπτεσθαι;

10 ΠΩ. Ναί.

ΣΩ. Τοιοῦτον ἄρα πάθος τῷ τυπτομένῳ ἐστίν, οἷον ἂν
 τὸ τύπτον ποιῆ;

ΠΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ κάει τις, ἀνάγκη τι κάεσθαι;

15 ΠΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Καὶ εἰ σφόδρα γε κάει ἢ ἀλγεινῶς, οὕτως κάεσθαι
 τὸ καόμενον ὡς ἂν τὸ κᾶον κᾶη;

ΠΩ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ τέμνει τις, ὁ αὐτὸς λόγος; τέμνεται

20 γάρ τι.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ εἰ μέγα γε ἢ βαθὺ τὸ τμήμα ἢ ἀλγεινόν, τοιοῦτον τμήμα τέμνεται τὸ τεμνόμενον, οἷον τὸ τέμνον α τέμνει;

25 ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Συλλήβδην δὴ ὄρα εἰ ὁμολογεῖς, ὃ ἄρτι ἔλεγον, περὶ πάντων, οἷον ἂν ποιῇ τὸ ποιοῦν, τοιοῦτον τὸ πάσχον πάσχειν.

ΠΩΛ. Ἄλλ' ὁμολογῶ.

30 ΣΩ. Τούτων δὴ ὁμολογουμένων, τὸ δίκην διδόναι πότερον πάσχειν τί ἐστὶν ἢ ποιεῖν;

ΠΩΛ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, πάσχειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑπό τινος ποιοῦντος;

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ὑπό γε τοῦ κολάζοντος.

35 ΣΩ. Ὁ δὲ ὀρθῶς κολάζων δικαίως κολάζει;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Δίκαια ποιῶν ἢ οὔ;

ΠΩΛ. Δίκαια.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ κολαζόμενος δίκην διδούς δίκαια πά-

40 σχει;

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὰ δὲ δίκαιά που καλὰ ὁμολόγηται;

ΠΩΛ. Πάνν γε.

ΣΩ. Τούτων ἄρα ὁ μὲν ποιεῖ καλά, ὁ δὲ πάσχει, ὁ κολα-

45 ζόμενος.

ΠΩΛ. Ναί.

XXXIII. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ καλά, ἀγαθὰ; ἢ γὰρ 477 ἡδέα ἢ ὠφέλιμα.

ΠΩΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην διδούς;

5 ΠΩΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ὁφελεῖται ἄρα;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἐὰν ἦν περ ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφελίαν; βελ-
τιῶν τὴν ψυχὴν γίγνεται, εἴπερ δικαίως κολάζεται;

10 ΠΩΛ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Κακίας ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἐὰν οὖν τοῦ μεγίστου ἀπαλλάττεται κακοῦ; ὧδε
δὲ σκόπει· ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν ἢ
15 ἄλλην τιὰ ἐνοραῖς ἢ πείαν;

ΠΩΛ. Οὐκ, ἀλλὰ πείαν.

ΣΩ. Τί δ' ἐν σώματος κατασκευῇ; κακίαν ἢ φήσας
ἀσθένειαν εἶναι καὶ νόσον καὶ αἰσχος καὶ τὰ τοιαῦτα;

ΠΩΛ. Ἐγώ γε.

20 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν ψυχῇ πονηρίαν ἢ γεῖ τινα εἶναι;

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Ταύτην οὖν οὐκ ἀδικίαν καλεῖς καὶ ἀμαθίαν καὶ
δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα;

ΠΩΛ. Πάνν μὲν οὖν.

25 ΣΩ. Οὐκοῦν χρημάτων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς, τριῶν
ὄντων, τριττὰς εἴρηκας πονηρίας, πείαν, νόσον, ἀδικίαν; ε

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Τίς οὖν τούτων τῶν πονηριῶν αἰσχίστη; οὐχ ἢ
ἀδικία καὶ συλλήβδην ἢ τῆς ψυχῆς πονηρία;

30 ΠΩΛ. Πολύ γε.

ΣΩ. Εἰ δὴ αἰσχίστη, καὶ κακίστη;

ΠΩΛ. Πῶς, ὦ Σώκρατες, λέγεις;

ΣΩ. Ὡδί· ἀεὶ τὸ αἰσχιστον ἦτοι λύπην μεγίστην παρ-
έχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφοτέρα αἰσχιστόν ἐστιν ἐκ τῶν ὁμο-
35 λογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν.

ΠΩΛ. Μάλιστα.

Σο. Αἴσχιστον δὲ ἀδικία καὶ σύμπασα ψυχῆς πονηρία
νυνδὴ ὠμολόγηται ἡμῖν;

Πολ. Ὁμολόγηται γάρ.

40/ Σο. Οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστι καὶ ἀνία ὑπερβάλλον)
(αἴσχιστον τούτων ἐστὶν ἢ βλάβη ἢ ἀμφότερα;

Πολ. Ἀνάγκη.

Σο. Ἄρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστιν τοῦ πένεσθαι καὶ κάμ-
νειν τὸ ἀδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δειλὸν καὶ ἀμαθῆ;

45 Πολ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπὸ τούτων γε.

Σο. Ἐπερφεῖ τινι ἄρα ὡς μεγάλη βλάβη καὶ κακῶ θαυ-
μασίῳ ὑπερβάλλουσα τᾶλλα ἢ τῆς ψυχῆς πονηρία αἴσχι-
στόν ἐστι πάντων, ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι γε, ὡς ὁ σὸς λόγος. e

Πολ. Φαίνεται.

50 Σο. Ἄλλὰ μήν που τό γε μεγίστη βλάβη ὑπερβάλλον
μέγιστον ἂν κακὸν εἴη τῶν ὄντων.

Πολ. Ναί.

Σο. Ἡ ἀδικία ἄρα καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἄλλη ψυχῆς
πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακόν ἐστιν;

55 Πολ. Φαίνεται.

XXXIV. Σο. Τίς οὖν τέχνη πενίας ἀπαλλάττει; οὐ
χρηματιστική;

Πολ. Ναί.

Σο. Τίς δὲ νόσου; οὐκ ἰατρική;

5 Πολ. Ἀνάγκη.

Σο. Τίς δὲ πονηρίας καὶ ἀδικίας; εἰ μὴ οὕτως εὐπο- 478
ρεῖς, ὧδε σκόπει· ποῖ ἄγομεν καὶ παρὰ τίνος τοὺς κάμ-
νοντας τὰ σώματα;

Πολ. Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὦ Σώκρατες.

10 Σο. Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοὺς ἀκολασταίνοντας.

Πολ. Παρὰ τοὺς δικαστὰς λέγεις;

Σο. Οὐκοῦν δίκην δώσοντας;

ΠΩΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ δικαιοσύνη τινὶ χρώμενοι κολάζουσιν
15 οἱ ὀρθῶς κολάζοντες;

ΠΩΛ. Δῆλον δῆ.

ΣΩ. Χρηματιστικὴ μὲν ἄρα πενίας ἀπαλλάττει, ἰατρικὴ
δὲ νόσου, δίκη δὲ ἀκολασίας καὶ ἀδικίας. b

ΠΩΛ. Φαίνεται.

20 ΣΩ. Τί τούτων κάλλιστόν ἐστιν;

ΠΩΛ. Τίνων λέγεις;

ΣΩ. Χρηματιστικῆς, ἰατρικῆς, δίκης.

ΠΩΛ. Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἢ δίκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὖ ἦτοι ἡδονὴν πλείστην ποιεῖ ἢ ὠφελίαν
25 ἢ ἀμφοτέρα, εἴπερ κάλλιστόν ἐστιν;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν τὸ ἰατρεύεσθαι ἡδύ ἐστιν, καὶ χαίρουσιν
οἱ ἰατρευόμενοι;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

30 ΣΩ. Ἄλλ' ὠφέλιμόν γε. ἢ γάρ;

ΠΩΛ. Ναί. c

ΣΩ. Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται, ὥστε λυσιτελεῖ
ὑπομεῖναι τὴν ἀλγηδόνα καὶ ὑγιῆ εἶναι.

ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὗ;

35 ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὕτως ἂν περὶ σῶμα εὐδαιμονέστατος
ἄνθρωπος εἴη, ἰατρευόμενος, ἢ μηδὲ κάμνων ἀρχήν;

ΠΩΛ. Δῆλον ὅτι μηδὲ κάμνων.

ΣΩ. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμονία, ὡς ἔοικε, κακοῦ ἀπαλ-
λαγή, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μηδὲ κτήσις.

40 ΠΩΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί δέ; ἀθλιώτερος πότερος δυοῖν ἐχόντοι κακὸν α
εἴτ' ἐν σώματι εἴτ' ἐν ψυχῇ, ὁ ἰατρευόμενος καὶ ἀπαλατ-
τόμενος τοῦ κακοῦ, ἢ ὁ μὴ ἰατρευόμενος, ἔχων δέ;

ΠΩΛ. Φαίνεται μοι ὁ μὴ ἰατρευόμενος.

45 ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δίκην διδόναι μεγίστου κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας;

ΠΩΛ. Ἦν γάρ.

ΣΩ. Σωφρονίζει γάρ που καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ καὶ ἰατρικὴ γίγνεται πονηρίας ἢ δίκη.

50 ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Εὐδαιμονέστατος μὲν ἄρα ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν ἡ ψυχῇ, ἐπειδὴ τοῦτο μέγιστον τῶν κακῶν ἐφάνη.

ΠΩΛ. Δῆλον δῆ.

ΣΩ. Δεύτερος δῆπου ὁ ἀπαλλαττόμενος.

55 ΠΩΛ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὗτος δ' ἦν ὁ νοθετούμενός τε καὶ ἐπιπληττόμενος καὶ δίκην διδούς.

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Κάκιστα ἄρα ζῆ ὁ ἔχων ἀδικίαν καὶ μὴ ἀπαλλατ-
60 τόμενος.

ΠΩΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτος τυγχάνει ὧν ὅς ἂν τὰ μέγιστα ἀδικῶν καὶ χρώμενος μεγίστη ἀδικία διαπράξῃται ὥστε μήτε νοθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι μήτε δίκην διδόναι, ὥσπερ
65 σὺν φῆς Ἀρχέλαον παρεσκευάσθαι καὶ τοὺς ἄλλους τυράν-
νους καὶ ῥήτορας καὶ δυνάστας;

ΠΩΛ. Ἔοικε.

XXXV. ΣΩ. Σχεδὸν γάρ που οὔτοι, ὧ ἄριστε, τὸ αὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσίν, ὥσπερ ἂν εἴ τις τοῖς μέγιστοις νοσήμασιν συνισχόμενος διαπράξαιτο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἀμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς μηδὲ ἰατρευ-
5 εσθαι, φοβούμενος ὥσπερανεῖ παῖς τὸ κάεσθαι καὶ τὸ τέμνεσθαι, ὅτι ἀλγεινόν. ἢ οὐ δοκεῖ καὶ σοὶ οὕτω; b

ΠΩΛ. Ἔμοιγε.

Σν. Ἄγνοῶν γε, ὡς ἔοικεν, οἷόν ἐστιν ἡ ὑγίεια καὶ ἀρετὴ σώματος. κινδυνεύουσι γὰρ ἐκ τῶν νῦν ἡμῖν ὁμο-
 10 λογημένων τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ τὴν δίκην φεύγοντες, ὧ Πῶλε, τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυφλῶς ἔχειν καὶ ἀγνοεῖν, ὅσῳ ἀθλιώτερόν ἐστι μὴ ὑγιούς σώματος μὴ ὑγιεῖ ψυχῇ συνοικεῖν, ἀλλὰ σαθρᾶ καὶ ἀδίκῃ καὶ ἀνοσίῳ. ὅθεν καὶ πᾶν ποιούσιν ὥστε δίκην μὴ διδό-
 15 ναι μῆδ' ἀπαλλάττεσθαι τοῦ μεγίστου κακοῦ, καὶ χρήματα παρασκευαζόμενοι καὶ φίλους καὶ ὅπως ἂν ὧσιν ὡς πιθανώτατοι λέγειν. εἰ δὲ ἡμεῖς ἀληθῆ ὁμολογήκαμεν, ὧ Πῶλε, ἄρ' αἰσθάνει τὰ συμβαίνοντα ἐκ τοῦ λόγου; ἢ βούλει συλλογισώμεθα αὐτά;

20 Ππλ. Εἰ μὴ σοί γε ἄλλως δοκεῖ.

Σν. Ἄρ' οὖν συμβαίνει μέγιστον κακὸν ἢ ἀδικία καὶ τὸ ἀδικεῖν;

Ππλ. Φαίνεται γε.

Σν. Καὶ μὴν ἀπαλλαγὴ γε ἐφάνη τούτου τοῦ κακοῦ τὸ ἀ-
 25 δίκην διδόναι;

Ππλ. Κινδυνεύει.

Σν. Τὸ δέ γε μὴ διδόναι ἐμμονὴ τοῦ κακοῦ;

Ππλ. Ναί.

Σν. Δεύτερον ἄρα ἐστὶν τῶν κακῶν μεγέθει τὸ ἀδικεῖν·
 30 τὸ δὲ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην πάντων μεγιστόν τε καὶ πρῶτον κακῶν πέφυκεν.

Ππλ. Ἔοικεν.

Σν. Ἄρ' οὖν περὶ τούτου, ὧ φίλε, ἡμφεσβητήσαμεν, σὺ μὲν τὸν Ἀρχέλαον εὐδαιμονίζων τὸν τὰ μέγιστα ἀδι-
 35 κούντα δίκην οὐδεμίαν διδόντα, ἐγὼ δὲ τούναντίον οἰόμε-
 νος, εἴτ' Ἀρχέλαος εἴτ' ἄλλος ἀνθρώπων ὅστισοῦν μὴ δίδωσι δίκην ἀδικῶν, τούτῳ προσήκειν ἀθλίῳ εἶναι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ αἰεὶ τὸν ἀδικοῦντα τοῦ

ἀδικουμένου ἀθλιώτερον εἶναι καὶ τὸν μὴ διδόντα δίκην
40 τοῦ διδόντος; οὐ ταῦτ' ἦν τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενα;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδέδεικται ὅτι ἀληθῆ ἐλέγετο;

ΠΩΛ. Φαίνεται.

XXXVI. ΣΩ. Εἶεν· εἰ οὖν δὴ ταῦτα ἀληθῆ, ᾧ Πῶλε, 480

τίς ἢ μεγάλη χρεία ἐστὶν τῆς ῥητορικῆς; δεῖ μὲν γὰρ δὴ
ἐκ τῶν νῦν ὠμολογημένων αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάτ-
τειν ὅπως μὴ ἀδικήσῃ, ὡς ἱκανὸν κακὸν ἔξοντα. οὐ γάρ;

5 ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐὰν δέ γε ἀδικήσῃ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις ὧν ἂν
κῆδηται, αὐτὸν ἐκόντα ἰέναι ἐκείσε, ὅπου ὡς τάχιστα δώ-
σει δίκην, παρὰ τὸν δικαστὴν ὥσπερ παρὰ τὸν ἱατρόν,
σπεύδοντα ὅπως μὴ ἐγχροισθῆν τὸ νόσημα τῆς ἀδικίας
10 ὑποῦλον τὴν ψυχὴν ποιήσῃ καὶ ἀνίατον· ἢ πῶς λέγωμεν,
ᾧ Πῶλε, εἴπερ τὰ πρότερον μένει ἡμῖν ὁμολογήματα;
οὐκ ἀνάγκη ταῦτα ἐκείνοις οὕτω μὲν συμφωνεῖν, ἄλλως
δὲ μή;

ΠΩΛ. Τί γὰρ δὴ φῶμεν, ᾧ Σώκρατες;

15 ΣΩ. Ἐπὶ μὲν ἄρα τὸ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῆς ἀδικίας
τῆς αὐτοῦ ἢ γονέων ἢ ἐταίρων ἢ παίδων ἢ πατρίδος ἀδι-
κούσης οὐ χρήσιμος οὐδὲν ἢ ῥητορικὴ ἡμῖν, ᾧ Πῶλε, εἰ
μὴ εἴ τις ὑπολάβοι τοῦναντίον, κατηγορεῖν δεῖν μάλιστα
20 μὲν ἑαυτοῦ, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ἄλλων, ὅς
ἂν αἰεὶ τῶν φίλων τυγχάνῃ ἀδικῶν, καὶ μὴ ἀποκρύπτεσθαι,
ἀλλ' εἰς τὸ φανερὸν ἄγειν τὸ ἀδίκημα, ἵνα δῶ δίκην καὶ
ὑγιῆς γένηται, ἀναγκάζειν δὲ καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους
μὴ ἀποδειλιᾶν, ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα καὶ ἀνδρείως
ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἱατρῷ, τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν
25 διώκοντα μὴ ὑπολογιζόμενον τὸ ἀλγεινόν, εἰ μὲν γε πλη-
γῶν ἄξια ἡδίκηκώς ἦ, τύπτειν παρέχοντα, εἰ δὲ δεσμοῦ, α

δεῖν, ἐὰν δὲ ζημίας, ἀποτίνουτα, ἐὰν δὲ φυγῆς, φεύγοντα, ἐὰν δὲ θανάτου, ἀποθνήσκοντα, αὐτὸν πρῶτον ὄντα κατήγορον καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ἐπὶ τοῦτο χρώμενον τῇ ῥητορικῇ, ὅπως ἂν καταδήλων τῶν ἀδικημάτων γιγνομένων ἀπαλλάττωνται τοῦ μεγίστου κακοῦ, ἀδικίας. φῶμεν οὕτως ἢ μὴ φῶμεν, ὦ Πῶλε;

ΠΩΛ. Ἄτοπα μὲν, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ, τοῖς μένοι ἔμπροσθεν ἴσως σοι ὁμολογεῖται.

35 ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ κακείνα λυτέον ἢ τάδε ἀνάγκη συμβαίνειν;

ΠΩΛ. Ναί, τοῦτό γε οὕτως ἔχει.

ΣΩ. Τοῦναντίον δέ γε αὖ μεταβαλόντα, εἴ ἄρα δεῖ τινα κακῶς ποιεῖν, εἴτ' ἐχθρὸν εἴτε ὄντινου, ἐὰν μόνον μὴ αὐτὸς ἀδικῆται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ· τοῦτο μὲν γὰρ εὐλαβητέον· ἐὰν δὲ ἄλλον ἀδικῆ ὁ ἐχθρός, παντὶ τρόπῳ παρασκευαστέον καὶ πράττοντα καὶ λέγοντα, ὅπως μὴ δῶ δίκην 481 μὴδὲ ἔλθῃ παρὰ τὸν δικαστήν· ἐὰν δὲ ἔλθῃ, μηχανητέον, ὅπως ἂν διαφύγῃ καὶ μὴ δῶ δίκην ὁ ἐχθρός, ἀλλ' ἐὰν τε 45 χρυσίον (ἦ) ἠρπακῶς πολὺ, μὴ ἀποδιδῶ τοῦτο ἀλλ' ἔχων ἀναλίσκῃ καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ἀδίκως καὶ ἀθέως, ἐὰν τε θανάτου ἄξια ἠδικηκῶς ἦ, ὅπως μὴ ἀποθανεῖται, μάλιστα μὲν μηδέποτε, ἀλλ' ἀθάνατος ἔσται πονηρὸς ὢν· εἰ δὲ μὴ, ὅπως ὡς πλείστον χρόνον βιώσεται τοι- 50 οὔτος ὢν. ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Πῶλε, ἡ ῥητορικὴ χρήσιμος εἶναι, ἐπεὶ τῷ γε μὴ μέλλοντι ἀδικεῖν οὐ μεγάλη τίς μοι δοκεῖ ἢ χρεῖα αὐτῆς εἶναι, εἰ δὴ καὶ ἔστιν τις χρεῖα, ὡς ἔν γε τοῖς πρόσθεν οὐδαμῇ ἐφάνη οὔσα.

XXXVII. ΚΑΛ. Εἰπέ μοι, ὦ Χαιρεφῶν, σπουδάζει ταῦτα Σωκράτης ἢ παίζει;

ΧΑΙ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Καλλίκλεις, ὑπερφυῶς σπουδάζειν· “οὐδὲν” μέντοι “οἶον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν.”

5 ΚΑΛ. Νῆ τοὺς θεοὺς ἀλλ' ἐπιθυμῶ. εἶπέ μοι, ὦ Σώκρα- c
 τες, πότερόν σε φῶμεν νυνὶ σπουνδάζοντα ἢ παίζοντα;
 εἰ μὲν γὰρ σπουνδάζεις τε καὶ τυγχάνει ταῦτα ἀληθῆ ὄντα
 ἃ λέγεις, ἄλλο τι ἢ ἡμῶν ὁ βίος ἀνατετραμμένος ἂν εἴη
 τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντα τὰ ἐναντία πράττομεν, ὡς ἔοικεν,
 10 ἢ ἃ δεῖ;

ΣΩ. ὦ Καλλίκλεις, εἰ μὴ τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις πάθος,
 τοῖς μὲν ἄλλο τι, τοῖς δὲ ἄλλο τι, τὸ αὐτό, ἀλλὰ τις ἡμῶν
 ἰδιόν τι ἔπασχε πάθος ἢ οἱ ἄλλοι, οὐκ ἂν ἦν ῥάδιον ἐνδεί- a
 ξασθαι τῷ ἐτέρῳ τὸ ἑαυτοῦ πάθημα. λέγω δ' ἐννοήσας,
 15 ὅτι ἐγὼ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταυτόν τι πεπονηότες,
 ἐρῶντε δύο ὄντε δυοῖν ἐκάτερος, ἐγὼ μὲν Ἀλκιβιάδου τε
 τοῦ Κλεινίου καὶ φιλοσοφίας, σὺ δὲ τοῦ τε Ἀθηναίων
 δήμου καὶ τοῦ Πυριλάμπους. αἰσθάνομαι οὖν σου ἐκά-
 στοτε, καίπερ ὄντος δεινοῦ, ὅτι ἂν φῆ σου τὰ παιδικὰ καὶ
 20 ὅπως ἂν φῆ ἔχειν, οὐ δυναμένου ἀντιλέγειν, ἀλλ' ἄνω καὶ e
 κάτω μεταβαλλομένου· ἔν τε τῇ ἐκκλησίᾳ, εἴαν τι σοῦ
 λέγοντος ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων μὴ φῆ οὕτως ἔχειν, μετα-
 βαλλόμενος λέγεις ἃ ἐκεῖνος βούλεται, καὶ πρὸς τὸν Πυρι-
 λάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦτον τοιαῦτα ἕτερα πέπον-
 25 θας· τοῖς γὰρ τῶν παιδικῶν βουλευμασί τε καὶ λόγοις
 οὐχ οἷός τ' εἶ ἐναντιοῦσθαι, ὥστε, εἴ τίς σου λέγοντος ἐκά-
 στοτε, ἃ διὰ τούτους λέγεις, θαυμάζοι ὡς ἄτοπὰ ἐστίν,
 ἴσως εἴποις ἂν αὐτῷ, εἰ βούλοιο τάληθῆ λέγειν, ὅτι, εἰ μὴ
 τις παύσει τὰ σὰ παιδικὰ τούτων τῶν λόγων, οὐδὲ σὺ 482
 30 παύσει ποτὲ ταῦτα λέγων. νόμιζε τοίνυν καὶ παρ' ἐμοῦ
 χρῆναι ἕτερα τοιαῦτα ἀκούειν, καὶ μὴ θαύμαζε ὅτι ἐγὼ
 ταῦτα λέγω, ἀλλὰ τὴν φιλοσοφίαν, τὰ ἐμὰ παιδικά, παῦ-
 στον ταῦτα λέγουσαν. λέγει γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ἃ νῦν
 ἐμοῦ ἀκούεις, καί μοί ἐστιν τῶν ἐτέρων παιδικῶν πολὺ
 35 ἦττον ἔμπληκτος· ὁ μὲν γὰρ Κλεινίειος οὗτος ἄλλοτε

ἄλλων ἐστὶ λόγων, ἢ δὲ φιλοσοφία (ἀεὶ) τῶν αὐτῶν· λέγει δὲ ἂ σὺ νῦν θαυμάζεις, παρῆσθα δὲ καὶ αὐτὸς λεγομένοις. **b**
 ἢ οὖν ἐκείνην ἐξέλεγξον, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ὡς οὐ τὸ ἀδικεῖν ἐστὶ καὶ ἀδικοῦντα δίκην μὴ διδόναι ἀπάντων ἔσχα-
 40 τον κακῶν· ἢ εἰ τοῦτο εἰσέσεις ἀνέλεγκτον, μὰ τὸν κύνα τὸν Αἰγυπτίων θεόν, οὗ σοι ὁμολογήσει Καλλικλῆς, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ διαφωνήσει ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ. καίτοι ἔγωγε οἶμαι, ὦ βέλτιστε, καὶ τὴν λύραν μοι κρεῖττον εἶναι ἀναρμοστεῖν τε καὶ διαφωνεῖν, καὶ χορὸν ᾧ χορηγοῖην,
 45 καὶ πλείστους ἀνθρώπους μὴ ὁμολογεῖν μοι ἀλλ' ἐναντία **c**
 λέγειν μᾶλλον ἢ ἓνα ὄντα ἐμὲ ἐμαυτῷ ἀσύμφωνον εἶναι καὶ ἐναντία λέγειν.

XXXVIII. ΚΑΛ. ὦ Σώκρατες, δοκεῖς νεανιεύεσθαι ἐν τοῖς λόγοις ὡς ἀληθῶς δημηγόρος ὢν· καὶ νῦν ταῦτα δημηγορεῖς ταῦτον παθόντος Πῶλου πάθος, ὅπερ Γοργίου κατηγορεῖ πρὸς σὲ παθεῖν. ἔφη γάρ που Γοργίαν ἐρωτώ-
 5 μενον ὑπὸ σοῦ, ἐὰν ἀφίκηται παρ' αὐτὸν μὴ ἐπιστάμενος τὰ δίκαια ὁ τὴν ῥητορικὴν βουλόμενος μαθεῖν, εἰ διδάξει **a**
 αὐτὸν ὁ Γοργίας, αἰσχυνηθῆναι αὐτὸν καὶ φάναι διδάξειν διὰ τὸ ἔθος τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἀγανακτοῖεν ἂν εἴ τις μὴ φαίη· διὰ δὲ ταύτην τὴν ὁμολογίαν ἀναγκασθῆναι ἐναν-
 10 τία αὐτὸν αὐτῷ εἰπεῖν, σὲ δὲ αὐτὸ τοῦτο ἀγαπᾶν. καὶ σου κατεγέλα, ὡς γέ μοι δοκεῖν, ὀρθῶς τότε· νῦν δὲ πάλιν αὐτὸς ταῦτον τοῦτο ἔπαθεν, καὶ ἔγωγε κατ' αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἄγαμαι Πῶλον, ὅτι σοι συνεχώρησε τὸ ἀδικεῖν αἴσχιον εἶναι τοῦ ἀδικεῖσθαι· ἐκ ταύτης γὰρ αὖ τῆς ὁμολογίας **e**
 15 αὐτὸς ὑπὸ σοῦ συμποδισθεὶς ἐν τοῖς λόγοις ἐπεστομίσθη, αἰσχυνηθεὶς ἂ ἐνόει εἰπεῖν. σὺ γὰρ τῷ ὄντι, ὦ Σώκρατες, εἰς τοιαῦτα ἄγεις φορτικὰ καὶ δημηγορικά, φάσκων τὴν ἀλήθειαν διώκειν, ἃ φύσει μὲν οὐκ ἔστιν καλὰ, νόμῳ δέ. ὡς τὰ πολλὰ δὲ ταῦτα ἐναντί' ἀλλήλοις ἐστίν, ἢ τε φύσις

20 καὶ ὁ νόμος. εἰς οὖν τις αἰσχύνηται καὶ μὴ τολμᾷ λέγειν 483
 ἄπερ νοεῖ, ἀναγκάζεται ἐναντία λέγειν. ὁ δὲ καὶ σὺ τοῦτο
 τὸ σοφὸν κατανενοηκῶς κακουργεῖς ἐν τοῖς λόγοις, εἰς
 μὲν τις κατὰ νόμον λέγει, κατὰ φύσιν ὑπερωτῶν, εἰς δὲ τὰ
 τῆς φύσεως, τὰ τοῦ νόμου. ὥσπερ αὐτίκα ἐν τούτοις, τῷ
 25 ἀδικεῖν τε καὶ τῷ ἀδικεῖσθαι, Πῶλου τὸ κατὰ νόμον
 αἰσχίον λέγοντος, σὺ τὸν νόμον ἐδιώκαθες κατὰ φύσιν.
 φύσει μὲν γὰρ πᾶν αἰσχίον ἐστὶν ὅπερ καὶ κάκιον, τὸ
 ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν. οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς τοῦτό
 γ' ἐστὶν τὸ πάθημα, τὸ ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἀνδραπόδου τινός, b
 30 ᾧ κρεῖττόν ἐστὶν τεθνᾶναι ἢ ζῆν, ὅστις ἀδικούμενος καὶ
 προπηλακιζόμενος μὴ οἷός τέ ἐστὶν αὐτὸς αὐτῷ βοηθεῖν
 μηδὲ ἄλλῳ οὐδ' ἂν κήδηται. ἀλλ', οἶμαι, οἱ τιθέμενοι τοὺς
 νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἀνθρωποὶ εἰσὶν καὶ οἱ πολλοί. πρὸς
 αὐτοὺς οὖν καὶ τὸ αὐτοῖς συμφέρον τοὺς τε νόμους τίθεν-
 35 ται καὶ τοὺς ἐπαίνους ἐπαινοῦσιν καὶ τοὺς ψόγους ψέγου- e
 σιν. ἐκφοβοῦντες τοὺς ἐρρωμενεστέρους τῶν ἀνθρώπων
 καὶ δυνατοὺς ὄντας πλέον ἔχειν, ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχω-
 σιν, λέγουσιν ὡς αἰσχροὺς καὶ ἀδικοὺς τὸ πλεονεκτεῖν, καὶ
 τοῦτό ἐστὶν τὸ ἀδικεῖν, τὸ πλέον τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν.
 40 ἀγαπῶσι γάρ, οἶμαι, αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσιν φαυλότεροι
 ὄντες.

XXXIX. Διὰ ταῦτα δὲ νόμῳ μὲν τοῦτο ἀδικον καὶ
 αἰσχρὸν λέγεται, τὸ πλέον ζητεῖν ἔχειν τῶν πολλῶν, καὶ
 ἀδικεῖν αὐτὸ καλοῦσιν· ἢ δέ γε, οἶμαι, φύσις αὐτῆ ἀπο- a
 φαίνει αὐτό, ὅτι δίκαιόν ἐστὶν τὸν ἀμείνω τοῦ χείρονος
 5 πλέον ἔχειν καὶ τὸν δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου. δηλοῖ
 δὲ ταῦτα πολλαχῶς ὅτι οὕτως ἔχει, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώ-
 οῖς καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς γένε-
 σιν, ὅτι οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται, τὸν κρεῖττω τοῦ ἥττονος
 ἄρχειν καὶ πλέον ἔχειν. ἐπεὶ ποίῳ δικαίῳ χρώμενος

10 Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπὶ e
 Σκύθας ἢ ἄλλα μυρία ἂν τις ἔχοι τοιαῦτα λέγειν· ἀλλ',
 οἶμαι, οὗτοι κατὰ φύσιν τὴν τοῦ δικαίου ταῦτα πράττουσιν,
 καὶ ναὶ μὰ Δία κατὰ νόμον γε τὸν τῆς φύσεως, οὐ μέντοι
 ἴσως κατὰ τοῦτον, ὃν ἡμεῖς [τιθέμεθα] πλάττοντες τοὺς
 15 βελτίστους καὶ ἐρρωμενεστάτους ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ νέων
 λαμβάνοντες, ὥσπερ λέοντας κατεπαύδοντές τε καὶ γοητεύ-
 οντες καταδουλούμεθα λέγοντες, ὡς τὸ ἴσον χρή ἔχειν καὶ 484
 τοῦτό ἐστιν τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. εἰάν δέ γε, οἶμαι,
 φύσιν ἱκανὴν γένηται ἔχων ἀνὴρ, πάντα ταῦτα ἀποσεισά-
 20 μενος καὶ διαρρήξας καὶ διαφυγῶν, καταπατήσας τὰ ἡμέ-
 τερα γράμματα καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπωδὰς καὶ νόμους
 τοὺς παρὰ φύσιν ἅπαντας, ἐπαναστὰς ἀνεφάνη δεσπότης
 ἡμέτερος ὁ δοῦλος, καὶ ἐνταῦθα ἐξέλαμψεν τὸ τῆς φύσεως
 δίκαιον. δοκεῖ δέ μοι καὶ Πίνδαρος ἄπερ ἐγὼ λέγω ἐνδείκ- r
 25 νυσθαι ἐν τῷ ᾄσματι ἐν ᾧ λέγει ὅτι

νόμος ὁ πάντων βασιλεύς
 θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων·

οὗτος δὲ δῆ, φησὶν,

30 ἄγει δικαίων τὸ βιαιότατον
 ὑπερτάτα χεῖρί· τεκμαίρομαι
 ἔργοισιν Ἡρακλέος, ἐπεὶ ἀπριάτας —

λέγει οὕτω πως· τὸ γὰρ ᾄσμα οὐκ ἐπίσταμαι· λέγει δ' ὅτι
 οὔτε πριάμενος οὔτε δόντος τοῦ Γηρυόνου ἠλάσατο τὰς
 βοῦς, ὡς τούτου ὄντος τοῦ δικαίου φύσει, καὶ βοῦς καὶ e
 35 τᾶλλα κτήματα εἶναι πάντα τοῦ βελτιονός τε καὶ κρείτ-
 τονος τὰ τῶν χειρόνων τε καὶ ἡπτόνων.

XI. Τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς οὕτως ἔχει, γνώσει δέ, ἂν ἐπὶ
 τὰ μείζω ἔλθῃς εἰσας ἤδη φιλοσοφίαν. φιλοσοφία γάρ
 τοί ἐστιν, ᾧ Σώκρατες, χαρίεν, ἂν τις αὐτοῦ μετρίως ἄψη-

ται ἐν τῇ ἡλικίᾳ· ἐὰν δὲ περαιτέρω τοῦ δέοντος ἐνδια-
 5 τρήσῃ, διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων. ἐὰν γὰρ καὶ πάνν
 εὐφυνῆς ἦ καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας φιλοσοφῇ, ἀνάγκη πάν- a
 των ἄπειρον γεγονέναι ἐστίν, ὧν χρῆ ἔμπειρον εἶναι τὸν
 μέλλοντα καλὸν κάγαθὸν καὶ εὐδόκιμον ἔσεσθαι ἄνδρα.
 καὶ γὰρ τῶν νόμων ἄπειροι γίνονται τῶν κατὰ τὴν πόλιν,
 10 καὶ τῶν λόγων, οἷς δεῖ χρώμενον ὁμιλεῖν ἐν τοῖς συμβο-
 λαίοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, καὶ τῶν
 ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν ἀνθρωπείων, καὶ συλλήβδην
 τῶν ἡθῶν παντάπασιν ἄπειροι γίνονται. ἐπειδὴν οὖν
 ἔλθωσιν εἰς τινα ἰδίαν ἢ πολιτικὴν πράξιν, καταγέλαστοι
 15 γίνονται, ὥσπερ γε, οἶμαι, οἱ πολιτικοί, ἐπειδὴν αὐ εἰς e
 τὰς ὑμετέρας διατριβὰς ἔλθωσιν καὶ τοὺς λόγους, κατα-
 γέλαστοί εἰσιν. συμβαίνει γὰρ τὸ τοῦ Εὐριπίδου· λαμ-
 πρὸς τ' ἐστὶν ἕκαστος ἐν τούτῳ, καὶ ἐπὶ τούτ' ἐπείγεται,

20 νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος,
 ἵν' αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνει βέλτιστος ὢν·

ὅπου δ' ἂν φαῦλος ἦ, ἐντεῦθεν φεύγει καὶ λοιδορεῖ τοῦτο, 485
 τὸ δ' ἕτερον ἐπαινεῖ, εὐνοία τῇ ἑαυτοῦ, ἡγούμενος οὕτως
 αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπαινεῖν. ἀλλ', οἶμαι, τὸ ὀρθότατόν ἐστιν
 ἀμφοτέρων μετασχεῖν· φιλοσοφίας μὲν ὅσον παιδείας
 25 χάριν καλὸν μετέχειν, καὶ οὐκ αἰσχρὸν μειρακίῳ ὄντι
 φιλοσοφεῖν· ἐπειδὴν δὲ ἤδη πρεσβύτερος ὢν ἄνθρωπος
 ἔτι φιλοσοφῇ, καταγέλαστον, ὧ Σώκρατες, τὸ χρῆμα
 γίνεταί, καὶ ἔγωγε ὁμοιότατον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσο- b
 φούντας ὥσπερ πρὸς τοὺς ψελλιζομένους καὶ παίζοντας.
 30 ὅταν μὲν γὰρ παιδίον ἴδω, ὧ ἔτι προσήκει διαλέγεσθαι
 οὕτω, ψελλιζόμενον καὶ παίζον, χαίρω τε καὶ χαρίεν μοι
 φαίνεται καὶ ἐλευθέριον καὶ πρέπον τῇ τοῦ παιδίου ἡλικίᾳ,
 ὅταν δὲ σαφῶς διαλεγόμενον παιδαρίου ἀκούσω, πικρὸν

τί μοι δοκεῖ χρῆμα εἶναι καὶ ἀνιᾶ μου τὰ ὧτα καὶ μοι
 35 δοκεῖ δουλοπρεπές τι εἶναι· ὅταν δὲ ἀνδρὸς ἀκούσῃ τις
 ψελλιζομένου ἢ παίζοντα ὄρᾳ, καταγέλαστον φαίνεται καὶ c
 ἄνανδρον καὶ πληγῶν ἄξιον. ταῦτόν οὖν ἔγωγε τοῦτο
 πάσχω καὶ πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας. παρὰ νέῳ μὲν γὰρ
 μειρακίῳ ὄρων φιλοσοφίαν ἄγαμαι, καὶ πρέπει μοι δοκεῖ,
 40 καὶ ἡγοῦμαι ἐλεύθερόν τινα εἶναι τοῦτον τὸν ἄνθρωπον,
 τὸν δὲ μὴ φιλοσοφοῦντα ἀνελεύθερον καὶ οὐδέποτε οὐδενὸς
 ἀξιῶσοντα ἑαυτὸν οὔτε καλοῦ οὔτε γενναίου πράγματος·
 ὅταν δὲ δὴ πρεσβύτερον ἴδω ἔτι φιλοσοφοῦντα καὶ μὴ a
 ἀπαλλαττόμενον, πληγῶν μοι δοκεῖ ἤδη δεῖσθαι, ὧ Σώ-
 45 κρατες, οὗτος ὁ ἀνὴρ. ὃ γὰρ νυνδὴ ἔλεγον, ὑπάρχει
 τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ, κἂν πάνυ εὐφυῆς ἦ, ἀνάνδρῳ γενέσθαι
 φεύγοντι τὰ μέσα τῆς πόλεως καὶ τὰς ἀγοράς, ἐν αἷς ἔφη
 ὁ ποιητὴς τοὺς ἀνδρας ἀριπρεπεῖς γίγνεσθαι, καταδεδυ
 κότε δὲ τὸν λοιπὸν βίον βιῶναι μετὰ μειρακίων ἐν γωνία
 50 τριῶν ἢ τεττάρων ψιθυρίζοντα, ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ e
 νεανικὸν μηδέποτε φθέγγασθαι.

XLII. Ἐγὼ δέ, ὧ Σώκρατες, πρὸς σὲ ἐπιεικῶς ἔχω φιλι
 κῶς· κινδυνεύω οὖν πεπονθέναι νῦν ὅπερ ὁ Ζῆθος πρὸς
 τὸν Ἀμφίωνα ὁ Εὐριπίδου, οὐπερ ἐμνήσθην. καὶ γὰρ
 ἐμοὶ τοιαῦτ' ἄττα ἐπέρχεται πρὸς σὲ λέγειν, οἷάπερ ἐκείνος
 5 πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὅτι “ ἀμελεῖς, ὧ Σώκρατες, ὧν δεῖ σε
 ἐπιμελείσθαι, καὶ φύσιν ψυχῆς (ἔχων) ὧδε γενναίαν μει-
 ρακιώδει τινὶ διαπρέπεις μορφώματι, καὶ οὔτ' ἂν δίκης 486
 βουλαῖσι προσθεῖ' ἂν ὀρθῶς λόγον, οὔτ' εἰκὸς ἂν καὶ
 πιθανὸν λάκοις οὔθ' ὑπὲρ ἄλλου νεανικὸν βούλευμα βου-
 10 λεύσαιο.” καίτοι, ὧ φίλε Σώκρατες—καί μοι μηδέν ἀχθε-
 σθῆς· εὐνοία γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ—οὐκ αἰσχυρὸν δοκεῖ σοι
 εἶναι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ σὲ οἶμαι ἔχειν καὶ τοὺς ἄλλους
 τοὺς πόρρω ἀεὶ φιλοσοφίας ἐλαύνοντας; νῦν γὰρ εἴ τις

σοῦ λαβόμενος ἢ ἄλλου ὄτουοῦν τῶν τοιούτων εἰς τὸ δε-
 15 σμωτήριον ἀπάγοι, φάσκων ἀδικεῖν μηδὲν ἀδικοῦντα, οἷσθ'
 ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ὅτι χρήσαιο σαντῶ, ἀλλ' εἰλιγγιώης ἂν b
 καὶ χασμῶ οὐκ ἔχων ὅτι εἴποις, καὶ εἰς τὸ δικαστήριον
 ἀναβάς, κατηγοροῦ τυχὼν πάνυ φαύλου καὶ μοχθηροῦ,
 ἀποθάνοις ἂν, εἰ βούλοιο θανάτου σοι τιμᾶσθαι. καίτοι
 20 πῶς σοφὸν τοῦτό ἐστιν, ὦ Σώκρατες, εἴ τις εὐφυᾶ λαβοῦσα
 τέχνη φῶτα ἔθηκε χεῖρονα, μήτε αὐτὸν αὐτῶ δυνάμενον
 βοηθεῖν μηδ' ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων μήτε
 ἑαυτὸν μήτε ἄλλον μηδένα, ὑπὸ δὲ τῶν ἐχθρῶν περισυλά- c
 σθαι πᾶσαν τὴν οὐσίαν, ἀτεχνῶς δὲ ἄτιμον ζῆν ἐν τῇ
 25 πόλει; τὸν δὲ τοιοῦτον, εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρήσθαι,
 ἔξεστω ἐπὶ κόρρης τύπτουτα μὴ διδόναι δίκην. ἀλλ',
 ὦγαθέ, ἐμοὶ πιθοῦ, παῦσαι δ' ἐλέγχων, πραγμάτων δ'
 εὐμουσίαν ἄσκει, καὶ ἄσκει ὁπόθεν δόξεις φρονεῖν, ἄλλοις
 τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς, εἴτε ληρήματα χρῆ φάναι εἶναι εἴτε
 30 φλυαρίας, ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις, ζηλῶν οὐκ
 ἐλέγχοντας ἄνδρας τὰ μικρὰ ταῦτα, ἀλλ' οἷς ἔστιν καὶ a
 βίος καὶ δόξα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀγαθὰ.

XLII. ΣΩ. Εἰ χρυσὴν ἔχων ἐτύγχανον τὴν ψυχὴν, ὦ
 Καλλίκλεις, οὐκ ἂν οἶε με ἄσμενον εὐρεῖν τούτων τινὰ
 τῶν λίθων, ἣ βασανίζουσιν τὸν χρυσόν, τὴν ἀρίστην, πρὸς
 ἦντινα ἔμελλον προσαγαγὼν αὐτήν, εἴ μοι ὁμολογήσειεν
 5 ἐκείνη καλῶς τεθεραπεῦσθαι τὴν ψυχὴν, εὖ εἴσεσθαι ὅτι
 ἱκανῶς ἔχω καὶ οὐδέν μοι δεῖ ἄλλης βασάνου;

ΚΑΛ. Πρὸς τί δὴ τοῦτ' ἐρωτᾶς, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ· νῦν οἶμαι ἐγὼ σοὶ ἐντετυχηκῶς τοι-
 οὔτω ἐρμαίω ἐντετυχηκέαι.

10 ΚΑΛ. Τί δὴ;

ΣΩ. Εὖ οἶδ' ὅτι, ἂν μοι σὺ ὁμολογήσης περὶ ὧν ἡ ἐμὴ
 ψυχὴ δοξάζει, ταῦτ' ἤδη ἐστὶν αὐτὰ τάληθῆ. ἐννοῶ γάρ,

ὅτι τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς ψυχῆς πέρι ὀρθῶς τε 487
 ζώσης καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ ἔχειν, ἃ σὺ πάντα ἔχεις, ἐπι-
 15 στήμην τε καὶ εὐνοίαν καὶ παρρησίαν. ἐγὼ γὰρ πολλοῖς
 ἐντυγχάνω, οἱ ἐμὲ οὐχ οἰοί τέ εἶσιν βασανίζειν, διὰ τὸ μὴ
 σοφοὶ εἶναι ὥσπερ σὺ· ἕτεροι δὲ σοφοὶ μὲν εἶσιν, οὐκ
 ἐθέλουσιν δέ μοι λέγειν τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὸ μὴ κήδεσθαι
 μου ὥσπερ σὺ· τῷ δὲ ξένῳ τώδε, Γοργίας τε καὶ Πῶλος,
 20 σοφῶ μὲν καὶ φίλῳ ἐστὸν ἐμῷ, ἐνδεεστερῷ δὲ παρρησίας b
 καὶ αἰσχυνηροτέρῳ μᾶλλον τοῦ δέοντος· πῶς γὰρ οὐ;
 ὦ γε εἰς τοσοῦτον αἰσχύνης ἐληλύθατον, ὥστε διὰ τὸ
 αἰσχύνεσθαι τολμᾶ ἑκάτερος αὐτῶν αὐτὸς αὐτῷ ἐναντία
 λέγειν ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῦτα περὶ τῶν
 25 μεγίστων. σὺ δὲ ταῦτα πάντα ἔχεις, ἃ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχου-
 σιν· πεπαίδευσαί τε γὰρ ἱκανῶς, ὡς πολλοὶ ἂν φήσαιεν
 Ἀθηναίων, καὶ ἐμοὶ εἰ εὐνοῦς. τίμη τεκμηριῶ χρῶμαι;
 ἐγὼ σοι ἐρῶ. οἶδα ὑμᾶς ἐγώ, ὦ Καλλίκλεις, τέτταρας c
 ὄντας κωωνοὺς γεγονότας σοφίας, σέ τε καὶ Τείσανδρον
 30 τὸν Ἀφιδναῖον καὶ Ἄνδρωνα τὸν Ἀνδροτίωνος καὶ Ναυσι-
 κύδην τὸν Χολαργέα· καί ποτε ὑμῶν ἐγὼ ἐπήκουσα βου-
 λεομένων, μέχρι ὅποι τὴν σοφίαν ἀσκητέον εἶη, καὶ οἶδα
 ὅτι ἐνίκα ἐν ὑμῖν τοιάδε τις δόξα, μὴ προθυμείσθαι εἰς
 τὴν ἀκρίβειαν φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ εὐλαβεῖσθαι παρεκελεύ- d
 35 εσθε ἀλλήλους, ὅπως μὴ πέρα τοῦ δέοντος σοφώτεροι γενό-
 μενοι λήσετε διαφθαρέντες. ἐπειδὴ οὖν σου ἀκούω ταῦτα
 ἐμοὶ συμβουλευόντος, ἅπερ τοῖς σεαυτοῦ ἐταιροτάτοις,
 ἱκανόν μοι τεκμηριόν ἐστιν, ὅτι ὡς ἀληθῶς μοι εὐνοῦς εἶ.
 καὶ μὴν ὅτι γε οἶος παρρησιάζεσθαι καὶ μὴ αἰσχύνεσθαι,
 40 αὐτός τε φῆς καὶ ὁ λόγος ὃν ὀλίγον πρότερον ἔλεγες ὁμο-
 λογεῖ σοι. ἔχει δὴ οὕτως δῆλον ὅτι τούτων πέρι νυνὶ·
 εἴαν τι σὺ ἐν τοῖς λόγοις ὁμολογήσης μοι, βεβασανισμένον e
 τοῦτ' ἤδη ἔσται ἱκανῶς ὑπ' ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, καὶ οὐκέτι

αὐτὸ δεήσει ἐπ' ἄλλην βάσανον ἀναφέρειν. οὐ γὰρ ἄν
 45 ποτε αὐτὸ συνεχώρησας σὺ οὔτε σοφίας ἐνδεία οὔτ'
 αἰσχύνῃς παρουσία, οὐδ' αὖ ἀπατῶν ἐμὲ συγχωρήσαιο
 ἄν· φίλος γάρ μοι εἶ, ὡς καὶ αὐτὸς φῆς. τῷ ὄντι οὖν ἡ
 ἐμὴ καὶ ἡ σὴ ὁμολογία τέλος ἤδη ἔξει τῆς ἀληθείας.
 πάντων δὲ καλλίστη ἐστὶν ἡ σκέψις, ᾧ Καλλίκλεις, περὶ
 50 τούτων ὦν σὺ δὴ μοι ἐπετίμησας, ποῖόν τινα χρὴ εἶναι τὸν
 ἄνδρα καὶ τί ἐπιτηδεύειν καὶ μέχρι τοῦ, καὶ πρεσβύτερον 488
 καὶ νεώτερον ὄντα. ἐγὼ γὰρ εἶ τι μὴ ὀρθῶς πράττω κατὰ
 τὸν βίον τὸν ἐμαυτοῦ, εὖ ἴσθι τοῦτο ὅτι οὐχ ἑκὼν ἐξαμαρ-
 τάνω ἀλλ' ἀμαθία τῇ ἐμῇ· σὺ οὖν, ὥσπερ ἤρξω νουθετεῖν
 55 με, μὴ ἀποστῆς, ἀλλ' ἱκανῶς μοι ἐνδείξαι, τί ἔστιν τοῦτο
 ὃ ἐπιτηδευτέον μοι, καὶ τίνα τρόπον κτησαίμην ἂν αὐτό,
 καὶ εἴαν με λάβῃς νῦν μὲν σοι ὁμολογήσαντα, ἐν δὲ τῷ
 ὑστέρω χρόνῳ μὴ ταῦτα πράττοντα ἄπερ ὁμολόγησα,
 πάνυ με ἡγοῦ βλάκα εἶναι καὶ μηκέτι ποτέ με νουθετήσῃς b
 60 ὑστέρον, ὡς μηδενὸς ἄξιον ὄντα. ἐξ ἀρχῆς δέ μοι ἐπανά-
 λαβε, πῶς φῆς τὸ δίκαιον ἔχειν καὶ σὺ καὶ Πίνδαρος τὸ
 κατὰ φύσιν; ἄγειν βία τὸν κρείττω τὰ τῶν ἡττόνων καὶ
 ἄρχειν τὸν βελτίω τῶν χειρόνων καὶ πλέον ἔχειν τὸν
 ἀμείνω τοῦ φαυλοτέρου; μή τι ἄλλο λέγεις τὸ δίκαιον
 65 εἶναι, ἢ ὀρθῶς μέμνημαι;

XLIII. ΚΑΛ. Ἄλλὰ ταῦτα [ἔλεγον] καὶ τότε καὶ νῦν
 λέγω.

Σα. Πότερον δὲ τὸν αὐτὸν βελτίω καλεῖς σὺ καὶ κρείττω;
 οὐδὲ γάρ τοι τότε οἶός τ' ἢ μαθεῖν σου τί ποτε λέ- c
 5 γεις. πότερον τοὺς ἰσχυροτέρους κρείττους καλεῖς καὶ δεῖ
 ἀκροᾶσθαι τοῦ ἰσχυροτέρου τοὺς ἀσθενεστέρους, οἷόν μοι
 δοκεῖς καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι, ὡς αἱ μεγάλαι πόλεις ἐπὶ τὰς
 σμικρὰς κατὰ τὸ φύσει δίκαιον ἔρχονται, ὅτι κρείττους
 εἰσὶν καὶ ἰσχυρότεροι, ὡς τὸ κρείττον καὶ ἰσχυρότερον

10 καὶ βέλτιον ταῦτόν ὄν, ἢ ἔστι βελτίω μὲν εἶναι, ἤττω δὲ
καὶ ἀσθενέστερον, καὶ κρείττω μὲν εἶναι, μοχθηρότερον
δέ· ἢ ὁ αὐτὸς ὄρος ἐστὶν τοῦ βελτίονος καὶ τοῦ κρείτ- α
τους; τοῦτό μοι αὐτὸ σαφῶς διόρισον, ταῦτόν ἢ ἕτερόν
ἐστὶν τὸ κρείττον καὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ ἰσχυρότερον;

15 ΚΑΛ. Ἄλλ' ἐγὼ σοι σαφῶς λέγω, ὅτι ταῦτόν ἐστίν.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ πολλοὶ τοῦ ἐνὸς κρείττους εἰσὶν κατὰ
φύσιν; οἳ δὴ καὶ τοὺς νόμους τίθενται ἐπὶ τῷ ἐνί, ὥσπερ
καὶ σὺ ἄρτι ἔλεγες.

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

20 ΣΩ. Τὰ τῶν πολλῶν ἄρα νόμιμα τὰ τῶν κρειπτόνων ἐστίν.

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ τῶν βελτιόνων; οἳ γὰρ κρείττους βελ- e
τίους που κατὰ τὸν σὸν λόγον.

ΚΑΛ. Ναί.

25 ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ τούτων νόμιμα κατὰ φύσιν καλά, κρειπ-
τόνων γε ὄντων;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως, ὡς ἄρτι αὖ
σὺ ἔλεγες, δίκαιον εἶναι τὸ ἴσον ἔχειν καὶ αἰσχίον τὸ
30 ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; ἐστὶν ταῦτα ἢ οὐ; καὶ ὅπως 489
μὴ ἀλώσει ἐνταῦθα σὺ αἰσχυνόμενος· νομίζουσιν, ἢ οὐ,
οἳ πολλοὶ τὸ ἴσον ἔχειν ἀλλ' οὐ τὸ πλεόν δίκαιον εἶναι,
καὶ αἰσχίον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; μὴ φθόνει μοι
ἀποκρίνασθαι τοῦτο, Καλλίκλεις, ἵν', εἴαν μοι ὁμολογή-
35 σης, βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ, ἅτε ἱκανοῦ ἀνδρὸς
διαγνώnai ὁμολογηκόςτος.

ΚΑΛ. Ἄλλ' οἳ γε πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως.

ΣΩ. Οὐ νόμῳ ἄρα μόνον ἐστὶν αἰσχίον τὸ ἀδικεῖν τοῦ
ἀδικεῖσθαι, οὐδὲ δίκαιον τὸ ἴσον ἔχειν, ἀλλὰ καὶ φύσει·
40 ὥστε κινδυνεύεις οὐκ ἀληθῆ λέγειν ἐν τοῖς πρόσθεν οὐδὲ b

ὀρθῶς ἐμοῦ κατηγορεῖν λέγων, ὅτι ἐναντίον ἐστὶν ὁ νόμος καὶ ἡ φύσις, ἃ δὴ καὶ ἐγὼ γνούς κακουργῶ ἐν τοῖς λόγοις, ἐὰν μὲν τις κατὰ φύσιν λέγῃ, ἐπὶ τὸν νόμον ἄγων, ἐὰν δέ τις κατὰ τὸν νόμον, ἐπὶ τὴν φύσιν.

XLIV. ΚΑΛ. Οὐτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν. εἶπε μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχύνει, τηλικούτος ὢν, ὀνόματα θηρεύων, καὶ ἐὰν τις ῥήματι ἀμάρτη, ἐρμαῖον τοῦτο ποι-
 ούμενος; ἐμὲ γὰρ οἶε ἄλλο τι λέγειν τὸ κρείττους εἶναι
 5 ἢ τὸ βελτίους; οὐ πάλα σοι λέγω, ὅτι ταυτόν φημι εἶναι τὸ βέλτιον καὶ τὸ κρεῖττον; ἢ οἶε με λέγειν, ἐὰν συρφε-
 τὸς συλλεγῆ δούλων καὶ παντοδαπῶν ἀνθρώπων μηδενὸς ἀξίων πλην ἴσως τῷ σώματι ἰσχυρίσασθαι, καὶ οὔτοι φῶσι, αὐτὰ ταῦτα εἶναι νόμιμα;

10 ΣΩ. Εἶεν, ὦ σοφώτατε Καλλίκλεις· οὕτω λέγεις;

ΚΑΛ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν, ὦ δαιμόνιε, καὶ αὐτὸς πάλα τοπάζω τοιοῦτόν τί σε λέγειν τὸ κρεῖττον, καὶ ἀνερωτῶ γλιχόμενος σαφῶς εἰδέναι ὅτι λέγεις. οὐ γὰρ δήπου σύ γε τοὺς δύο
 15 βελτίους ἢ γαί τοῦ ἐνός, οὐδὲ τοὺς σοὺς δούλους βελτίους σοῦ, ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν ἢ σύ. ἀλλὰ πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἶπέ, τί ποτε λέγεις τοὺς βελτίους, ἐπειδὴ οὐ τοὺς ἰσχυρο-
 τέρους; καὶ ὦ θαυμάσιε πραότερόν με προδίδασκε, ἵνα μὴ ἀποφοιτήσω παρὰ σοῦ.

20 ΚΑΛ. Εἰρωνεύει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὰ τὸν Ζῆθον, ὦ Καλλίκλεις, ᾧ σὺ χρώμενος, πολλὰ νυνδὴ εἰρωνεύου πρὸς με· ἀλλ' ἴθι εἶπέ, τίνας λέ-
 γεις τοὺς βελτίους εἶναι;

ΚΑΛ. Τοὺς ἀμείνους ἔγωγε.

25 ΣΩ. Ὅρας ἄρα, ὅτι σὺ αὐτὸς ὀνόματα λέγεις, δηλοῖς δὲ οὐδέν; οὐκ ἐρεῖς, τοὺς βελτίους καὶ κρείττους πότερον τοὺς φρονιμωτέρους λέγεις ἢ ἄλλους τινάς;

ΚΑΛ. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία τούτους λέγω, καὶ σφόδρα γε.

ΣΩ. Πολλάκις ἄρα εἰς φρονῶν μυρίων μὴ φρονούντων 490
30 κρείττων ἐστὶν κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ τοῦτον ἄρχειν δεῖ,
τοὺς δ' ἄρχεσθαι, καὶ πλεόν ἔχειν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχο-
μένων — τοῦτο γὰρ μοι δοκεῖς βούλεσθαι λέγειν — καὶ οὐ
ρήματα θηρεύω — εἰ ὁ εἷς τῶν μυρίων κρείττων.

ΚΑΛ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔστιν ἃ λέγω. τοῦτο γὰρ οἶμαι ἐγὼ
35 τὸ δίκαιον εἶναι φύσει, τὸ βελτίω ὄντα καὶ φρονιμώτερον
καὶ ἄρχειν καὶ πλεόν ἔχειν τῶν φαυλοτέρων.

XLV. ΣΩ. Ἐχε δὴ αὐτοῦ. τί ποτε αὖ νῦν λέγεις; ἐὰν ἔν
ἐν τῷ αὐτῷ ὤμεν, ὥσπερ νῦν, πολλοὶ ἀθρόοι ἄνθρωποι,
καὶ ἡμῖν ἦ ἐν κοινῷ πολλὰ σιτία καὶ ποτά, ὤμεν δὲ παν-
τοδαποί, οἱ μὲν ἰσχυροί, οἱ δὲ ἀσθενεῖς, εἰς δὲ ἡμῶν ἦ
5 φρονιμώτερος περὶ ταῦτα, ἰατρὸς ὢν, ἦ δέ, οἶον εἰκός, τῶν
μὲν ἰσχυρότερος, τῶν δὲ ἀσθενέστερος, ἄλλο τι ἢ οὗτος,
φρονιμώτερος ἡμῶν ὢν, βελτίων καὶ κρείττων ἔσται εἰς
ταῦτα;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

10 ΣΩ. Ἡ οὖν τούτων τῶν σιτίων πλεόν ἡμῶν ἐκτέον αὐτῷ, ὅτι
ὅτι βελτίων ἐστίν, ἢ τῷ μὲν ἄρχειν πάντα ἐκεῖνον δεῖ νέ-
μειν, ἐν δὲ τῷ ἀναλίσκειν τε αὐτὰ καὶ καταχρῆσθαι εἰς τὸ
ἑαυτοῦ σῶμα οὐ πλεονεκτητέον, εἰ μὴ μέλλει ζημιοῦσθαι,
ἀλλὰ τῶν μὲν πλεόν, τῶν δ' ἔλαττον ἐκτέον· ἐὰν δὲ τύχη
15 πάντων ἀσθενέστατος ὢν, πάντων ἐλάχιστον τῷ βελτίστῳ,
ὦ Καλλίκλεις; οὐχ οὕτως, ὡγαθέ;

ΚΑΛ. Περὶ σιτία λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυα-
ρίας· ἐγὼ δὲ οὐ ταῦτα λέγω.

ΣΩ. Πότερον οὖν τὸν φρονιμώτερον βελτίω λέγεις; φάθι
20 ἦ μή.

ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐ τὸν βελτίω πλεόν δεῖν ἔχειν;

ΚΑΛ. Οὐ σιτίων γε οὐδὲ ποτῶν.

ΣΩ. Μανθάνω, ἀλλ' ἴσως ἱματίων, καὶ δεῖ τὸν ὑφαντικώ-
25 τατον μέγιστον ἱμάτιον ἔχειν καὶ πλείστα καὶ κάλλιστα
ἀμπεχόμενον περιέειν;

ΚΑΛ. Ποίων ἱματίων;

ΣΩ. Ἄλλ' εἰς ὑποδήματα δῆλον ὅτι δεῖ πλεονεκτεῖν τὸν
φρονιμώτατον εἰς ταῦτα καὶ βέλτιστον. τὸν σκυτοτόμον e
30 ἴσως μέγιστα δεῖ ὑποδήματα καὶ πλείστα ὑποδεδεμένον
περιπατεῖν.

ΚΑΛ. Ποῖα ὑποδήματα; φλυαρεῖς ἔχων.

ΣΩ. Ἄλλ' εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα λέγεις, ἴσως τὰ τοιάδε· οἶον
γεωργικὸν ἄνδρα περὶ γῆν φρόνιμόν τε καὶ καλὸν καὶ
35 ἀγαθόν, τοῦτον δὴ ἴσως δεῖ πλεονεκτεῖν τῶν σπερμάτων
καὶ ὡς πλείστῳ σπέρματι χρῆσθαι εἰς τὴν αὐτοῦ γῆν.

ΚΑΛ. Ὡς αἰεὶ ταῦτά λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ μόνον γε, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν
αὐτῶν.

40 ΚΑΛ. Νῆ τοὺς θεοὺς, ἀτεχνῶς γε αἰεὶ σκυτέας τε καὶ 491
κναφέας καὶ μαγείρους λέγων καὶ ἰατροὺς οὐδὲν παύει, ὡς
περὶ τούτων ἡμῖν ὄντα τὸν λόγον.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ ἐρεῖς περὶ τίνων ὁ κρείττων τε καὶ φρο-
νιμώτερος πλεον ἔχων δικαίως πλεονεκτεῖ; ἢ οὔτε ἐμοῦ
45 ὑποβάλλοντος ἀνέξει οὗτ' αὐτὸς ἐρεῖς;

ΚΑΛ. Ἄλλ' ἐγώ γε καὶ πάσαι λέγω. πρῶτον μὲν τοὺς
κρείττους οἳ εἰσιν οὐ σκυτοτόμους λέγω οὐδὲ μαγείρους,
ἀλλ' οἳ ἂν εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα φρόνιμοι ὦσι, b
ὄντινα ἂν τρόπον εὖ οἰκοῖτο, καὶ μὴ μόνον φρόνιμοι, ἀλλὰ
50 καὶ ἀνδρεῖοι, ἱκανοὶ ὄντες ἂ ἂν νοήσωσιν ἐπιτελεῖν, καὶ μὴ
ἀποκάμνωσι διὰ μαλακίαν τῆς ψυχῆς.

XLVI. ΣΩ. Ὅρας, ὦ βέλτιστε Καλλίκλεις, ὡς οὐ ταῦτά
σύ τ' ἐμοῦ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σοῦ: σὺ μὲν γὰρ ἐμέ φῆς

ἀεὶ ταῦτὰ λέγειν, καὶ μέμφει μοι· ἐγὼ δὲ σοῦ τοῦναντίον,
 ὅτι οὐδέποτε ταῦτὰ λέγεις περὶ τῶν αὐτῶν, ἀλλὰ τοτὲ μὲν
 5 τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους τοὺς ἰσχυροτέρους ὠρίζου, e
 αὐθις δὲ τοὺς φρονιμωτέρους, νῦν δ' αὖ ἕτερόν τι ἤκεις
 ἔχων· ἀνδριότεροί τινες ὑπὸ σοῦ λέγονται οἱ κρείττους
 καὶ οἱ βελτίους. ἀλλ', ὠγαθέ, εἰπὼν ἀπαλλάγηθι, τίνας
 ποτὲ λέγεις τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους καὶ εἰς ὅτι.

10 ΚΑΛ. Ἄλλ' εἴρηκά γε ἔγωγε τοὺς φρονίμους εἰς τὰ τῆς
 πόλεως πράγματα καὶ ἀνδρείους. τούτους γὰρ προσήκει
 τῶν πόλεων ἄρχειν, καὶ τὸ δίκαιον τοῦτ' ἐστίν, πλεόν ἔχειν a
 τούτους τῶν ἄλλων, τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων.

ΣΩ. Τί δὲ αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε;

15 ΚΑΛ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἐνα ἕκαστον λέγω αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχοντα· ἢ τοῦτο
 μὲν οὐδὲν δεῖ, αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχειν, τῶν δὲ ἄλλων;

ΚΑΛ. Πῶς ἑαυτοῦ ἄρχοντα λέγεις;

ΣΩ. Οὐδὲν ποικίλον, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πολλοί, σώφρονα
 20 ὄντα καὶ ἐγκρατῆ αὐτὸν ἑαυτοῦ, τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν
 ἄρχοντα τῶν ἐν ἑαυτῷ. e

ΚΑΛ. Ὡς ἡδὺς εἶ· τοὺς ἡλιθίους λέγεις, τοὺς σώφρο-
 νας.

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ; οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν γνοίη, ὅτι οὕτω
 25 λέγω.

ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Σώκρατες. ἐπεὶ πῶς ἂν
 εὐδαίμων γένοιτο ἄνθρωπος δουλεύων ὄψωον; ἀλλὰ τοῦτ'
 ἐστὶν τὸ κατὰ φύσιν καλὸν καὶ δίκαιον, ὃ ἐγὼ σοι νῦν
 παρρησιαζόμενος λέγω, ὅτι δεῖ τὸν ὀρθῶς βιωσόμενον τὰς
 30 μὲν ἐπιθυμίας τὰς ἑαυτοῦ εἶναι ὡς μεγίστας εἶναι καὶ μὴ
 κολάζειν, ταύταις δὲ ὡς μεγίσταις οὖσαις ἱκανὸν εἶναι 492
 ὑπηρετεῖν δι' ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν, καὶ ἀποπιμπλάναι
 ὧν ἂν ἀεὶ ἢ ἐπιθυμία γίγνηται. ἀλλὰ τοῦτ', οἶμαι, τοῖς

πολλοῖς οὐ δυνατόν· ὅθεν ψέγουσιν τοὺς τοιούτους δι'
 35 αἰσχύνην, ἀποκρυπτόμενοι τὴν αὐτῶν ἀδυναμίαν, καὶ
 αἰσχροὺς δὴ φασιν εἶναι τὴν ἀκολασίαν, ὅπερ ἐν τοῖς πρό-
 σθεν ἐγὼ ἔλεγον, δουλούμενοι τοὺς βελτίους τὴν φύσιν
 ἀνθρώπους, καὶ αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι ἐκπορίζεσθαι ταῖς
 ἡδοναῖς πλήρωσιν ἐπαινοῦσιν τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν
 40 δικαιοσύνην διὰ τὴν αὐτῶν ἀνανδρίαν. ἐπεὶ γε οἷς ἐξ
 ἀρχῆς ὑπήρξεν ἢ βασιλέων ὑέσιν εἶναι ἢ αὐτοὺς τῇ φύ-
 σει ἰκανοὺς ἐκπορίσασθαι ἀρχὴν τινα ἢ τυραννίδα ἢ
 δυναστείαν, (τί) τῇ ἀληθείᾳ αἰσχίον καὶ κάκιον (ἂν) εἴη
 σωφροσύνης τούτοις τοῖς ἀνθρώποις· οἷς ἐξὸν ἀπολαύειν
 45 τῶν ἀγαθῶν καὶ μηδενὸς ἐμποδῶν ὄντος, αὐτοὶ ἑαυτοῖς
 δεσπότην ἐπαγάγουντο τὸν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων νόμον
 τε καὶ λόγον καὶ ψόγον; ἢ πῶς οὐκ ἂν ἄθλιοι γεγονότες
 εἶεν ὑπὸ τοῦ καλοῦ τοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς σωφρο-
 σύνης, μηδὲν πλέον νέμοντες τοῖς φίλοις τοῖς αὐτῶν ἢ τοῖς
 50 ἐχθροῖς, καὶ ταῦτα ἄρχοντες ἐν τῇ ἑαυτῶν πόλει; ἀλλὰ
 τῇ ἀληθείᾳ, ᾧ Σώκρατες, ἦν φῆς σὺ διώκειν, ᾧδ' ἔχει·
 τρυφή καὶ ἀκολασία καὶ ἐλευθερία, ἐὰν ἐπικουρίαν ἔχη,
 τοῦτ' ἐστὶν ἀρετὴ τε καὶ εὐδαιμονία, τὰ δὲ ἄλλα ταῦτ'
 ἐστὶν τὰ καλλωπίσματα, τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα ἀν-
 55 θρώπων, φλυαρία καὶ οὐδενὸς ἄξια.

XLVII. Σα. Οὐκ ἀγεννώως γε, ᾧ Καλλίκλεις, ἐπέξέρχει
 τῷ λόγῳ παρρησιαζόμενος· σαφῶς γὰρ σὺ νῦν λέγεις,
 ἃ οἱ ἄλλοι διανοοῦνται μὲν, λέγειν δὲ οὐκ ἐθέλουσιν.
 δέομαι οὖν ἐγὼ σου μηδενὶ τρόπῳ ἀνεῖναι, ἵνα τῷ ὄντι
 5 κατάδηλον γένηται πῶς βιωτέον. καὶ μοι λέγε· τὰς μὲν
 ἐπιθυμίας φῆς οὐ κολαστέον, εἰ μέλλει τις οἷον δεῖ εἶναι,
 ἐῶντα δὲ αὐτὰς ὡς μεγίστας πλήρωσιν αὐταῖς ἀμόθεν γέ
 ποθεν ἐτοιμάζειν, καὶ τοῦτο εἶναι τὴν ἀρετὴν;

Καλ. Φημὶ ταῦτα ἐγώ.

10 ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς λέγονται οἱ μηδενὸς δεόμενοι εὐδαίμονες εἶναι.

ΚΑΔ. Οἱ λίθοι γὰρ δὴ οὕτω γε καὶ οἱ νεκροὶ εὐδαιμονέστατοί εἰσιν.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὲν δὴ καὶ ὥς γε σὺ λέγεις δεινὸς ὁ βίος.
15 οὐ γάρ τοι θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ ἐν τοῖσδε λέγει, λέγων

τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστὶ κατθανεῖν,
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι ἴσως τέθναμεν· ἤδη τοῦ ἔγωγε καὶ 493
20 ἤκουσα τῶν σοφῶν, ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν, καὶ τὸ μὲν σῶμά ἐστὶν ἡμῖν σῆμα, τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ ἐπιθυμῖαι εἰσὶ, τυγχάνει ὃν οἶον ἀναπέθεισθαι καὶ μεταπίπτειν ἄνω κάτω. καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κομφὸς ἀνὴρ, ἴσως Σικελὸς τις ἢ Ἰταλικὸς, παράγων τῷ ὀνόματι διὰ τὸ
25 πιθανόν τε καὶ πειστικὸν ὠνόμασε πίθον, τοὺς δὲ ἀνοήτους ἀμύητους· τῶν δ' ἀμύητων τοῦτο τῆς ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμῖαι εἰσὶ, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν, ὡς τετρη- b
μένος εἶη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας. τοῦναντίον δὴ οὗτος σοί, ᾧ Καλλίκλεις, ἐνδείκνυται ὡς τῶν ἐν
30 ᾧ Αἰδου — τὸ ἀειδὲς δὴ λέγων — οὔτοι ἀθλιώτατοι ἂν εἶεν οἱ ἀμύητοι, καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιοῦτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ. τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει, ὡς ἔφη ὁ πρὸς ἐμὲ λέγων, τὴν ψυχὴν εἶναι· τὴν δὲ c
ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπήκασεν τὴν τῶν ἀνοήτων ὡς τετρημέ-
35 νην, ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν δι' ἀπιστίαν τε καὶ λήθην. ταῦτ' ἐπιεικῶς μὲν ἐστὶν ὑπὸ τι ἄτοπα, δηλοῖ μὲν ὃ ἐγὼ βούλομαι σοὶ ἐνδειξάμενος, ἔάν πως οἶός τε ᾧ, πείσαι μεταθέσθαι, ἀντὶ τοῦ ἀπλήστως καὶ ἀκολάστως ἔχοντος βίου τὸν κοσμῖως καὶ τοῖς ἀεὶ παροῦσιν ἱκανῶς καὶ ἐξαρ-

40 κούντως ἔχοντα βίον ἐλέσθαι. ἀλλὰ πότερον πείθω τί σε
καὶ μετατίθεσαι εὐδαιμονεστέρους εἶναι τοὺς κοσμίους α
τῶν ἀκολάστων, ἢ οὐδ' ἂν ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα μυθολογῶ,
οὐδέν τι μᾶλλον μεταθήσει;

ΚΑΛ. Τοῦτ' ἀληθέστερον εἶρηκας, ὦ Σώκρατες.

XLVIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἄλλην σοι εἰκόνα λέγω ἐκ τοῦ
αὐτοῦ γυμνασίου τῆ νῦν. σκόπει γὰρ εἰ τοιόνδε λέγεις
περὶ τοῦ βίου ἐκατέρου, τοῦ τε σώφρονος καὶ τοῦ ἀκολά-
στου, οἷον εἰ δυοῖν ἀνδροῖν ἐκατέρῳ πίθοι πολλοὶ εἶεν, καὶ
5 τῷ μὲν ἐτέρῳ ὑγιεῖς καὶ πλήρεις, ὁ μὲν οἴνου, ὁ δὲ μέλι- e
τος, ὁ δὲ γάλακτος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ πολλῶν, νάματα δὲ
σπάνια καὶ χαλεπὰ ἐκάστου τούτων εἶη καὶ μετὰ πολλῶν
πόνων καὶ χαλεπῶν ἐμποριζόμενα· ὁ μὲν οὖν ἕτερος πλη-
ρωσάμενος μήτ' ἐποχετεύοι μήτε τι φροντίζοι, ἀλλ' ἔνεκα
10 τούτων ἡσυχίαν ἔχοι· τῷ δ' ἐτέρῳ τὰ μὲν νάματα, ὥσπερ
καὶ ἐκείνῳ, δυνατὰ μὲν πορίζεσθαι, χαλεπὰ δέ, τὰ δ' ἀγ-
γεῖα τετρημένα καὶ σαθρά, ἀναγκάζοιτο δ' αἰεὶ καὶ νύκτα
καὶ ἡμέραν πιμπλάναι αὐτά, ἢ τὰς ἐσχάτας λυποῖτο λυ- 494
πας· ἄρα τοιούτου ἐκατέρου ὄντος τοῦ βίου, λέγεις τὸν τοῦ
15 ἀκολάστου εὐδαιμονέστερον εἶναι ἢ τὸν τοῦ κοσμίου;
πείθω τί σε ταῦτα λέγων συγχωρῆσαι τὸν κόσμιον βίον
τοῦ ἀκολάστου ἀμείνω εἶναι, ἢ οὐ πείθω;

ΚΑΛ. Οὐ πείθεις, ὦ Σώκρατες· τῷ μὲν γὰρ πληρωσα-
μένῳ ἐκείνῳ οὐκέτ' ἔστιν ἡδονὴ οὐδεμία, ἀλλὰ τοῦτ' ἔστιν,
20 ὃ νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὸ ὥσπερ λίθον ζῆν, ἐπειδὰν πλη-
ρώση, μήτε χαίροντα ἔτι μήτε λυπούμενον. ἀλλ' ἐν τούτῳ b
ἔστιν τὸ ἡδέως ζῆν, ἐν τῷ ὡς πλείστον ἐπιρρεῖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη γ', ἂν πολὺ ἐπιρρέη, πολὺ καὶ τὸ
ἀπιὸν εἶναι, καὶ μεγάλ' ἄττα τὰ τρήματα εἶναι ταῖς
25 ἐκροαῖς;

ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Χαραδριουῦ τινα αὖ σὺν βίον λέγεις, ἀλλ' οὐ νεκροῦ οὐδὲ λίθου. καί μοι λέγε· τὸ τοιούδε λέγεις οἶον πεινῆν καὶ πεινωῶντα ἐσθίειν;

30 ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Καὶ διψῆν γε καὶ διψῶντα πίνειν;

ΚΑΛ. Λέγω, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἀπάσας ἔχοντα καὶ δυνάμενον πληροῦν χαίροντα εὐδαιμόνως ζῆν. c

XLIX. ΣΩ. Εὐγε, ὦ βέλτιστε· διατέλει γὰρ ὡσπερ ἥρξω, καὶ ὅπως μὴ ἀπαισχνυεῖ. δεῖ δέ, ὡς ἔοικε, μηδ' ἐμὲ ἀπαισχνυθῆναι. καὶ πρῶτον μὲν εἰπέ, εἰ καὶ ψωρῶντα καὶ κνησιῶντα, ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνησθαι, κνώμενον
5 διατελοῦντα τὸν βίον εὐδαιμόνως ἔστι ζῆν.

ΚΑΛ. Ὡς ἄτοπος εἶ, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀτεχνῶς δημη- a
γόρος.

ΣΩ. Τοιγάρτοι, ὦ Καλλίκλεις, Πῶλον μὲν καὶ Γοργίαν καὶ ἐξέπληξα καὶ αἰσχνύεσθαι ἐποίησα, σὺν δὲ οὐ μὴ
10 ἐκπλαγῆς οὐδὲ μὴ αἰσχνυθῆς· ἀνδρείος γὰρ εἶ. ἀλλ' ἀποκρίνου μόνον.

ΚΑΛ. Φημί τοίνυν καὶ τὸν κνώμενον ἠδέως ἂν βιώωναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἠδέως, καὶ εὐδαιμόνως;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

15 ΣΩ. Πότερον εἰ τὴν κεφαλὴν μόνον κνησιώη, ἢ ἔτι τί σε e
ἐρωτῶ; ὄρα, ὦ Καλλίκλεις, τί ἀποκρινεῖ, εἴαν τίς σε τὰ [ἐχόμενα] τούτοις ἐφεξῆς ἅπαντα ἐρωτᾷ· καὶ τούτων τοιούτων ὄντων κεφάλαιον, ὁ τῶν κιναιδῶν βίος, οὗτος οὐ δεινὸς καὶ αἰσχνρὸς καὶ ἄθλιος; ἢ τούτους τολμήσεις λέ-
20 γειν εὐδαίμονας εἶναι, εἴαν ἀφθόνως ἔχωσιν ὧν δέονται;

ΚΑΛ. Οὐκ αἰσχνυεῖ εἰς τοιαῦτα ἄγων, ὦ Σώκρατες, τοὺς λόγους;

ΣΩ. Ἡ γὰρ ἐγὼ ἄγω ἐναυῖθα, ὦ γενναῖε, ἢ ἐκεῖνος, ὃς ἂν φῆ ἀνέδην οὕτω τοὺς χαίροντας, ὅπως ἂν χαίρωσιν,

25 εὐδαίμονας εἶναι, καὶ μὴ διορίζηται τῶν ἡδονῶν ὅποιαί 495
ἀγαθαὶ καὶ κακαί; ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν λέγε, πότερον φῆς
εἶναι τὸ αὐτὸ ἡδὺ καὶ ἀγαθόν, ἢ εἶναί τι τῶν ἡδέων, ὃ οὐκ
ἔστιν ἀγαθόν;

ΚΑΛ. Ἵνα δὴ μοι μὴ ἀνομολογούμενος ἦ ὁ λόγος, εἰ
30 ἕτερον φήσω εἶναι, τὸ αὐτὸ φημι εἶναι.

ΣΩ. Διαφθείρεις, ὦ Καλλίκλεις, τοὺς πρώτους λόγους,
καὶ οὐκ ἂν ἔτι μετ' ἐμοῦ ἰκανῶς τὰ ὄντα ἐξετάζοις, εἴπερ
παρὰ τὰ δοκοῦντα σαυτῷ ἐρεῖς.

ΚΑΛ. Καὶ γὰρ σύ, ὦ Σώκρατες.

35 ΣΩ. Οὐ τοῖνυν ὀρθῶς ποιῶ οὔτ' ἐγώ, εἴπερ ποιῶ τοῦτο,
οὔτε σύ. ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄθρει, μὴ οὐ τοῦτο ἦ τὸ ἀγαθόν,
τὸ πάντως χαίρειν· ταῦτά τε γὰρ τὰ νυνδὴ αἰνιχθέντα
πολλὰ καὶ αἰσχρὰ φαίνεται συμβαίνοντα, εἰ τοῦτο οὔτως
ἔχει, καὶ ἄλλα πολλά.

40 ΚΑΛ. Ὡς σύ γε οἶει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Σὺ δὲ τῷ ὄντι, ὦ Καλλίκλεις, ταῦτα ἰσχυρίζεαι;

ΚΑΛ. Ἐγωγε.

Γ. ΣΩ. Ἐπιχειρῶμεν ἄρα τῷ λόγῳ ὡς σοῦ σπουδά- e
ζοντος;

ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα.

5 ΣΩ. Ἴθι δὴ μοι, ἐπειδὴ οὔτω δοκεῖ, διελοῦ τάδε· ἐπι-
στήμην που καλεῖς τι;

ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οὐ καὶ ἀνδρείαν νυνδὴ ἔλεγές τινα εἶναι μετὰ ἐπι-
στήμης;

ΚΑΛ. Ἐλεγον γάρ.

10 ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὡς ἕτερον τὴν ἀνδρείαν τῆς ἐπιστήμης
δύο ταῦτα ἔλεγες;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡδονὴν καὶ ἐπιστήμην ταυτὸν ἢ ἕτερον;

ΚΑΛ. Ἐτερον δήπου, ὦ σοφώτατε σύ.

15 ΣΩ. Ἡ καὶ ἀνδρείαν ἑτέραν ἡδονῆς;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Φέρε δὴ ὅπως μεμνησόμεθα ταῦτα, ὅτι Καλλικλῆς ἔφη Ἀχαρνεὺς ἡδὺ μὲν καὶ ἀγαθὸν ταῦτόν εἶναι, ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀνδρείαν καὶ ἀλλήλων καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἕτερον.

20 ΚΑΛ. Σωκράτης δέ γε ἡμῖν ὁ Ἄλωπεκῆθεν οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα; ἢ ὁμολογεῖ;

ΣΩ. Οὐχ ὁμολογεῖ· οἶμαι δέ γε οὐδὲ Καλλικλῆς, ὅταν αὐτὸς αὐτὸν θεάσῃται ὀρθῶς. εἰπέ γάρ μοι, τοὺς εὖ πρᾶττοντας τοῖς κακῶς πρᾶττουσιν οὐ τούναντίον ἡγεῖ

25 πάθος πεπονθέναι;

ΚΑΛ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν, εἴπερ ἐναντία ἐστὶν ταῦτα ἀλλήλοις, ἀνάγκη περὶ αὐτῶν ἔχειν ὥσπερ περὶ ὑγείας ἔχει καὶ νόσου; οὐ γὰρ ἅμα δήπου ὑγιαίνει τε καὶ νοσεῖ ὁ ἄνθρωπος, οὐδὲ ἅμα ἀπαλλάττεται ὑγείας τε καὶ νόσου.

30

ΚΑΛ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Οἷον περὶ ὅτου βούλει τοῦ σώματος ἀπολαβὼν σκόπει. νοσεῖ που ἄνθρωπος ὀφθαλμούς, ᾧ ὄνομα ὀφθαλμία;

35 ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Οὐ δήπου καὶ ὑγιαίνει γε ἅμα τοὺς αὐτούς;

ΚΑΛ. Οὐδ' ὅπωςτιοῦν.

ΣΩ. Τί δέ; ὅταν τῆς ὀφθαλμίας ἀπαλλάττηται, ἄρα τότε καὶ τῆς ὑγείας ἀπαλλάττεται τῶν ὀφθαλμῶν καὶ

40 τελευτῶν ἅμα ἀμφοτέρων ἀπήλλακται;

ΚΑΛ. Ἐκιστά γε.

ΣΩ. Θαυμάσιον γάρ, οἶμαι, καὶ ἄλογον γίγνεται· ἢ γάρ;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε.

45 ΣΩ. Ἄλλ' ἐν μέρει, οἶμαι, ἐκάτερον καὶ λαμβάνει καὶ ἀπολλύει;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἰσχὺν καὶ ἀσθένειαν ὡσαύτως;

ΚΑΛ. Ναί.

50 ΣΩ. Καὶ τάχος καὶ βραδυτήτα;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ καὶ τάγαθὰ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὰναντία τούτων, κακὰ τε καὶ ἀθλιότητα, ἐν μέρει λαμβάνει καὶ ἐν μέρει ἀπαλλάττεται ἐκατέρου;

55 ΚΑΛ. Πάντως δήπου.

ΣΩ. Ἐὰν εὖρωμεν ἄρα ἅττα, ὧν ἅμα τε ἀπαλλάττεται ὁ ἄνθρωπος καὶ ἅμα ἔχει, δῆλον ὅτι ταυτὰ γε οὐκ ἂν εἴη τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ὁμολογοῦμεν ταῦτα; καὶ εὖ μάλα σκεψάμενος ἀποκρίνου.

60 ΚΑΛ. Ἄλλ' ὑπερφυῶς ὡς ὁμολογῶ.

ΛΙ. ΣΩ. Ἴθι δὴ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν ὁμολογημένα. τὸ πεινῆν ἔλεγεσ πότερον ἢδὺ ἢ ἀνιαρὸν εἶναι; αὐτὸ λέγω τὸ πεινῆν.

ΚΑΛ. Ἀνιαρὸν ἔγωγε· τὸ μέντοι πεινῶντα ἐσθίειν ἢδύ.

5 ΣΩ. Καὶ ἐγὼ· μανθάνω· ἀλλ' οὖν τό γε πεινῆν αὐτὸ ἀνιαρόν. ἢ οὐχί;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ διψῆν;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε.

10 ΣΩ. Πότερον οὖν ἔτι πλείω ἐρωτῶ, ἢ ὁμολογεῖς ἅπασαν ἔνδειαν καὶ ἐπιθυμίαν ἀνιαρὸν εἶναι;

ΚΑΛ. Ὅμολογῶ, ἀλλὰ μὴ ἐρώτα.

ΣΩ. Εἶεν· διψῶντα δὲ δὴ πίνειν ἄλλο τι ἢ ἢδὺ φῆς εἶναι;

15 ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου οὐ λέγεις τὸ μὲν διψῶντα λυπούμενον δῆπου ἔστιν;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ πίνειν πλήρωσίς τε τῆς ἐνδείας καὶ ἡδονή;

20 ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τὸ πίνειν χαίρειν λέγεις;

ΚΑΛ. Μάλιστα.

ΣΩ. Διψῶντά γε;

ΚΑΛ. Φημί.

25 ΣΩ. Λυπούμενον;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Αἰσθάνει οὖν τὸ συμβαῖνον, ὅτι λυπούμενον χαίρειν λέγεις ἅμα, ὅταν διψῶντα πίνειν λέγῃς; ἢ οὐχ ἅμα τοῦτο γίγνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον εἴτε ψυχῆς εἴτε
30 σώματος βούλει; οὐδὲν γάρ, οἶμαι, διαφέρει. ἔστι ταῦτα ἢ οὐ;

ΚΑΛ. Ἔστιν.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν εἶ γε πράττοντα κακῶς πράττειν ἅμα ἀδύνατον φῆς εἶναι.

35 ΚΑΛ. Φημι γάρ.

ΣΩ. Ἄνιῶμενον δέ γε χαίρειν δυνατὸν ὠμολόγηκας.

497

ΚΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ χαίρειν ἔστιν εἶ πράττειν οὐδὲ τὸ ἀνιᾶσθαι κακῶς, ὥστε ἕτερον γίγνεται τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ.

40 ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἄττα σοφίζεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οἶσθα, ἀλλὰ ἀκκίζει, ὦ Καλλίκλεις· καὶ πρόιθι γε ἔτι εἰς τὸ ἔμπροσθεν—

ΚΑΛ. Τί ἔχων ληρεῖς;

ΣΩ. Ἴνα εἰδῆς, ὡς σοφὸς ὢν με νουθετεῖς. οὐχ ἅμα
45 διψῶν τε ἕκαστος ἡμῶν πέπαυται καὶ ἅμα ἡδόμενος διὰ
τοῦ πίνειν;

ΚΑΛ. Οὐκ οἶδα ὅτι λέγεις.

ΓΟΡ. Μηδαμῶς, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλ' ἀποκρίνου καὶ ἡμῶν ἔνεκα, ἵνα περανθῶσιν οἱ λόγοι.

50 ΚΑΛ. Ἄλλ' αἰεὶ τοιοῦτός ἐστι Σωκράτης, ὦ Γοργία. σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια ἀνερωτᾷ καὶ ἐξελέγχει.

ΓΟΡ. Ἄλλὰ τί σοὶ διαφέρει; πάντως οὐ σὴ αὕτη ἡ τιμή, ὦ Καλλίκλεις· ἀλλ' ὑπόσχες Σωκράτει ἐξελέγξαι ὅπως ἂν βούληται.

55 ΚΑΛ. Ἐρώτα δὴ σὺ τὰ σμικρὰ τε καὶ στενὰ ταῦτα, ε ἐπεὶπερ Γοργία δοκεῖ οὕτως.

ΙΙΙ. ΣΩ. Εὐδαίμων εἶ, ὦ Καλλίκλεις, ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι πρὶν τὰ σμικρὰ· ἐγὼ δ' οὐκ ᾤμην θεμιτὸν εἶναι. ὅθεν οὖν ἀπέλιπες, ἀποκρίνου, εἰ οὐχ ἅμα παύεται διψῶν ἕκαστος ἡμῶν καὶ ἠδόμενος.

5 ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πεινῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ ἠδονῶν ἅμα παύεται;

ΚΑΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τῶν λυπῶν καὶ τῶν ἠδονῶν ἅμα
10 παύεται; α

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν οὐχ ἅμα παύεται, ὡς σὺ ὠμολόγεις· νῦν δὲ οὐχ ὁμολογεῖς;

ΚΑΛ. Ἐγωγε· τί οὖν δῆ;

15 ΣΩ. Ὅτι οὐ ταῦτ' ἀγίγεται, ὦ φίλε, τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἠδέσσω οὐδὲ τὰ κακὰ τοῖς ἀνιαροῖς. τῶν μὲν γὰρ ἅμα παύεται, τῶν δὲ οὐ, ὡς ἐτέρων ὄντων. πῶς οὖν ταῦτ' ἂν εἴη τὰ ἠδέα τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τὰ ἀνιαρὰ τοῖς κακοῖς; ἐὰν δὲ βούλη, καὶ τῆδ' ἐπίσκεψαι· οἶμαι γάρ σοι οὐδὲ ταύτη ὁμολογεῖ-
20 σθαι. ἄθρει δέ· τοὺς ἀγαθοὺς οὐχὶ ἀγαθῶν παρουσίᾳ ἀγαθοὺς καλεῖς, ὥσπερ τοὺς καλοὺς οἷς ἂν κάλλος παρῆ;

ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἀγαθούς ἀνδρας καλεῖς ἄφρονας καὶ δει-
 λούς; οὐ γὰρ ἄρτι γε, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρείους καὶ φρονίμους
 25 ἔλεγες· ἢ οὐ τούτους ἀγαθούς καλεῖς;

ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί δέ; παῖδα ἀνόητον χαίροντα ἤδη εἶδες;

ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἄνδρα δὲ οὐπω εἶδες ἀνόητον χαίροντα;

30 ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε· ἀλλὰ τί τοῦτο;

ΣΩ. Οὐδέν· ἀλλ' ἀποκρίνου.

ΚΑΛ. Εἶδον.

ΣΩ. Τί δέ; νούν ἔχοντα λυπούμενον καὶ χαίροντα; 498

ΚΑΛ. Φημί.

35 ΣΩ. Πότεροι δὲ μᾶλλον χαίρουσι καὶ λυποῦνται, οἱ
 φρόνιμοι ἢ οἱ ἄφρονες;

ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε οὐ πολὺ τι διαφέρειν.

ΣΩ. Ἄλλ' ἀρκεῖ καὶ τοῦτο. ἐν πολέμῳ δὲ ἤδη εἶδες
 ἀνδρα δειλόν;

40 ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τί οὖν; ἀπιόντων τῶν πολεμίων πότεροί σοι ἐδό-
 κουν μᾶλλον χαίρειν, οἱ δειλοὶ ἢ οἱ ἀνδρείοι;

ΚΑΛ. Ἀμφότεροι ἔμοιγε μᾶλλον· εἰ δὲ μή, παραπλη- 5
 σίως γε.

45 ΣΩ. Οὐδὲν διαφέρει. χαίρουσιν δ' οὖν καὶ οἱ δειλοί;

ΚΑΛ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ οἱ ἄφρονες, ὡς ἔοικεν.

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Προσιόντων δὲ οἱ δειλοὶ μόνον λυποῦνται ἢ καὶ οἱ
 50 ἀνδρείοι;

ΚΑΛ. Ἀμφότεροι.

ΣΩ. Ἄρα ὁμοίως;

ΚΑΛ. Μᾶλλον ἴσως οἱ δειλοί.

ΣΩ. Ἀπιόντων δ' οὐ μᾶλλον χαίρουσιν ;

55 ΚΑΛ. Ἴσως.

ΣΩ. Οὐκοῦν λυποῦνται μὲν καὶ χαίρουσιν καὶ οἱ ἄφρονες καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ δειλοί καὶ οἱ ἀνδρείοι παραπλησίως, ὡς σὺ φῆς, μᾶλλον δὲ οἱ δειλοί τῶν ἀνδρείων ;

ΚΑΛ. Φημί.

60 ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἷ γε φρόνιμοι καὶ οἱ ἀνδρείοι ἀγαθοί, οἱ δὲ δειλοί καὶ ἄφρονες κακοί ;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Παραπλησίως ἄρα χαίρουσιν καὶ λυποῦνται οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοί ;

65 ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν παραπλησίως εἰσὶν ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ οἱ ἀγαθοὶ τε καὶ οἱ κακοί ; ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ [οἱ ἀγαθοὶ] καὶ κακοὶ εἰσὶν οἱ κακοί ;

LIII. ΚΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ οἶδ' ὅτι λέγεις.

ΣΩ. Οὐκ οἶσθ' ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθῶν φῆς παρουσίᾳ εἶναι ἀγαθούς, κακοὺς δὲ κακῶν ; τὰ δὲ ἀγαθὰ εἶναι τὰς ἡδονάς, κακὰ δὲ τὰς ἀνίας ;

5 ΚΑΛ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῖς χαίρουσιν πάρεστιν τὰ γαθὰ, αἱ ἡδοναί, εἴπερ χαίρουσιν ;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ ;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθῶν παρόντων ἀγαθοὶ εἰσὶν οἱ χαίροντες ;

10 ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ ; τοῖς ἀνιωμένοις οὐ πάρεστιν τὰ κακὰ, αἱ λῦπαι ;

ΚΑΛ. Πάρεστιν.

ΣΩ. Κακῶν δέ γε παρουσίᾳ φῆς σὺ εἶναι κακοὺς τοὺς
15 κακοὺς · ἢ οὐκέτι φῆς ;

ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἀγαθοὶ ἄρα οἱ ἂν χαίρωσι, κακοὶ δὲ οἱ ἂν ἀνιῶνται;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

20 ΣΩ. Οἱ μὲν γε μᾶλλον μᾶλλον, οἱ δ' ἥττον ἥττον, οἱ δὲ παραπλησίως παραπλησίως;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν φῆς παραπλησίως χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι τοὺς φρονίμους καὶ τοὺς ἄφρονας καὶ τοὺς δειλοὺς καὶ
25 τοὺς ἀνδρείους, ἧ καὶ μᾶλλον ἔτι τοὺς δειλοὺς;

ΚΑΛ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Συλλόγισαι δὴ κοινῇ μετ' ἐμοῦ, τί ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τῶν ὁμολογημένων· καὶ δις γάρ τοι καὶ τρίς φασι
καλὸν εἶναι τὰ καλὰ λέγειν τε καὶ ἐπισκοπεῖσθαι. ἀγαθὸν
30 μὲν εἶναι τὸν φρόνιμον καὶ ἀνδρείον φαμεν. ἧ γάρ;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Κακὸν δὲ τὸν ἄφρονα καὶ δειλόν;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀγαθὸν δὲ αὖ τὸν χαίροντα;

35 ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Κακὸν δὲ τὸν ἀνιῶμενον;

ΚΑΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἀνιᾶσθαι δὲ καὶ χαίρειν τὸν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὁμοίως, ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον τὸν κακόν;

40 ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁμοίως γίνεταί κακὸς καὶ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ ἧ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός; οὐ ταῦτα συμβαί-
νει καὶ τὰ πρότερα ἐκείνα, εἴαν τις ταῦτα φῆ ἡδέα τε καὶ
ἀγαθὰ εἶναι; οὐ ταῦτα ἀνάγκη, ᾧ Καλλίκλεις;

LIV. ΚΑΛ. Πάλαι τοί σου ἀκροῶμαι, ᾧ Σώκρατες, καθομολογῶν, ἐνθυμούμενος ὅτι, κἂν παίζων τίς σοι ἐνδῶ

ὅτιοῦν, τούτου ἄσμενος ἔχει ὥσπερ τὰ μειράκια. ὡς δὴ
 σὺ οἶε ἐμὲ ἢ καὶ ἄλλον ὄντινῶν ἀνθρώπων οὐχ ἠγγεῖσθαι
 5 τὰς μὲν βελτίους ἡδονάς, τὰς δὲ χείρους.

Σο. Ἰοῦ ἰοῦ, ὦ Καλλίκλεις, ὡς πανοῦργος εἶ, καὶ μοι
 ὥσπερ παιδὶ χρῆ, τοτὲ μὲν αὖ φάσκων οὕτως ἔχειν, τοτὲ
 δὲ ἐτέρως, ἐξαπατῶν με. καίτοι οὐκ ὄμην γε κατ' ἀρχὰς
 ὑπὸ σοῦ ἐκόντος εἶναι ἐξαπατηθῆσεσθαι, ὡς ὄντος φίλου.
 10 νῦν δὲ ἐψεύσθη, καὶ ὡς ἔοικεν ἀνάγκη μοι κατὰ τὸν
 παλαιὸν λόγον τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν καὶ τοῦτο δέχεσθαι τὸ
 διδόμενον παρὰ σοῦ. ἔστιν δὲ δῆ, ὡς ἔοικεν, ὃ νῦν λέγεις,
 ὅτι ἡδοναὶ τινὲς εἰσὼ αἱ μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ κακαί· ἢ γάρ;

Καλ. Ναί.

15 Σο. Ἄρ' οὖν ἀγαθαὶ μὲν αἱ ὠφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ
 βλαβεραί;

Καλ. Πάνυ γε.

Σο. Ὀφέλιμοι δέ γε αἱ ἀγαθὸν τι ποιούσαι, κακαὶ δὲ αἱ
 κακόν τι;

20 Καλ. Φημί.

Σο. Ἄρ' οὖν τὰς τοιάσδε λέγεις, οἷον κατὰ τὸ σῶμα ἄς
 νυνδὴ ἐλέγομεν ἐν τῷ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἡδονάς; ἄρα
 τούτων αἱ μὲν ὑγίαιαν ποιούσαι ἐν τῷ σώματι ἢ ἰσχυρὴν ἢ
 ἄλλην τινὰ ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὗται μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ
 25 τὰναντία τούτων κακαί;

Καλ. Πάνυ γε.

Σο. Οὐκοῦν καὶ λύπαι ὡσαύτως αἱ μὲν χρησταί εἰσιν,
 αἱ δὲ πονηραί;

Καλ. Πῶς γὰρ οὔ;

30 Σο. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ
 αἰρετέον ἐστὶν καὶ πρακτέον;

Καλ. Πάνυ γε.

Σο. Τὰς δὲ πονηρὰς οὔ;

ΚΑΛ. Δῆλον δῆ.

35 ΣΩ. Ἐνεκα γάρ που τῶν ἀγαθῶν ἅπαντα ἡμῖν ἔδοξεν
πρακτέον εἶναι, εἰ μνημονεύεις, ἐμοί τε καὶ Πῶλῳ. ἄρα
καὶ σοὶ συνδοκεῖ οὕτω, τέλος εἶναι ἀπασῶν τῶν πράξεων
τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐκείνου ἔνεκα δεῖν πάντα τᾶλλα πράττε-
σθαι, ἀλλ' οὐκ ἐκείνω τῶν ἄλλων; σύμφηφος ἡμῖν εἶ καὶ 500
40 σὺ ἐκ τρίτων;

ΚΑΛ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Τῶν ἀγαθῶν ἄρα ἔνεκα δεῖ καὶ τᾶλλα καὶ τὰ ἡδέα
πράττειν, ἀλλ' οὐ τὰγαθὰ τῶν ἡδέων.

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

45 ΣΩ. Ἄρ' οὖν παντὸς ἀνδρὸς ἐστὶν ἐκλέξασθαι, ποῖα
ἀγαθὰ — τῶν ἡδέων — ἐστὶν καὶ ὅποια κακά, ἢ τεχνικοῦ
δεῖ εἰς ἕκαστον.

ΚΑΛ. Τεχνικοῦ.

LV. ΣΩ. Ἄναμνησθῶμεν δὴ ὧν αὖ ἐγὼ πρὸς Πῶλον
καὶ Γοργίαν ἐτύγχανον λέγων. ἔλεγον γάρ, εἰ μνημο-
νεύεις, ὅτι εἶεν παρασκευαῖ αἱ μὲν μέχρι ἡδονῆς, αὐτὸ β
τοῦτο μόνον παρασκευάζουσαι, ἀγνοοῦσαι δὲ τὸ βέλτιον
5 καὶ τὸ χεῖρον, αἱ δὲ γιννώσκουσαι ὅτι τε ἀγαθὸν καὶ ὅτι
κακόν. καὶ ἐτίθην τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν μαγει-
ρικὴν ἐμπειρίαν, ἀλλ' οὐ τέχνην, τῶν δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν
τὴν ἰατρικὴν τέχνην. καὶ πρὸς φιλίον, ὦ Καλλίκεις,
μητέ αὐτὸς οἶου δεῖν πρὸς ἐμὲ παίζειν μηδ' ὅτι ἂν τύχῃς
10 παρὰ τὰ δοκοῦντα ἀποκρίνου, μήτ' αὖ τὰ παρ' ἐμοῦ οὕτως
ἀποδέχου ὡς παίζοντος· ὁρᾷς γάρ, ὅτι περὶ τούτου ἡμῖν c
εἰσιν οἱ λόγοι, οὗ τί ἂν μᾶλλον σπουδάσειέ τις καὶ σμι-
κρὸν νοῦν ἔχων ἄνθρωπος, ἢ τοῦτο, ὄντινα χρῆ τρόπον
ζῆν, πότερον ἐπὶ ὃν σὺ παρακαλεῖς ἐμέ, τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ
15 ταῦτα πράττοντα, λέγοντά τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ ῥητορικὴν
ἀσκοῦντα καὶ πολιτευόμενον τοῦτον τὸν τρόπον, ὃν ὑμεῖς

νῦν πολιτεύεσθε, ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ,
καὶ τί ποτ' ἐστὶν οὗτος ἐκείνου διαφέρων. ἴσως οὖν βέλ-
τιστόν ἐστιν, ὡς ἄρτι ἐγὼ ἐπεχείρησα, διαιρεῖσθαι, διελο- a
20 μένους δὲ καὶ ὁμολογήσαντας ἀλλήλοις, εἰ ἔστιν τούτω
διττῶ τὸ βίω, σκέψασθαι, τί τε διαφέρετον ἀλλήλοις καὶ
ὁπότερον βιωτέον αὐτοῖν. ἴσως οὖν οὐπω οἴσθα τί λέγω.

ΚΑΛ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ σοι σαφέστερον ἐρῶ. ἐπειδὴ ὁμολογή-
25 καμεν ἐγὼ τε καὶ σὺ εἶναι μὲν τι ἀγαθόν, εἶναι δέ τι ἡδύ,
ἕτερον δὲ τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ, ἐκατέρου δὲ αὐτοῖν μελέτην
τινὰ εἶναι καὶ παρασκευὴν τῆς κτήσεως, τὴν μὲν τοῦ ἡδέος
θήραν, τὴν δὲ τοῦ ἀγαθοῦ — αὐτὸ δέ μοι τοῦτο πρῶτον ἢ e
σύμφαθι ἢ μὴ· σύμφης;

30 ΚΑΛ. Οὕτως φημί.

LVI. ΣΩ. Ἴθι δῆ, ἃ καὶ πρὸς τούσδε ἐγὼ ἔλεγον,
διομολόγησαί μοι, εἰ ἄρα σοι ἔδοξα τότε ἀληθῆ λέγειν.
ἔλεγον δέ που, ὅτι ἡ μὲν ὀψοποικὴ οὐ μοι δοκεῖ τέχνη
εἶναι ἀλλ' ἐμπειρία, ἢ δ' ἰατρικὴ, λέγων ὅτι ἡ μὲν τούτου 501
5 οὐ θεραπεύει καὶ τὴν φύσιν ἔσκεπται καὶ τὴν αἰτίαν ὧν
πράττει, καὶ λόγον ἔχει τούτων ἐκάστου δοῦναι, ἢ ἰατρικὴ·
ἢ δ' ἐτέρα τῆς ἡδονῆς, πρὸς ἣν ἡ θεραπεία αὐτῇ ἐστὶν
ἅπασα, κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται, οὔτε τι τὴν
φύσιν σκεψαμένη τῆς ἡδονῆς οὔτε τὴν αἰτίαν, ἀλόγως τε
10 παντάπασιν ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν διαριθμησαμένη, τριβῆ
καὶ ἐμπειρία μνήμην μόνον σφζομένη τοῦ εἰωθότος γίνε-
σθαι, ᾧ δὲ καὶ πορίζεται τὰς ἡδονάς. ταῦτ' οὖν πρῶτον b
σκοπεῖ εἰ δοκεῖ σοι ἰκανῶς λέγεσθαι, καὶ εἶναί τινες καὶ
περὶ ψυχὴν τοιαῦται ἄλλαι πραγματεῖαι, αἱ μὲν τεχνικαί,
15 προμηθίαν τινὰ ἔχουσαι τοῦ βελτίστου περὶ τὴν ψυχὴν,
αἱ δὲ τούτου μὲν ὀλιγοροῦσαι, ἐσκεμμένα δ' αὖ, ὥσπερ
ἐκεῖ, τὴν ἡδονὴν μόνον τῆς ψυχῆς, τίνα αἰν αὐτῇ τρόπον

γίγνοιτο, ἥτις δὲ ἢ βελτίων ἢ χείρων τῶν ἡδονῶν, οὔτε
 σκοπούμεναι οὔτε μέλον αὐταῖς ἄλλο ἢ χαρίζεσθαι μόνον,
 20 εἴτε βέλτιον εἴτε χείρον. ἐμοὶ μὲν γάρ, ὦ Καλλίκλεις, c
 δοκοῦσίν τε εἶναι, καὶ ἔγωγέ φημι τὸ τοιοῦτον κολακείαν
 εἶναι καὶ περὶ σῶμα καὶ περὶ ψυχὴν καὶ περὶ ἄλλο ὅτου
 ἂν τις τὴν ἡδονὴν θεραπείῃ, ἀσκέπτως ἔχων τοῦ ἀμείνονός
 τε καὶ τοῦ χείρονος· σὺ δὲ δὴ πότερον συγκατατίθεσαι
 25 ἡμῖν περὶ τούτων τὴν αὐτὴν δόξαν ἢ ἀντίφης;

ΚΑΛ. Οὐκ ἔγωγε, ἀλλὰ συγχωρῶ, ἵνα σοι καὶ περανθῇ
 ὁ λόγος καὶ Γοργία τῷδε χαρίσωμαι.

ΣΩ. Πότερον δὲ περὶ μὲν μίαν ψυχὴν ἔστιν τούτο, περὶ a
 δὲ δύο καὶ πολλὰς οὐκ ἔστιν;

30 ΚΑΛ. Οὐκ, ἀλλὰ καὶ περὶ δύο καὶ περὶ πολλὰς.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀθρόαις ἅμα χαρίζεσθαι ἔστι, μῆδὲ
 σκοπούμενον τὸ βέλτιστον;

ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε.

LVII. ΣΩ. Ἐχεις οὖν εἰπεῖν, αἰτινές εἰσιν αἱ ἐπιτηδεύ-
 σεις αἱ τοῦτο ποιοῦσαι; μᾶλλον δέ, εἰ βούλει, ἐμοῦ ἐρω-
 τῶντος, ἢ μὲν ἂν σοι δοκῇ τούτων εἶναι, φάθι, ἢ δ' ἂν μὴ,
 μὴ φάθι. πρῶτον δὲ σκεψώμεθα τὴν αὐλητικὴν. οὐ e
 5 δοκεῖ σοι τοιαύτη τις εἶναι, ὦ Καλλίκλεις, τὴν ἡδονὴν
 ἡμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δ' οὐδὲν φροντίζειν;

ΚΑΛ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ τοιαῖδε ἅπασαι, οἷον ἢ κιθαριστικὴ
 ἢ ἐν τοῖς ἀγῶσιν;

10 ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; ἢ τῶν χορῶν διδασκαλία καὶ ἢ τῶν διθυ-
 ράμβων ποίησις οὐ τοιαύτη τις σοι καταφαίνεται; ἢ ἡγεῖ
 τι φροντίζειν Κινησίαν τὸν Μέλητος, ὅπως ἐρεῖ τι τοιοῦ-
 του, ὅθεν ἂν οἱ ἀκούοντες βελτίους γίγνοιτο, ἢ ὅτι μέλλει

15 χαριεῖσθαι τῷ ὄχλῳ τῶν θεατῶν;

ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, Κινησίου γε πέρι.

ΣΩ. Τί δέ; ὁ πατήρ αὐτοῦ Μέλῃς ἢ πρὸς τὸ βέλτιστον βλέπων ἐδόκει σοι κιθαρῳδεῖν; ἢ ἐκεῖνος μὲν οὐδὲ πρὸς
20 τὸ ἡδιστον· ἡνία γὰρ ἄδων τοὺς θεατάς· ἀλλὰ δὴ σκόπει· οὐχὶ ἢ τε κιθαρῳδικὴ δοκεῖ σοι πᾶσα καὶ ἢ τῶν διθυράμβων ποίησις ἡδονῆς χάριν ἠϋρῆσθαι;

ΚΑΛ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ ἢ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστή, ἢ τῆς τρα-
25 γωδίας ποίησις ἐφ' ᾧ ἐσπούδακεν; πότερόν ἐστιν αὐτῆς τὸ ἐπιχείρημα καὶ ἢ σπουδὴ, ὥς σοι δοκεῖ, χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς μόνον, ἢ καὶ διαμάχεσθαι, εἴαν τι αὐτοῖς ἡδὺ μὲν ἢ καὶ κεχαρισμένον, πονηρὸν δέ, ὅπως τοῦτο μὲν μὴ ἐρεῖ, εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδὲς καὶ ὠφέλιμον, τοῦτο δὲ
30 καὶ λέξει καὶ ἄσεται, εἴαν τε χαίρωσιν εἴαν τε μὴ; ποτέρως σοὶ δοκεῖ παρεσκευάσθαι ἢ τῶν τραγωδιῶν ποίησις;

ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι πρὸς τὴν
35 ἡδονὴν μᾶλλον ὤρμηται καὶ τὸ χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ τοιοῦτον, ὦ Καλλίκλεις, ἔφαμεν νυνδὴ
•κολακείαν εἶναι;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Φέρε δὴ, εἴ τις περιέλοιτο τῆς ποιήσεως πάσης τὸ
40 τε μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ μέτρον, ἄλλο τι ἢ λόγοι γίνονται τὸ λειπόμενον;

ΚΑΛ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς πολὺν ὄχλον καὶ δῆμον οὗτοι λέγονται οἱ λόγοι;

45 ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Δημηγορία ἄρα τίς ἐστίν ἢ ποιητικὴ.

ΚΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ῥητορικὴ δημηγορία ἂν εἴη· ἢ οὐ ῥητορεύειν δοκοῦσί σοι οἱ ποιηταὶ ἐν τοῖς θεάτροις;

50 ΚΑΛ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Νῦν ἄρα ἡμεῖς ἠύρηκαμεν ῥητορικὴν τινα πρὸς δῆμον τοιοῦτον οἷον παίδων τε ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων, ἣν οὐ πάνυ ἀγάμεθα· κολακικὴν γὰρ αὐτὴν φάμεν εἶναι.

55 ΚΑΛ. Πάνυ γε.

LVIII. ΣΩ. Εἶεν· τί δὲ ἢ πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον ῥητορικὴ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν δῆμους e τοὺς τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν, τί ποτε ἡμῖν αὕτη ἐστίν; πότερόν σοι δοκοῦσιν πρὸς τὸ βέλτιστον ἀεὶ λέγειν οἱ 5 ῥήτορες, τούτου στοχαζόμενοι, ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτιστοι ἔσονται διὰ τοὺς αὐτῶν λόγους, ἢ καὶ οὗτοι πρὸς τὸ χαρίζεσθαι τοῖς πολίταις ὠρμημένοι, καὶ ἔνεκα τοῦ ἰδίου τοῦ αὐτῶν ὀλιγωροῦντες τοῦ κοινοῦ, ὥσπερ παισὶ προσομιλοῦσι τοῖς δῆμοις, χαρίζεσθαι αὐτοῖς πειρώμενοι 10 μόνον, εἰ δέ γε βελτίους ἔσονται ἢ χεῖρους διὰ ταῦτα, οὐδὲν φροντίζουσιν; 503

ΚΑΛ. Οὐχ ἀπλοῦν ἔτι τοῦτο ἐρωτᾷς· εἰσὶ μὲν γὰρ οἱ κηδόμενοι τῶν πολιτῶν λέγουσιν ἅ λέγουσιν, εἰσὶν δὲ καὶ οἶους σὺ λέγεις.

15 ΣΩ. Ἐξαρκεῖ. εἰ γὰρ καὶ τοῦτό ἐστι διπλοῦν, τὸ μὲν ἕτερόν που τούτου κολακεία ἂν εἴη καὶ αἰσχρὰ δημηγορία, τὸ δ' ἕτερον καλόν, τὸ παρασκευάζειν ὅπως ὡς βέλτισται ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί, καὶ διαμάχεσθαι λέγοντα τὰ βέλτιστα, εἴτε ἡδίω εἴτε ἀηδέστερα ἔσται τοῖς ἀκούου- 20 σιν. ἀλλ' οὐ πρόποτε σὺ ταύτην εἶδες τὴν ῥητορικὴν. ἢ b εἴ τινα ἔχεις τῶν ῥητόρων τοιοῦτον εἰπεῖν, τί οὐχὶ καὶ ἐμοὶ αὐτὸν ἔφρασας τίς ἐστιν;

ΚΑΛ. Ἄλλὰ μὰ Δία οὐκ ἔχω ἔγωγέ σοι εἰπεῖν τῶν γε
νῦν ῥητόρων οὐδένα.

25 ΣΩ. Τί δέ; τῶν παλαιῶν ἔχεις τινὰ εἰπεῖν, δι' ὄντινα
αἰτίαν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι βελτίους γεγονέναι, ἐπειδὴ ἐκεί-
νος ἤρξατο δημηγορεῖν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ χείρους
ὄντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα τίς ἐστὶν οὗτος.

ΚΑΛ. Τί δέ; Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν
30 γεγονότα καὶ Κίμωνα καὶ Μιλτιάδην καὶ Περικλέα τουτοῦ
τὸν νεωστὶ τετελευτηκότα, οὗ καὶ σὺ ἀκήκοας;

ΣΩ. Εἰ ἐστὶν γε, ὦ Καλλίκλεις, ἣν πρότερον σὺ ἔλεγες
ἀρετήν, ἀληθῆς, τὸ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι καὶ τὰς
αὐτοῦ καὶ τὰς τῶν ἄλλων· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλ' ὅπερ ἐν τῷ
35 ὑστέρω λόγῳ ἠναγκάσθημεν ἡμεῖς ὁμολογεῖν, ὅτι αἱ μὲν
τῶν ἐπιθυμιῶν πληρούμεναι βελτίῳ ποιοῦσι τὸν ἄνθρωπον, α
ταύτας μὲν ἀποτελεῖν, αἱ δὲ χείρω, μὴ· τοῦτο δὲ τέχνη τις
εἶναι· τοιοῦτον ἄνδρα τούτων τινὰ γεγονέναι ἔχεις εἰπεῖν;

ΚΑΛ. Οὐκ ἔχω ἔγωγε πῶς εἶπω.

ΛΙΧ. ΣΩ. Ἄλλ' ἐὰν ζητῆς καλῶς, εὐρήσεις· ἴδωμεν δὴ
οὕτως ἀτρέμα σκοπούμενοι, εἴ τις τούτων τοιοῦτος γέγο-
νεν. φέρε γάρ, ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιστον
λέγων, ἂ ἂν λέγη, ἄλλο τι οὐκ εἰκῆ ἐρεῖ, ἀλλ' ἀποβλέπων
5 πρὸς τι; ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δημιουργοὶ βλέπον- e
τες πρὸς τὸ αὐτῶν ἔργον ἕκαστος οὐκ εἰκῆ ἐκλεγόμενος
προσφέρει ἂ προσφέρει πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὐτοῦ, ἀλλ'
ὅπως ἂν εἰδός τι αὐτῷ σχῆ τοῦτο ὃ ἐργάζεται. οἷον εἰ
βούλει ἰδεῖν τοὺς ζωγράφους, τοὺς οἰκοδόμους, τοὺς ναυ-
10 πηγούς, τοὺς ἄλλους πάντας δημιουργούς, ὄντινα βούλει
αὐτῶν, ὡς εἰς τάξιν τινὰ ἕκαστος ἕκαστον τίθησιν ὃ ἂν
τιθῆ, καὶ προσαναγκάζει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ πρέπον τε
εἶναι καὶ ἀρμόττειν, ἕως ἂν τὸ ἅπαν συστήσῃται τεταγμέ- 504
νον τε καὶ κεκοσμημένον πρᾶγμα· καὶ οἱ τε δὴ ἄλλοι

15 δημιουργοὶ καὶ οὓς νυνδὴ ἐλέγομεν, οἱ περὶ τὸ σῶμα, παιδοτρίβαι τε καὶ ἰατροί, κοσμοῦσί που τὸ σῶμα καὶ συντάπτουσιν. ὁμολογοῦμεν οὕτω τοῦτ' ἔχειν ἢ οὐ;

ΚΑΛ. Ἔστω τοῦτο οὕτω.

ΣΩ. Τάξεως ἄρα καὶ κόσμου τυχοῦσα οἰκία χρηστὴ ἂν εἴη, ἀταξίας δὲ μοχθηρά;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πλοῖον ὡσαύτως;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ τὰ σώματά φαμεν τὰ ἡμέτερα;

25 ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἢ ψυχὴ; ἀταξίας τυχοῦσα ἔσται χρηστὴ, ἢ τάξεώς τε καὶ τοῦ κόσμου τινός;

ΚΑΛ. Ἀνάγκη ἐκ τῶν πρόσθε καὶ τοῦτο συνομολογεῖν.

ΣΩ. Τί οὖν ὄνομά ἐστιν ἐν τῷ σώματι τῷ ἐκ τῆς τάξεώς τε καὶ τοῦ κόσμου γιγνομένῳ;

ΚΑΛ. Ὑγίειαν καὶ ἰσχὺν ἴσως λέγεις.

ΣΩ. Ἐγωγε. τί δὲ αὖ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιγνομένῳ ἐκ τῆς τάξεως καὶ τοῦ κόσμου; πειρῶ εὐρεῖν καὶ εἰπεῖν ὥσπερ ἐκεῖνω τὸ ὄνομα.

35 ΚΑΛ. Τί δὲ οὐκ αὐτὸς λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἄλλ' εἴ σοι ἡδιόν ἐστιν, ἐγὼ ἐρῶ. σὺ δέ, ἂν μὲν σοι δοκῶ ἐγὼ καλῶς λέγειν, φάθι. εἰ δὲ μή, ἔλεγχε καὶ μὴ ἐπίτρεπε. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ταῖς μὲν τοῦ σώματος τάξεσιν ὄνομα εἶναι ὑγιεινόν, ἐξ οὗ ἐν αὐτῷ ἢ ὑγίεια γίγνεται

40 καὶ ἢ ἄλλη ἀρετὴ τοῦ σώματος. ἔστιν ταῦτα ἢ οὐκ ἔστιν;

ΚΑΛ. Ἔστιν.

ΣΩ. Ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς τάξεσιν καὶ κοσμήσεσιν νόμιμόν τε καὶ νόμος, ὅθεν καὶ νόμιμοι γίνονται καὶ κόσμοι. ταῦτα δ' ἔστιν δικαιοσύνη τε καὶ σωφροσύνη. φῆς ἢ οὐ;

45 ΚΑΛ. Ἔστω.

LX. ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς ταῦτα βλέπων ὁ ῥήτωρ ἐκείνος, ὁ τεχνικός τε καὶ ἀγαθός, καὶ τοὺς λόγους προσοίσει ταῖς ψυχαῖς, οὓς ἂν λέγῃ, καὶ τὰς πράξεις ἀπάσας, καὶ δῶρον ἔάν τι διδῶ, δώσει, καὶ ἔάν τι ἀφαιρῆται, ἀφαιρήσεται, 5 πρὸς τοῦτο αἰὲ τὸν νοῦν ἔχων, ὅπως ἂν αὐτοῦ τοῖς πολί- e ταις δικαιοσύνη μὲν ἐν ταῖς ψυχαῖς γίγνηται, ἀδικία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ σωφροσύνη μὲν ἐγγίγνηται, ἀκολασία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ ἐγγίγνηται, κακία δὲ ἀπίη. συγχωρεῖς ἢ οὔ;

10 ΚΑΛ. Συγχωρῶ.

ΣΩ. Τί γὰρ ὄφελος, ὦ Καλλίκλεις, σώματί γε κάμνοντι καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ σιτία πολλὰ διδόναι καὶ τὰ ἡδίστα ἢ ποτὰ ἢ ἄλλ' ὀτιοῦν, ὃ μὴ ὀνήσει αὐτὸ ἔσθ' ὅτε πλέον, ἢ τούναντίον κατὰ γε τὸν δίκαιον λόγον καὶ ἔλατ- 15 τον; ἔστι ταῦτα;

ΚΑΛ. Ἔστω.

505

ΣΩ. Οὐ γάρ, οἶμαι, λυσιτελεῖ μετὰ μοχθηρίας σώματος ζῆν ἀνθρώπῳ. ἀνάγκη γὰρ οὕτω καὶ ζῆν μοχθηρῶς. ἢ οὐχ οὕτως;

20 ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι, οἷον πει- νῶντα φαγεῖν ὅσον βούλεται ἢ διψῶντα πιεῖν, ὑγιαίνοντα μὲν ἐῶσι οἱ ἱατροὶ ὡς τὰ πολλά, κάμνοντα δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδέποτε' ἐῶσι ἐμπίμπλασθαι ὧν ἐπιθυμεῖ; συγ- 25 χωρεῖς τοῦτό γε καὶ σύ;

ΚΑΛ. Ἐγώ γε.

b

ΣΩ. Περὶ δὲ ψυχὴν, ὦ ἄριστε, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἔως μὲν ἂν πονηρὰ ἦ, ἀνόητός τε οὔσα καὶ ἀκόλαστος καὶ ἀδικος καὶ ἀνόσιος, εἶργειν αὐτὴν δεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ 30 μὴ ἐπιτρέπειν ἄλλ' ἄττα ποιεῖν ἢ ἀφ' ὧν βελτίων ἔσται· φῆς ἢ οὔ;

ΚΑΛ. Φημί.

ΣΩ. Οὐτῶ γάρ που αὐτῇ ἄμεινον τῇ ψυχῇ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

35 ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ εἶργεω ἐστὶν ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ κολλάζειν;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ κολλάζεσθαι ἄρα τῇ ψυχῇ ἄμεινόν ἐστιν ἢ ἡ ἀκολασία, ὥσπερ σὺ νυνδὴ ᾧ.

ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἅττα λέγεις, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἄλλον
40 τινὰ ἐρώτα.

ΣΩ. Οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει ὠφελούμενος καὶ αὐτὸς τοῦτο πάσχων περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστὶ, κολαζόμενος.

ΚΑΛ. Οὐδέ γέ μοι μέλει οὐδὲν ὧν σὺ λέγεις, καὶ ταῦτά σοι Γοργίου χάριν ἀπεκρινάμην.

45 ΣΩ. Εἶεν· τί οὖν δὴ ποιήσομεν; μεταξὺ τὸν λόγον καταλύομεν;

ΚΑΛ. Αὐτὸς γνώσει.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐδὲ τοὺς μύθους φασὶ μεταξὺ θέμις εἶναι
καταλείπειν, ἀλλ' ἐπιθέντας κεφαλὴν, ἵνα μὴ ἄνευ κεφαλῆς
50 περιίῃ. ἀπόκριναι οὖν καὶ τὰ λοιπά, ἵνα ἡμῶν ὁ λόγος κεφαλὴν λάβῃ.

LXI. ΚΑΛ. Ὡς βίαιος εἶ, ὦ Σώκρατες. ἐὰν δὲ ἐμοὶ πείθῃ, ἐάσεις χαίρειν τοῦτον τὸν λόγον, ἢ καὶ ἄλλῳ τῷ διαλέξῃ.

ΣΩ. Τίς οὖν ἄλλος ἐθέλει; μὴ γάρ τοι ἀτελῆ γε τὸν
5 λόγον καταλείπωμεν.

ΚΑΛ. Αὐτὸς δὲ οὐκ ἂν δύναιο διελθεῖν τὸν λόγον, ἢ λέγων κατὰ σαυτὸν ἢ ἀποκρινόμενος σαυτῷ;

ΣΩ. Ἴνα μοι τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου γένηται, ἃ πρὸ τοῦ δύο
ἄνδρες ἔλεγον, εἰς ὧν ἱκανὸς γένωμαι; ἀτὰρ κινδυνεύει
10 ἀναγκαϊότατον εἶναι οὕτως. εἰ μέντοι ποιήσομεν, οἶμαι ἔγωγε χρῆναι πάντας ἡμᾶς φιλονίκως ἔχειν πρὸς τὸ εἰδέ-

ναι τὸ ἀληθὲς τί ἐστὶν περὶ ὧν λέγομεν καὶ τί ψεῦδος·
 κοινὸν γὰρ ἀγαθὸν ἅπασι φανερὸν γενέσθαι αὐτό. δίδειμι
 μὲν οὖν τῷ λόγῳ ἐγὼ ὡς ἂν μοι δοκῆ ἔχειν· ἐὰν δέ τῳ 506
 15 ὑμῶν μὴ τὰ ὄντα δοκῶ ὁμολογεῖν ἐμαντῶ, χρῆ ἀντιλαμ-
 βάνεσθαι καὶ ἐλέγχειν. οὐδὲ γάρ τοι ἔγωγε εἰδὼς λέγω
 ἃ λέγω, ἀλλὰ ζητῶ κοινῇ μεθ' ὑμῶν, ὥστε, ἂν τι φαίνεται
 λέγων ὁ ἀμφισβητῶν ἐμοί, ἐγὼ πρῶτος συγχωρήσομαι.
 λέγω μέντοι ταῦτα, εἰ δοκεῖ χρῆναι διαπεραυθῆναι τὸν
 20 λόγον· εἰ δὲ μὴ βούλεσθε, ἐῷμεν δὴ χαίρειν καὶ ἀπίωμεν.

ΓΟΡ. Ἄλλ' ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, χρῆναί πω
 ἀπιέναι, ἀλλὰ διεξελθεῖν σε τὸν λόγον· φαίνεται δέ μοι 1
 καὶ τοῖς ἄλλοις δοκεῖν. βούλομαι γὰρ ἔγωγε καὶ αὐτὸς
 ἀκοῦσαί σου αὐτοῦ διόντος τὰ ἐπίλοιπα.

25 ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ, ὦ Γοργία, καὶ αὐτὸς ἠδέως μὲν ἂν
 Καλλικλεί τούτῳ ἔτι διελεγόμεν, ἕως αὐτῶ τὴν τοῦ Ἀμφί-
 ονος ἀπέδωκα ῥῆσιν ἀντὶ τῆς τοῦ Ζήθου· ἐπειδὴ δὲ σύ, ὦ
 Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλεις συνδιαπερᾶναι τὸν λόγον, ἀλλ' οὖν
 ἐμοῦ γε ἀκούων ἐπιλαμβάνου, ἐὰν τί σοι δοκῶ μὴ καλῶς
 30 λέγειν. καί με ἐὰν ἐξελέγξης, οὐκ ἀχθεσθήσομαί σοι c
 ὥσπερ σὺ ἐμοί, ἀλλὰ μέγιστος εὐεργέτης παρ' ἐμοὶ ἀνα-
 γεγράψει.

ΚΑΛ. Λέγε, ὦ ἀγαθέ, αὐτὸς καὶ πέραινε.

LXII. ΣΩ. Ἄκουε δὴ ἐξ ἀρχῆς ἐμοῦ ἀναλαβόντος τὸν
 λόγον. Ἐπειδὴ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτό ἐστίν; Οὐ
 ταυτόν, ὡς ἐγὼ καὶ Καλλικλῆς ὁμολογήσαμεν. Πότερον
 δὲ τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ πρακτέον, ἢ τὸ ἀγαθὸν ἕνεκα
 5 τοῦ ἡδέος; Τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ. Ἦδὺ δὲ ἐστὶν
 τοῦτο, οὗ παραγενομένου ἠδόμεθα, ἀγαθὸν δὲ οὗ παρόντος d
 ἀγαθοί ἐσμεν; Πάνν γε. Ἄλλὰ μὴν ἀγαθοί γέ ἐσμεν
 καὶ ἡμεῖς καὶ τᾶλλα πάντα, ὅσ' ἀγαθὰ ἐστίν, ἀρετῆς τινος
 παραγενομένης; Ἐμοιγε δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι, ὦ Καλλί-

10 κλεις. Ἄλλα μὲν δὴ ἢ γε ἀρετὴ ἐκάστου, καὶ σκέυους
καὶ σώματος καὶ ψυχῆς αὖ καὶ ζώου παντός, οὐ τῷ εἰκῆ
κάλλιστα παραγίγνεται, ἀλλὰ τάξει καὶ ὀρθότητι καὶ
τέχνῃ, ἣτις ἐκάστῳ ἀποδέδοται αὐτῶν· ἄρα ἔστιν ταῦτα;
Ἐγὼ μὲν γάρ φημι. Τάξει ἄρα τεταγμένον καὶ κεκοσμη-
15 μένον ἔστιν ἡ ἀρετὴ ἐκάστου; Φαίην ἂν ἔγωγε. Κόσμος e
τις ἄρα ἐγγενόμενος ἐν ἐκάστῳ ὁ ἐκάστου οἰκειῶς ἀγαθὸν
παρέχει ἕκαστον τῶν ὄντων; Ἔμοιγε δοκεῖ. Καὶ ψυχὴ
ἄρα κόσμον ἔχουσα τὸν ἑαυτῆς ἀμείνων τῆς ἀκοσμήτου;
Ἄνάγκη. Ἄλλα μὴν ἢ γε κόσμον ἔχουσα κοσμία; Πῶς
20 γὰρ οὐ μέλλει; Ἡ δέ γε κοσμία σώφρων; Πολλή 507
ἀνάγκη. Ἡ ἄρα σώφρων ψυχὴ ἀγαθὴ. ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω
παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι, ὦ φίλε Καλλίκεις· σὺ δ' εἰ
ἔχεις, δίδασκε.

ΚΑΛ. Λέγ', ὦγαθέ.

25 ΣΩ. Λέγω δὴ ὅτι, εἰ ἡ σώφρων ἀγαθὴ ἔστιν, ἡ τούναν-
τίον τῇ σώφροσι πεπονηυῖα κακὴ ἔστιν· ἦν δὲ αὕτη ἡ
ἄφρων τε καὶ ἀκόλαστος. Πάνυ γε. Καὶ μὴν ὁ γε σώ-
φρων τὰ προσήκοντα πράττει ἂν καὶ περὶ θεοῦ καὶ περὶ
ἀνθρώπου· οὐ γὰρ ἂν σωφρονοῖ τὰ μὴ προσήκοντα
30 πράττων. Ἄνάγκη ταῦτ' εἶναι οὕτω. Καὶ μὴν περὶ μὲν
ἀνθρώπου τὰ προσήκοντα πράττων δίκαι' ἂν πράττοι, b
περὶ δὲ θεοῦ ὅσια· τὸν δὲ τὰ δίκαια καὶ ὅσια πράττοντα
ἀνάγκη δίκαιον καὶ ὄσιον εἶναι. Ἔστι ταῦτα. Καὶ μὲν
δὴ καὶ ἀνδρεῖόν γε ἀνάγκη· οὐ γὰρ δὴ σώφρονος ἀνδρός
35 ἔστιν οὔτε διώκειν οὔτε φεύγειν ἢ μὴ προσήκει, ἀλλ' ἂ
δεῖ καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας
φεύγειν καὶ διώκειν, καὶ ὑπομένοντα καρτερεῖν ὅπου δεῖ·
ὥστε πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Καλλίκεις, τὸν σώφρονα, ὥσπερ c
διήλθομεν, δίκαιον ὄντα καὶ ἀνδρεῖον καὶ ὄσιον ἀγαθὸν
40 ἀνδρα εἶναι τελέως, τὸν δὲ ἀγαθὸν εἶ τε καὶ καλῶς πράτ-

τειν ἂν πράττη, τὸν δ' εὖ πράττοντα μακάριόν τε καὶ εὐδαίμονα εἶναι, τὸν δὲ πονηρὸν καὶ κακῶς πράττοντα ἄθλιον· οὗτος δ' ἂν εἷη ὁ ἐναντίως ἔχων τῷ σῶφρονι, ὁ ἀκόλαστος, ὃν σὺ ἐπήνεις.

LXIII. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα οὕτω τίθεμαι καὶ φημι ταῦτα ἀληθῆ εἶναι· εἰ δὲ ἔστιν ἀληθῆ, τὸν βουλόμενον, ὡς ἔοικεν, εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν, καὶ παρασκευαστέον μάλιστα μὲν μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι, ἐὰν δὲ δεηθῆ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων, ἢ ἰδιώτης ἢ πόλις, ἐπιθετέον δίκην καὶ κολαστέον, εἰ μέλλει εὐδαίμων εἶναι. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ ὁ σκοπὸς εἶναι, πρὸς ὃν βλέποντα δεῖ ζῆν, καὶ πάντα εἰς τοῦτο τὰ αὐτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι, οὕτω πράττειν, οὐκ ἐπιθυμίας ἔωντα ἀκόλαστους εἶναι καὶ ταύτας ἐπιχειροῦντα πληροῦν, ἀνήνυτον κακόν, ληστοῦ βίον ζῶντα. οὔτε γὰρ ἂν ἄλλῳ ἀνθρώπῳ προσφιλεῖς ἂν εἷη ὁ τοιοῦτος οὔτε θεῷ· κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος· ὅτῳ δὲ μὴ ἐνὶ κοινωνίᾳ, φιλία οὐκ ἂν εἷη. φασὶ δ' οἱ σοφοί, ὧ Καλλίκλεις, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην, καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὧ ἑταῖρε, οὐκ ἀκοσμίαν οὐδὲ ἀκολασίαν. σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις, καὶ ταῦτα σοφὸς ὢν, ἀλλὰ λέληθέν σε ὅτι ἢ ἰσότης ἢ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις μέγα δύναται· σὺ δὲ πλεονεξίαν οἶε δεῖν ἀσκεῖν· γεωμετρίας γὰρ ἀμελεῖς. εἶεν· ἢ ἐξελεγκτέος δὴ οὗτος ὁ λόγος ἡμῖν ἐστίν, ὡς οὐ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης κτήσει εὐδαίμονες οἱ εὐδαίμονες, κακίας δὲ οἱ ἄθλιοι (ἄθλιοι), ἢ εἰ οὗτος ἀληθής

ἐστίν, σκεπτέον τί τὰ συμβαίνοντα. τὰ πρόσθεν ἐκείνα,
 ὦ Καλλίκλεις, συμβαίνει πάντα, ἐφ' οἷς σύ με ἤρου, εἰ
 30 σπουδάζων λέγοιμι, λέγοντα ὅτι κατηγορητέον εἶη καὶ
 αὐτοῦ καὶ ὑέος καὶ ἐταίρου, εἴαν τι ἀδικῆ, καὶ τῇ ῥητορικῇ
 ἐπὶ τοῦτο χρηστέον· καὶ ἂ Πῶλον αἰσχύνῃ ᾧ συγχα-
 ρεῖν, ἀληθῆ ἄρα ἦν, τὸ εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι,
 ὅτῳ περ αἰσχίον, τοσοῦτῳ κάκιον· καὶ τὸν μέλλοντα ὀ-
 35 θῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι δίκαιον ἄρα δεῖ εἶναι καὶ ἐπιστή-
 μονα τῶν δικαίων, ὃ αὖ Γοργίαν ἔφη Πῶλος δι' αἰσχύνῃν
 ὁμολογήσαι.

LXIV. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων σκεψώμεθα, τί ποτ'
 ἐστὶν ἂ σὺ ἐμοὶ ὀνειδίξεις, ἄρα καλῶς λέγεται ἢ οὐ, ὡς
 ἄρα ἐγὼ οὐχ οἷός τ' εἶμι βοηθῆσαι οὔτε ἐμαντῶ οὔτε τῶν
 φίλων οὐδενὶ οὐδὲ τῶν οἰκείων, οὐδ' ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγί-
 5 στων κινδύνων, εἶμι δὲ ἐπὶ τῷ βουλομένῳ ὥσπερ οἱ ἄτι-
 μοι [τοῦ ἐθέλουτος], ἂν τε τύπτει βούληται, τὸ νεανικὸν α
 δὴ τοῦτο τοῦ σου λόγου, ἐπὶ κόρρης, εἴαν τε χρήματα
 ἀφαιρεῖσθαι, εἴαν τε ἐκβάλλειν ἐκ τῆς πόλεως, εἴαν τε, τὸ
 ἔσχατον, ἀποκτεῖναι· καὶ οὕτω διακεῖσθαι πάντων δὴ
 10 αἰσχιστόν ἐστιν, ὡς ὁ σὸς λόγος. ὁ δὲ δὴ ἐμὸς ὅστις, πολ-
 λάκις μὲν ἤδη εἴρηται, οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ ἔτι λέγεσθαι·
 οὐ φημι, ὦ Καλλίκλεις, τὸ τύπτεσθαι ἐπὶ κόρρης ἀδίκως
 αἰσχιστον εἶναι, οὐδέ γε τὸ τέμνεσθαι οὔτε τὸ σῶμα τὸ e
 ἐμὸν οὔτε τὸ βαλλάντιον, ἀλλὰ τὸ τύπτειν καὶ ἐμὲ καὶ
 15 τὰ ἐμὰ ἀδίκως καὶ τέμνειν καὶ αἰσχίον καὶ κάκιον, καὶ
 κλέπτειν γε ἅμα καὶ ἀνδραποδίζεσθαι καὶ τοιχωρυχεῖν
 καὶ συλλήβδην ὀτιοῦν ἀδικεῖν καὶ ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ τῷ
 ἀδικοῦντι καὶ κάκιον καὶ αἰσχίον εἶναι ἢ ἐμοὶ τῷ ἀδικου-
 μένῳ. ταῦτα ἡμῖν ἄνω ἐκεῖ ἐν τοῖς πρόσθε λόγοις οὕτω
 20 φανέντα, ὡς ἐγὼ λέγω, κατέχεται καὶ δέδετα, καὶ εἰ ἄγροι- 509
 κότερόν τι εἰπεῖν ἐστίν, σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνους λόγοις,

ὡς γοῦν ἂν δόξειεν οὕτωςί, οὓς σὺ εἰ μὴ λύσεις ἢ σοῦ τις
 νεανικώτερος, οὐχ οἷόν τε ἄλλως λέγοντα ἢ ὡς ἐγὼ νῦν
 λέγω καλῶς λέγειν· ἐπεὶ ἔμοιγε ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν αἰεί,
 25 ὅτι ἐγὼ ταῦτα οὐκ οἶδα ὅπως ἔχει, ὅτι μέντοι ὦν ἐγὼ ἐντε-
 τύχηκα, ὥσπερ νῦν, οὐδεὶς οἷός τ' ἐστὶν ἄλλως λέγων μὴ
 οὐ καταγέλαστος εἶναι. ἐγὼ μὲν οὖν αὖ τίθημι ταῦτα
 οὕτως ἔχειν· εἰ δὲ οὕτως ἔχει καὶ μέγιστον τῶν κακῶν ^b
 ἐστὶν ἡ ἀδικία τῷ ἀδικοῦντι καὶ ἔτι τούτου μείζον μεγί-
 30 στου ὄντος, εἰ οἷόν τε, τὸ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην, τίνα
 ἂν βοήθειαν μὴ δυνάμενος ἄνθρωπος βοηθεῖν ἑαυτῷ κατα-
 γέλαστος ἂν τῇ ἀληθείᾳ εἶη; ἄρα οὐ ταύτην, ἣτις ἀπο-
 τρέψει τὴν μεγίστην ἡμῶν βλάβην; ἀλλὰ πολλὴ ἀνάγκη
 ταύτην εἶναι τὴν αἰσχίστην βοήθειαν μὴ δύνασθαι βοη-
 35 θεῖν μήτε αὐτῷ μήτε τοῖς αὐτοῦ φίλοις τε καὶ οἰκειοῖς,
 δευτέραν δὲ τὴν τοῦ δευτέρου κακοῦ καὶ τρίτην τὴν τοῦ ^c
 τρίτου καὶ τᾶλλα οὕτως, ὡς ἐκάστου κακοῦ μέγεθος πέφυ-
 κεν, οὕτω καὶ κάλλος τοῦ δυνατὸν εἶναι ἐφ' ἕκαστα βοη-
 θεῖν καὶ αἰσχύνῃ τοῦ μή. ἄρα ἄλλως ἢ οὕτως ἔχει, ὦ
 40 Καλλίκλεις;

ΚΑΛ. Οὐκ ἄλλως.

ΙΧV. ΣΩ. Δυοῖν οὖν ὄντοι, τοῦ ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικεῖ-
 σθαι, μείζον μὲν φάμεν κακὸν τὸ ἀδικεῖν, ἔλαττον δὲ τὸ
 ἀδικεῖσθαι. τί οὖν ἂν παρασκευασάμενος ἄνθρωπος βοη-
 θήσειεν αὐτῷ, ὥστε ἀμφοτέρας τὰς ὠφελίας ταύτας ἔχειν,
 5 τὴν τε ἀπὸ τοῦ μὴ ἀδικεῖν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι; ^a
 πότερα δύναμιν ἢ βούλησιν; ὧδε δὲ λέγω· πότερον ἐὰν
 μὴ βούληται ἀδικεῖσθαι, οὐκ ἀδικήσεται, ἢ ἐὰν δύναμιν
 παρασκευάσῃται τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι, οὐκ ἀδικήσεται;

ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὅτι ἐὰν δύναμιν.

10 ΣΩ. Τί δὲ δὴ τοῦ ἀδικεῖν; πότερον ἐὰν μὴ βούληται
 ἀδικεῖν, ἱκανὸν τοῦτ' ἐστίν — οὐ γὰρ ἀδικήσει — ἢ καὶ

ἐπὶ τοῦτο δεῖ δύναμίν τινα καὶ τέχνην παρασκευάσασθαι, c
 ὡς, εἰ μὴ μάθη αὐτὰ καὶ ἀσκήσῃ, ἀδικήσῃ; τί οὐκ
 αὐτό γέ μοι τοῦτο ἀπεκρίνω, ὦ Καλλίκλεις, πότερόν σοι
 15 δοκοῦμεν ὀρθῶς ἀναγκασθῆναι ὁμολογεῖν ἐν τοῖς ἔμπρο-
 σθεν λόγοις ἐγὼ τε καὶ Πῶλος ἢ οὐ, ἤνίκα ὠμολογήσαμεν
 μηδένα βουλόμενον ἀδικεῖν, ἀλλ' ἄκουτας τοὺς ἀδικοῦντας
 πάντας ἀδικεῖν;

ΚΑΛ. Ἔστω σοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες, οὕτως, ἵνα διαπε- 510
 20 ράνῃς τὸν λόγον.

ΣΩ. Καὶ ἐπὶ τοῦτο ἄρα, ὡς ἔοικεν, παρασκευαστέον ἐστὶ
 δύναμίν τινα καὶ τέχνην, ὅπως μὴ ἀδικήσομεν.

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τίς οὖν ποτ' ἐστὶν τέχνη τῆς παρασκευῆς τοῦ μηδὲν
 25 ἀδικεῖσθαι ἢ ὡς ὀλίγιστα; σκέψαι εἰ σοὶ δοκεῖ ἢπερ
 ἐμοί. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ ἦδε· ἢ αὐτὸν ἄρχειν δεῖν ἐν
 τῇ πόλει ἢ καὶ τυραννεῖν, ἢ τῆς ὑπαρχούσης πολιτείας
 ἐταῖρον εἶναι.

ΚΑΛ. Ὅρα, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγὼ ἐτοιμὸς εἰμι ἐπαινεῖν, b
 30 ἂν τι καλῶς λέγῃς; τοῦτό μοι δοκεῖ πάνυ καλῶς εἰρη-
 κέναι.

LXVI. ΣΩ. Σκόπει δὴ καὶ τόδε εἰάν σοι δοκῶ εἶπὲ λέγειν.
 φίλος μοι δοκεῖ ἕκαστος ἐκάστῳ εἶναι ὡς οἶόν τε μάλιστα,
 ὄνπερ οἱ παλαιοὶ τε καὶ σοφοὶ λέγουσιν, “ὁ ὁμοῖος τῷ
 ὁμοίῳ.” οὐ καὶ σοί;

5 ΚΑΛ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅπου τύραννός ἐστιν ἄρχων ἄγριος καὶ
 ἀπαίδευτος, εἴ τις τούτου ἐν τῇ πόλει πολὺ βελτίων
 εἶη, φοβοῖτο δήπου ἂν αὐτὸν ὁ τύραννος καὶ τούτῳ
 ἐξ ἅπαντος τοῦ νοῦ οὐκ ἂν ποτε δύναιτο φίλος γενέ- c
 10 σθαι;

ΚΑΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδέ γε εἴ τις πολὺ φαυλότερος εἴη, οὐδ' ἂν οὕτως καταφρονοῖ γὰρ ἂν αὐτοῦ ὁ τύραννος καὶ οὐκ ἂν ποτε ὡς πρὸς φίλου σπουδάσειεν.

15 ΚΑΛ. Καὶ ταῦτ' ἀληθῆ.

ΣΩ. Λείπεται δὴ ἐκεῖνος μόνος ἄξιος λόγου φίλος τῷ τοιούτῳ, ὃς ἂν ὁμοίητης ὦν, ταῦτ' ἀψέγων καὶ ἐπαινῶν, ἐθέλη ἄρχεσθαι καὶ ὑποκεῖσθαι τῷ ἄρχοντι. οὗτος μέγα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει δυνήσεται, τοῦτον οὐδεὶς χαίρων ἀδική-
20 σει. οὐχ οὕτως ἔχει; d

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τις ἐννοήσειεν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τῶν νέων, τίνα ἂν τρόπον ἐγὼ μέγα δυναίμην καὶ μηδεὶς με ἀδικοίη, αὕτη, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ ὁδὸς ἐστίν, εὐθύς ἐκ νέου ἐθίζειν
25 αὐτὸν τοῖς αὐτοῖς χαίρειν καὶ ἄχθεσθαι τῷ δεσπότῃ, καὶ παρασκευάζειν ὅπως ὅτι μάλιστα ὁμοῖος ἔσται ἐκείνῳ. οὐχ οὕτως;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτῳ τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι καὶ μέγα δύ-
30 νασθαι, ὡς ὁ ὑμέτερος λόγος, ἐν τῇ πόλει διαπεπράζεται.

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν; ἢ πολλοῦ δεῖ, εἴπερ ὁμοῖος ἔσται τῷ ἄρχοντι ὄντι ἀδίκῳ καὶ παρὰ τούτῳ μέγα δυνήσεται; ἀλλ' οἶμαι ἔγωγε, πᾶν τούναντίον οὕτως ἢ
35 παρασκευῆ ἔσται αὐτῷ ἐπὶ τὸ οἶψ τε εἶναι ὡς πλείστα ἀδικεῖν καὶ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην· ἢ γάρ;

ΚΑΛ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μέγιστον αὐτῷ κακὸν ὑπάρξει μοχθηρῷ⁵¹¹ ὄντι τὴν ψυχὴν καὶ λελωβημένῳ διὰ τὴν μίμησιν τοῦ
40 δεσπότου καὶ δύναιμι.

ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ὅπῃ στρέφεις ἐκάστοτε τοὺς λόγους ἄνω καὶ κάτω, ὡς Σώκρατες· ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι οὗτος ὁ μιμού-

μενος τὸν μὴ μιμούμενον ἐκεῖνον ἀποκτενεῖ, εἰ βούληται,
καὶ ἀφαιρήσεται τὰ ὄντα;

45 ΣΩ. Οἶδα, ὠγαθὲ Καλλίκλεις, εἰ μὴ κωφός γ' εἰμί, καὶ ἔ
σοῦ ἀκούων καὶ Πώλου ἄρτι πολλάκις καὶ τῶν ἄλλων
ὀλίγου πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει· ἀλλὰ καὶ σὺ ἐμοῦ ἄκουε,
ὅτι ἀποκτενεῖ μέν, ἂν βούληται, ἀλλὰ πονηρὸς ὢν καλὸν
κάγαθὸν ὄντα.

50 ΚΑΛ. Οὐκοῦν τοῦτο δὴ καὶ τὸ ἀγανακτητόν;

ΣΩ. Οὐ νουν γε ἔχοντι, ὡς ὁ λόγος σημαίνει. ἢ οἷε
δεῖν τοῦτο παρασκευάζεσθαι ἄνθρωπον, ὡς πλείστον χρό-
νον ζῆν, καὶ μελετᾶν τὰς τέχνας ταύτας, αἱ ἡμᾶς ἀεὶ ἐκ
τῶν κινδύνων σώζουσιν, ὥσπερ καὶ ἦν σὺ κελεύεις ἐμὲ
55 μελετᾶν τὴν ῥητορικὴν τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις διασώ-
ζουσαν.

ΚΑΛ. Ναὶ μὰ Δία ὀρθῶς γέ σοι συμβουλεύων.

LXVII. ΣΩ. Τί δέ, ὦ βέλτιστε; ἢ καὶ ἡ τοῦ νεῦν ἐπι-
στήμη σεμνή τίς σοι δοκεῖ εἶναι;

ΚΑΛ. Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Καὶ μὴν σώζει γε καὶ αὕτη ἐκ θανάτου τοὺς ἀνθρώ-
5 πους, ὅταν εἰς τοιοῦτον ἐμπέσωσιν, οὐ δεῖ ταύτης τῆς ἐπι-
στήμης. εἰ δ' αὕτη σοι δοκεῖ σμικρὰ εἶναι, ἐγὼ σοι μεί-
ζονα ταύτης ἐρῶ, τὴν κυβερνητικὴν, ἢ οὐ μόνον τὰς ψυχὰς
σώζει, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ χρήματα, ἐκ τῶν
ἐσχάτων κινδύνων, ὥσπερ ἡ ῥητορικὴ· καὶ αὕτη μὲν
10 προσεσταλμένη ἐστὶν καὶ κοσμία, καὶ οὐ σεμνύεται
ἐσχηματισμένη ὡς ὑπερήφανόν τι διαπραττομένη, ἀλλὰ
ταῦτα διαπραττομένη τῇ δικανικῇ, εἰ μὲν ἐξ Αἰγίνης
δεῦρο σώσει, οἶμαι δὴ ὀβολοὺς ἐπράξατο, εἰ μὲν δὲ ἐξ
Αἰγύπτου ἢ ἐκ τοῦ Πόντου, εἰ μὲν πάμπολυ, ταύτης τῆς
15 μεγάλης εὐεργεσίας, σώσασα ἂν νυνδὴ ἔλεγον, καὶ αὐτὸν
καὶ παῖδας καὶ χρήματα καὶ γυναῖκας, ἀποβιβάσασ' εἰς

τὸν λιμένα δύο δραχμὰς ἐπράξατο, καὶ αὐτὸς ὁ ἔχων τὴν
 τέχνην καὶ ταῦτα διαπραξάμενος ἐκβὰς παρὰ τὴν θάλατ-
 ταν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ ἐν μετρίῳ σχήματι. λογίζε-
 20 σθαι γάρ, οἶμαι, ἐπίσταται, ὅτι ἄδηλόν ἐστιν, οὔστινάς τε
 ὠφέληκεν τῶν συμπλεόντων οὐκ ἑάσας καταποντωθῆναι
 καὶ οὔστινας ἔβλαψεν, εἰδὼς ὅτι οὐδὲν αὐτοὺς βελτίους 512
 ἐξεβίβασεν ἢ οἱ ἐνέβησαν, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς
 ψυχὰς. λογίζεται οὖν, ὅτι οὐκ, εἰ μὲν τις μεγάλοις καὶ
 25 ἀνιάτοις νοσήμασιν κατὰ τὸ σῶμα συνεχόμενος μὴ
 ἀπεπνίγη, οὗτος μὲν ἄθλιός ἐστιν ὅτι οὐκ ἀπέθανεν, καὶ
 οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ ὠφέληται· εἰ δέ τις ἄρα ἐν τῷ τοῦ σώμα-
 τος τιμωτέρῳ, τῇ ψυχῇ, πολλὰ νοσήματα ἔχει καὶ ἀνιάτα,
 τούτῳ δὲ βιωτέον ἐστὶν καὶ τοῦτον ὀνήσει, ἂν τε ἐκ
 30 θαλάττης ἂν τε ἐκ δικαστηρίου ἑάν τε ἄλλοθεν ὀποθενοῦν
 σώσῃ· ἀλλ' οἶδεν, ὅτι οὐκ ἄμεινόν ἐστιν ζῆν τῷ μοχθηρῷ
 ἀνθρώπῳ· κακῶς γὰρ ἀνάγκη ἐστὶν ζῆν.

LXVIII. Διὰ ταῦτα οὐ νόμος ἐστὶ σεμνύνεσθαι τὸν
 κυβερνήτην, καίπερ σφύζοντα ἡμᾶς· οὐδέ γε, ὦ θαυμάσιε,
 τὸν μηχανοποιόν, ὃς οὔτε στρατηγοῦ, μὴ ὅτι κυβερνήτου,
 οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἐλάττω ἐνίστε δύναται σφύζειν· πόλεις
 5 γὰρ ἔστιν ὅτε ὅλας σφύζει. μή σοι δοκεῖ κατὰ τὸν δικανι-
 κὸν εἶναι; καίτοι εἰ βούλοιο λέγειν, ὦ Καλλίκλειε, ἅπερ e
 ὑμεῖς, σεμνύνων τὸ πρᾶγμα, καταχώσειεν ἂν ὑμᾶς τοῖς
 λόγοις, λέγων καὶ παρακαλῶν ἐπὶ τὸ δεῖν γίγνεσθαι μη-
 χανοποιούς, ὡς οὐδὲν τᾶλλά ἐστιν· ἰκανὸς γὰρ αὐτῷ ὁ
 10 λόγος. ἀλλὰ σὺ οὐδὲν ἤττοι αὐτοῦ καταφρονεῖς καὶ τῆς
 τέχνης τῆς ἐκείνου, καὶ ὡς ἐν ὀνειδίει ἀποκαλέσαις ἂν
 μηχανοποιόν, καὶ τῷ ὑεῖ αὐτοῦ οὔτ' ἂν δοῦναι θυγατέρα
 ἐθέλοις, οὔτ' ἂν αὐτῷ σαυτοῦ λαβεῖν τὴν ἐκείνου. καίτοι
 15 ποιῶν τὰ σαυτοῦ ἐπαινεῖς, τίνι δικαίῳ λόγῳ τοῦ μηχανο-
 ποιῶν καταφρονεῖς καὶ τῶν ἄλλων ὧν νυνδὴ ἔλεγον; οἶδ' a

ὅτι φαίης ἂν βελτίων εἶναι καὶ ἐκ βελτιόνων. τὸ δὲ βέλ-
 τιον εἰ μὴ ἔστιν ὃ ἐγὼ λέγω, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ἔστιν ἀρετή,
 τὸ σῶζειν αὐτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ ὄντα ὁποῖός τις ἔτυχεν,
 καταγέλαστός σοι ὁ ψόγος γίγνεται καὶ μηχανοποιοῦ καὶ
 20 ἰατροῦ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅσαι τοῦ σῶζειν ἕνεκα πε-
 ποίηνται. ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅρα μὴ ἄλλο τι τὸ γενναῖον
 καὶ τὸ ἀγαθὸν ἢ ἢ τὸ σῶζειν τε καὶ σῶζεσθαι. μὴ γὰρ
 τοῦτο μὲν, τὸ ζῆν ὅποσονδὴ χρόνον, τόν γε ὡς ἀληθῶς e
 ἄνδρα ἑατέον ἔστι καὶ οὐ φιλοψυχητέον, ἀλλὰ ἐπιτρέ-
 25 ψαντα περὶ τούτων τῷ θεῷ καὶ πιστεύσαντα ταῖς γυναιξίν,
 ὅτι τὴν εἰμαρμένην οὐδ' ἂν εἰς ἐκφύγοι, τὸ ἐπὶ τούτῳ
 σκεπτέον, τί ν' ἂν τρόπον τοῦτον ὃν μέλλοι χρόνον βιῶναι
 ὡς ἄριστα βιοίῃ, ἄρα ἐξομοίων αὐτὸν τῇ πολιτεία ταύτῃ
 ἐν ἣ ἂν οἰκῇ, καὶ νῦν δὲ ἄρα δεῖ σε ὁμοιότατον γίγνεσθαι 513
 30 τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εἰ μέλλεις τούτῳ προσφιλεῖς εἶναι
 καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει· τοῦθ' ὅρα εἰ σοὶ λυσιτε-
 λεῖ καὶ ἐμοί, ὅπως μὴ, ὦ δαιμόνιε, πεισόμεθα ὅπερ φασὶ
 τὰς τὴν σελήνην καθαιρούσας, τὰς Θετταλίδας· σὺν τοῖς
 φιλάτοις ἢ αἵρεσις ἡμῶν ἔσται ταύτης τῆς δυνάμεως τῆς
 35 ἐν τῇ πόλει. εἰ δέ σοι οἶε ὄντινούν ἀνθρώπων παραδώ-
 σειν τέχνην τινὰ τοιαύτην, ἣτις σε ποιήσει μέγα δύνα- b
 σθαι ἐν τῇ πόλει τῆδε ἀνόμοιον ὄντα τῇ πολιτεία εἶτ'
 ἐπὶ τὸ βέλτιον εἶτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ
 ὀρθῶς βουλευεῖ, ὦ Καλλίκλεις· οὐ γὰρ μιμητὴν δεῖ
 40 εἶναι ἀλλ' αὐτοφυῶς ὁμοῖον τούτοις, εἰ μέλλεις τι γνή-
 σιον ἀπεργάζεσθαι εἰς φιλίαν τῷ Ἀθηναίων δήμῳ καὶ
 ναὶ μὰ Δία τῷ Πυριλάμπους γε πρὸς. ὅστις οὖν σε
 τούτοις ὁμοιότατον ἀπεργάσεται, οὗτός σε ποιήσει,
 ὡς ἐπιθυμεῖς πολιτικὸς εἶναι, πολιτικὸν καὶ ῥητορικόν· c
 45 τῷ αὐτῶν γὰρ ἤθει λεγομένων τῶν λόγων ἕκαστοι
 χαίρουσι, τῷ δὲ ἀλλοτρίῳ ἄχθονται· εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο

λέγεις, ὦ φίλη κεφαλή. λέγομέν τι πρὸς ταῦτα, ὦ Καλλί-
λίκλεις;

LXIX. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι τρόπον δοκεῖς εἶ
λέγειν, ὦ Σώκρατες· πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πάθος·
οὐ πάνυ σοι πείθομαι.

ΣΩ. Ὁ δῆμου γὰρ ἔρωσ, ὦ Καλλίκλεις, ἐνὼν ἐν τῇ ψυχῇ
5 τῇ σῇ ἀντιστατεῖ μοι· ἀλλ' ἐὰν πολλακίς ἴσως καὶ βέλ-
τιον ταῦτά ταῦτα διασκοπώμεθα, πεισθήσει. ἀναμνή- a
σθητι δ' οὖν, ὅτι δύο ἔφαμεν εἶναι τὰς παρασκευὰς ἐπὶ τὸ
ἕκαστον θεραπεύειν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν, μίαν μὲν πρὸς
ἡδονὴν ὀμιλεῖν, τὴν ἐτέραν δὲ πρὸς τὸ βέλτιστον, μὴ
10 καταχαριζόμενον ἀλλὰ διαμαχόμενον. οὐ ταῦτα ἦν ἂ
τότε ὠριζόμεθα;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἐτέρα, ἡ πρὸς ἡδονὴν, ἀγεννῆς καὶ
οὐδὲν ἄλλο ἢ κολακεία τυγχάνει οὔσα· ἡ γάρ;

15 ΚΑΛ. Ἐστὼ εἰ βούλει σοι οὕτως.

ΣΩ. Ἡ δέ γε ἐτέρα ὅπως ὡς βέλτιστον ἔσται τοῦτο, εἴτε
σῶμα τυγχάνει ὃν εἴτε ψυχὴ, ὃ θεραπεύομεν;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὕτως ἐπιχειρητέον ἡμῖν ἔστιν τῇ πόλει
20 καὶ τοῖς πολίταις θεραπεύειν, ὡς βελτίστους αὐτοὺς τοὺς
πολίτας ποιούντας; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου, ὡς ἐν τοῖς ἔμπρο-
σθεν ἠγρίσκομεν, οὐδὲν ὄφελος ἄλλην εὐεργεσίαν οὐδε-
μίαν προσφέρειν, ἐὰν μὴ καλὴ κάγαθὴ ἡ διάνοια ἢ τῶν 514
μελλόντων ἢ χρήματα πολλὰ λαμβάνειν ἢ ἀρχὴν τινων ἢ
25 ἄλλην δύναμιν ἠντινοῦν. θῶμεν οὕτως ἔχειν;

ΚΑΛ. Πάνυ γε, εἰ σοι ἦδιον.

ΣΩ. Εἰ οὖν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους, ὦ Καλλίκλεις,
δημοσίᾳ πράξοντες τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐπὶ τὰ
οἰκοδομικά, ἢ τειχῶν ἢ νεωρίων ἢ ἱερῶν ἐπὶ τὰ μέγιστα

30 οἰκοδομήματα, πότερον ἔδει ἂν ἡμᾶς σκέψασθαι ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐξετάσαι, πρῶτον μὲν εἰ ἐπιστάμεθα τὴν τέχνην ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, τὴν οἰκοδομικήν, καὶ παρὰ τοῦ ἐμάθομεν; ἔδει ἂν ἢ οὐ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

35 ΣΩ. Οὐκοῦν δεύτερον αὖ τόδε, εἴ τι πώποτε οἰκοδόμημα ὠκοδομήκαμεν ἰδίᾳ ἢ τῶν φίλων τινὶ ἢ ἡμέτερον αὐτῶν, καὶ τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα καλὸν ἢ αἰσχροὺν ἔστιν· καὶ εἰ μὲν ἠγύρισκομεν σκοπούμενοι διδασκάλους τε ἡμῶν ἀγαθούς καὶ ἐλλογίμους γεγονότας καὶ οἰκοδομήματα πολλὰ
40 μὲν καὶ καλὰ μετὰ τῶν διδασκάλων ὠκοδομημένα ἡμῖν, πολλὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ διὰ ἡμῶν ἐπειδὴ τῶν διδασκάλων ἀπηλλάγημεν, οὕτω μὲν διακειμένων νοῦν ἐχόντων ἦν ἂν ἰέναι ἐπὶ τὰ δημόσια ἔργα· εἰ δὲ μήτε διδάσκαλον εἴχομεν ἡμῶν αὐτῶν ἐπιδειξάμενοι οἰκοδομήματά τε ἢ μηδὲν ἢ πολλὰ
45 καὶ μηδενὸς ἄξια, οὕτω δὲ ἀνόητον ἦν ἂν ποιεῖν τοῖς δημοσίοις ἔργοις καὶ παρακαλεῖν ἀλλήλους ἐπ' αὐτά. φῶμεν ταῦτα ὀρθῶς λέγεσθαι ἢ οὐ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

LXX. ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πάντα, τά τε ἄλλα κἂν εἰ ἐπιχειρήσαντες δημοσιεύειν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους ὡς ἱκανοὶ ἰατροὶ ὄντες, ἐπεσκεψάμεθα δήπου ἂν ἐγὼ τε σὲ καὶ σὺ ἐμέ, “ φέρε πρὸς θεῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Σωκράτης πῶς
5 ἔχει τὸ σῶμα πρὸς ὑγίειαν; ἢ ἤδη τις ἄλλος διὰ Σωκράτην ἀπηλλάγη νόσου, ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος; ” κἂν ἐγώ, οἶμαι, περὶ σοῦ ἕτερα τοιαῦτα ἐσκόπων· καὶ εἰ μὴ ἠγύρισκομεν δι' ἡμᾶς μηδένα βελτίω γεγονότα τὸ σῶμα, μήτε τῶν ξένων μήτε τῶν ἀστῶν, μήτε ἀνδρα μήτε γυναῖκα,
10 πρὸς Διός, ὦ Καλλίκλεις, οὐ καταγέλαστον ἂν ἦν τῇ ἀληθείᾳ, εἰς τοσοῦτον ἀνοίας ἐλθεῖν ἀνθρώπους, ὥστε πρὶν ἰδιωτεύοντας πολλὰ μὲν ὅπως ἐτύχομεν ποιῆσαι, πολλὰ δὲ

κατορθῶσαι καὶ γυμνάσασθαι ἱκανῶς τὴν τέχνην, τὸ
 λεγόμενον δὴ τοῦτο ἐν τῷ πίθῳ τὴν κεραμείαν ἐπιχειρεῖν
 15 μανθάνειν, καὶ αὐτούς τε δημοσιεύειν ἐπιχειρεῖν καὶ ἄλ-
 λους τοιούτους παρακαλεῖν; οὐκ ἀνόητόν σοι δοκεῖ ἂν
 εἶναι οὕτω πράττειν;

ΚΑΛ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Νῦν δέ, ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν, ἐπειδὴ σὺ μὲν αὐτὸς 515
 20 ἄρτι ἄρχει πράττειν τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐμὲ δὲ
 παρακαλεῖς καὶ ὀνειδίζεις ὅτι οὐ πράττω, οὐκ ἐπισκεψό-
 μεθα ἀλλήλους, “φέρε, Καλλικλῆς ἤδη τινὰ βελτίω πεποίηκε
 τῶν πολιτῶν; ἔστιν ὅστις πρότερον πονηρὸς ὢν, ἀδικός
 τε καὶ ἀκόλαστος καὶ ἄφρων, διὰ Καλλικλέα καλὸς τε
 25 κἀγαθὸς γέγονεν, ἢ ξένος ἢ ἀστός, ἢ δούλος ἢ ἐλεύθερος;”
 λέγε μοι, ἐάν τις σε ταῦτα ἐξετάζη, ὦ Καλλίκλεις, τί β
 ἐρεῖς; τίνα φήσεις βελτίω πεποιηκέναι ἄνθρωπον τῇ
 συνουσίᾳ τῇ σῇ; ὀκνεῖς ἀποκρίνασθαι, εἴπερ ἔστιν τι
 ἔργον σὸν ἔτι ἰδιωτεύοντος, πρὶν δημοσιεύειν ἐπιχειρεῖν;

30 ΚΑΛ. Φιλόνικος εἶ, ὦ Σώκρατες.

LXXI. ΣΩ. Ἄλλ’ οὐ φιλονικία γε ἐρωτῶ, ἀλλ’ ὡς
 ἀληθῶς βουλόμενος εἰδέναί, ὄντινά ποτε τρόπον οἶε δεῖν
 πολιτεύεσθαι ἐν ἡμῖν. ἢ ἄλλου τοῦ ἄρα ἐπιμελήσει ἡμῖν
 ἐλθὼν ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἢ ὅπως ὅτι βέλτιστοι c
 5 πολῖται ὦμεν; ἢ οὐ πολλάκις ἤδη ὠμολογήκαμεν τοῦτο
 δεῖν πράττειν τὸν πολιτικὸν ἄνδρα; ὠμολογήκαμεν ἢ οὐ;
 ἀποκρίνου. ὠμολογήκαμεν· ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ἀποκρινοῦμαι.
 εἰ τοίνυν τοῦτο δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα παρασκευάζειν τῇ
 ἑαυτοῦ πόλει, νῦν μοι ἀναμνησθεῖς εἰπέ περὶ ἐκείνων τῶν
 10 ἀνδρῶν ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἔλεγες, εἰ ἔτι σοι δοκοῦσιν
 ἀγαθοὶ πολῖται γεγονέναι, Περικλῆς καὶ Κίμων καὶ Μιλ- a
 τιάδης καὶ Θεμιστοκλῆς.

ΚΑΛ. Ἔμοιγε.

Σο. Οὐκοῦν, εἴπερ ἀγαθοί, δῆλον ὅτι ἕκαστος αὐτῶν
15 βελτίους ἐποίει τοὺς πολίτας ἀντὶ χειρόνων; ἐποίει ἢ οὐ;

ΚΑΛ. Ναί.

Σο. Οὐκοῦν, ὅτε Περικλῆς ἤρχετο λέγειν ἐν τῷ δήμῳ,
χειροῦς ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἢ ὅτε τὰ τελευταῖα ἔλεγεν;

ΚΑΛ. Ἴσως.

20 Σο. Οὐκ ἴσως δὴ, ὦ βέλτιστε, ἀλλ' ἀνάγκη ἐκ τῶν
ὠμολογημένων, εἴπερ ἀγαθός γ' ἦν ἐκεῖνος πολίτης.

ΚΑΛ. Τί οὖν δὴ;

Σο. Οὐδέν· ἀλλὰ τόδε μοι εἰπὲ ἐπὶ τούτῳ, εἰ λέγονται
Ἀθηναῖοι διὰ Περικλέα βελτίους γεγονέναι, ἢ πᾶν τούτου
25 τῶν διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνου. ταυτὶ γὰρ ἔγωγε ἀκούω,
Περικλέα πεποικηκέναι Ἀθηναίους ἀργούς καὶ δειλοὺς καὶ
λάλους καὶ φιλαργύρους, εἰς μισθοφορίαν πρῶτον κατα-
στήσαντα.

ΚΑΛ. Τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων ἀκούεις ταῦτα, ὦ Σώ-
30 κρατες.

Σο. Ἀλλὰ τάδε οὐκέτι ἀκούω, ἀλλ' οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ
καὶ σύ, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ηὔδοκίμει Περικλῆς καὶ οὐδε-
μίαν αἰσχρὰν δίκην κατεψηφίσαντο αὐτοῦ Ἀθηναῖοι, ἤνικα
χειροῦς ἦσαν· ἐπειδὴ δὲ καλοὶ καγαθοὶ ἐγεγόνεσαν ὑπ'
35 αὐτοῦ, ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου τοῦ Περικλέους, κλοπὴν αὐτοῦ
κατεψηφίσαντο, ὀλίγου δὲ καὶ θανάτου ἐτίμησαν, δῆλον
ὅτι ὡς πονηροῦ ὄντος.

LXXII. ΚΑΛ. Τί οὖν; τούτου ἔνεκα κακὸς ἦν Περικ-
κλῆς;

Σο. Ὅντων γοῦν ἂν ἐπιμελητῆς καὶ ἵππων καὶ βοῶν
τοιούτος ὢν κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παραλαβὼν μὴ
5 λακτίζοντας [ἑαυτὸν] μηδὲ κυρίττοντας μηδὲ δάκνοντας
ἀπέδειξε ταῦτα ἅπαντα ποιῶντας δι' ἀγριότητα. ἢ οὐ
δοκεῖ σοι κακὸς εἶναι ἐπιμελητῆς ὅστισιν ὄτουσιν ζῶον,

ὅς ἂν παραλαβὼν ἡμερώτερα ἀποδείξῃ ἀγριώτερα ἢ παρέ- **b**
λαβε; δοκεῖ ἢ οὐ;

10 ΚΑΛ. Πάνυ γε, ἵνα σοι χαρίσωμαι.

ΣΩ. Καὶ τόδε τοῖνυν μοι χάρισαι ἀποκρινάμενος· πότε-
ρον καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῶν ζώων ἐστὶν ἢ οὐ;

ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνθρώπων Περικλῆς ἐπεμέλετο;

15 ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἔδει αὐτούς, ὡς ἄρτι ὠμολογοῦμεν,
δικαιοτέρους γεγενῆσθαι ἀντὶ ἀδικωτέρων ὑπ' ἐκείνου, εἴπερ
ἐκείνος ἐπεμελείτο αὐτῶν ἀγαθὸς ὢν τὰ πολιτικά;

ΚΑΛ. Πάνυ γε. **c**

20 ΣΩ. Οὐκοῦν οἳ γε δίκαιοι ἡμεροί, ὡς ἔφη Ὁμηρος. σὺ
δὲ τί φῆς; οὐχ οὕτως;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀγριωτέρους γε αὐτοὺς ἀπέφηνεν ἢ οἴους
παρέλαβε, καὶ ταῦτ' εἰς αὐτόν, ὃν ἦκιστ' ἂν ἐβούλετο.

25 ΚΑΛ. Βούλει σοι ὁμολογήσω;

ΣΩ. Εἰ δοκῶ γέ σοι ἀληθῆ λέγειν.

ΚΑΛ. Ἔστω δὴ ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἀγριωτέρους, ἀδικωτέρους τε καὶ
χείρους;

30 ΚΑΛ. Ἔστω. **d**

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ἀγαθὸς τὰ πολιτικὰ Περικλῆς ἦν ἐκ τούτου
τοῦ λόγου.

ΚΑΛ. Οὐ σύ γε φῆς.

ΣΩ. Μὰ Δί' οὐδέ γε σὺ ἐξ ὧν ὠμολόγεις. πάλιν δὲ
35 λέγε μοι περὶ Κίμωνος· οὐκ ἐξωστράκισαν αὐτὸν οὔτοι
οὐς ἐθεράπευεν, ἵνα αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ ἀκούσειαν τῆς
φωνῆς; καὶ Θεμιστοκλέα ταῦτα ταῦτα ἐποίησαν καὶ φυγῆ
προσεζημίωσαν; Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι εἰς τὸ **e**

βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο, καὶ εἰ μὴ διὰ τὸν πρύ-
 40 τανιν, ἐνέπεσεν ἄν; καίτοι οὗτοι, εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί,
 ὡς σὺ φῆς, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον. οὐκ οὖν οἱ γε
 ἀγαθοὶ ἡνίοχοι κατ' ἀρχὰς μὲν οὐκ ἐκπίπτουσιν ἐκ τῶν
 ζευγῶν, ἐπειδὰν δὲ θεραπεύσωσιν τοὺς ἵππους καὶ αὐτοὶ
 ἀμείνους γένωνται ἡνίοχοι, τότε ἐκπίπτουσιν· οὐκ ἔστι
 45 ταῦτ' οὐτ' ἐν ἡμιοχείᾳ οὐτ' ἐν ἄλλῳ ἔργῳ οὐδενί· ἢ δοκεῖ
 σοι;

ΚΑΛ. Οὐκ ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἀληθεῖς ἄρα, ὡς ἔοικεν, οἱ ἔμπροσθεν λόγοι ἦσαν,
 ὅτι οὐδένα ἡμεῖς ἴσμεν ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα τὰ πολι- 517
 50 τικὰ ἐν τῇδε τῇ πόλει. σὺ δὲ ὠμολόγεις τῶν γε νῦν
 οὐδένα, τῶν μέντοι ἔμπροσθεν, καὶ προείλου τούτους τοὺς
 ἄνδρας· οὗτοι δὲ ἀνεφάνησαν ἐξ ἴσου τοῖς νῦν ὄντες,
 ὥστε, εἰ οὗτοι ῥήτορες ἦσαν, οὔτε τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ
 ἔχρῶντο — οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον — οὔτε τῇ κολακικῇ.

LXXIII. ΚΑΛ. Ἀλλὰ μέντοι πολλοῦ γε δεῖ, ὃ Σώ-
 κρατες, μὴ ποτέ τις τῶν νῦν ἔργα τοιαῦτα ἐργάσῃται, οἷα
 6 τούτων ὃς βούλει εἴργασται.

ΣΩ. ὦ δαιμόνιε, οὐδ' ἐγὼ ψέγω τούτους ὡς γε διακόνους
 5 εἶναι πόλεως, ἀλλὰ μοι δοκοῦσι τῶν γε νῦν διακονικώτεροι
 γεγονέναι καὶ μᾶλλον οἰοί τε ἐκπορίζειν τῇ πόλει ὧν ἐπε-
 θύμει· ἀλλὰ γὰρ μεταβιβάζειν τὰς ἐπιθυμίας καὶ μὴ
 ἐπιτρέπειν, πείθοντες καὶ βιαζόμενοι ἐπὶ τοῦτο, ὅθεν ἔμελ-
 λον ἀμείνους ἔσεσθαι οἱ πολῖται, ὡς ἔπος εἶπεῖν οὐδὲν
 10 τούτων διέφερον ἐκείνοι· ὅπερ μόνον ἔργον ἐστὶν ἀγαθοῦ
 πολίτου. ναῦς δὲ καὶ τείχη καὶ νεώρια καὶ ἄλλα πολλὰ
 τοιαῦτα καὶ ἐγὼ σοι ὁμολογῶ δεινότερους εἶναι ἐκείνους
 τούτων ἐκπορίζειν. πρᾶγμα οὖν γελοῖον ποιοῦμεν ἐγὼ τε
 καὶ σὺ ἐν τοῖς λόγοις· ἐν παντὶ γὰρ τῷ χρόνῳ, ὃν διαλε-
 15 γόμεθα, οὐδὲν πανόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιφερόμενοι καὶ

ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅτι λέγομεν. ἐγὼ οὖν σε πολλάκις
 οἶμαι ὠμολογηκένας καὶ ἐγνωκένας, ὡς ἄρα διττὴ αὕτη τις
 ἢ πραγματεία ἐστὶν καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχὴν, α
 καὶ ἢ μὲν ἐτέρα διακουκὴ ἐστίν, ἢ δυνατὸν εἶναι ἐκπορί-
 20 ζειν, εἰ μὲν πεινῆ τὰ σώματα ἡμῶν, σιτία, εἰ δὲ διψῆ,
 ποτά, εἰ δὲ ριγῶ, ἱμάτια, στρώματα, ὑποδήματα, ἀλλ' ὧν
 ἔρχεται σώματα εἰς ἐπιθυμίαν· καὶ ἐξεπίτηδές σοι διὰ
 τῶν αὐτῶν εἰκόνων λέγω, ἵνα ῥᾶον καταμάθῃς. τούτων
 γὰρ ποριστικὸν εἶναι ἢ κάπηλον ὄντα ἢ ἔμπορον ἢ δημι-
 25 ουργόν του αὐτῶν τούτων, σιτοποιὸν ἢ ὀψοποιὸν ἢ ὑφάν- e
 τήν ἢ σκυτοτόμον ἢ σκυτοδεψίον, οὐδὲν θαυμαστόν ἐστιν
 ὄντα τοιοῦτον δόξαί καὶ αὐτῶ καὶ τοῖς ἄλλοις θεραπευτὴν
 εἶναι σώματος, παντὶ τῶ μὴ εἰδότι, ὅτι ἔστιν τις παρὰ
 ταύτας ἀπάσας τέχνη γυμναστικὴ τε καὶ ἰατρικὴ, ἢ δὴ τῶ
 30 ὄντι ἐστὶν σώματος θεραπεία, ἣν περὶ καὶ προσήκει τούτων
 ἄρχειν πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ χρῆσθαι τοῖς τούτων ἔργοις
 διὰ τὸ εἰδένας, ὅτι τὸ χρηστὸν καὶ πονηρὸν τῶν σιτίων ἢ
 ποτῶν ἐστὶν εἰς ἀρετὴν σώματος, τὰς δ' ἄλλας πάσας
 ταύτας ἀγνοεῖν· διὸ δὴ καὶ ταύτας μὲν δουλοπρεπεῖς τε 518
 35 καὶ διακουκὰς καὶ ἀνελευθέρους εἶναι περὶ σῶμα πραγ-
 ματείας, τὰς ἄλλας τέχνας, τὴν δὲ γυμναστικὴν καὶ ἰατρι-
 κὴν κατὰ τὸ δίκαιον δεσποῖνας εἶναι τούτων. ταῦτα οὖν
 ταῦτα ὅτι ἔστιν καὶ περὶ ψυχὴν, τότε μὲν μοι δοκεῖς μαν-
 θάνειν ὅτε λέγω, καὶ ὁμολογεῖς ὡς εἰδὼς ὅτι ἐγὼ λέγω·
 40 ἦ κεις δὲ ὀλίγον ὑστερον λέγων, ὅτι ἄνθρωποι καλοὶ καγα-
 θοὶ γεγόνασιν πολῖται ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὴν ἐγὼ ἐρωτῶ b
 οἷτινες, δοκεῖς μοι ὁμοιοτάτους προτείνεσθαι ἀνθρώπους
 περὶ τὰ πολιτικά, ὥσπερ ἂν εἰ περὶ τὰ γυμναστικά ἐμοῦ
 ἐρωτῶντος, οἷτινες ἀγαθοὶ γεγόνασιν ἢ εἰσὶν σωμάτων
 45 θεραπευταί, ἔλεγές μοι πάνυ σπουδάζων, Θεαρίων ὁ ἀρτο-
 κόπος καὶ Μίθαικος ὁ τὴν ὀψοποιίαν συγγεγραφὼς τὴν

Σικελικὴν καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος, ὅτι οὗτοι θαυμάσιοι
γεγόνασιν σωμάτων θεραπευταί, ὁ μὲν ἄρτους θαυμαστοὺς c
παρασκευάζων, ὁ δὲ ὄψον, ὁ δὲ οἶνον.

LXXIV. Ἴσως ἂν οὖν ἠγανάκτεεις, εἴ σοι ἔλεγον ἐγὼ
ὅτι “ ἄνθρωπε, ἐπαίεις οὐδὲν περὶ γυμναστικῆς· διακόνους
μοι λέγεις καὶ ἐπιθυμιῶν παρασκευαστὰς ἀνθρώπους, οὐκ
ἐπαίοντασ καλὸν καγαθὸν οὐδὲν περὶ αὐτῶν, οἳ, ἂν οὕτω
5 τύχωσιν, ἐμπλήσαντες καὶ παχύναντες τὰ σώματα τῶν
ἀνθρώπων, ἐπαινούμενοι ὑπ’ αὐτῶν, προσαπολοῦσιν αὐτῶν a
καὶ τὰς ἀρχαίας σάρκας· οἱ δ’ αὖ δι’ ἀπειρίαν οὐ τοὺς
ἐστιῶντας αἰτιάσονται τῶν νόσων αἰτίους εἶναι καὶ τῆς
ἀποβολῆς τῶν ἀρχαίων σαρκῶν, ἀλλ’ οἳ ἂν αὐτοῖς τύχωσι
10 τότε παρόντες καὶ συμβουλεύοντές τι, ὅταν δὴ αὐτοῖς ἦκη
ἢ τότε πλησμονὴ νόσον φέρουσα συχνῶ ὕστερον χρόνῳ,
ἅτε ἄνευ τοῦ ὑγιεινοῦ γεγονυῖα, τούτους αἰτιάσονται καὶ
ψέξουσιν καὶ κακόν τι ποιήσουσιν, ἂν οἰοί τ’ ὦσι, τοὺς δὲ
προτέρους ἐκείνους καὶ αἰτίους τῶν κακῶν ἐγκωμιάσουσιν.”
15 καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλειε, ὁμοιότατον τούτῳ ἐργάζει· e
ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους, οἳ τούτους εἰστιάκασιν εὐωχοῦν-
τες ὧν ἐπεθύμουν, καὶ φασὶ μεγάλην τὴν πόλιν πεποίηκέ-
ναι αὐτούς· ὅτι δὲ οἰδεῖ καὶ ὕπουλός ἐστιν δι’ ἐκείνους
τοὺς παλαιούς, οὐκ αἰσθάνονται. ἄνευ γὰρ σωφροσύνης 519
20 καὶ δικαιοσύνης λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τειχῶν καὶ φό-
ρων καὶ τοιούτων φλυαριῶν ἐμπεπλήκασιν τὴν πόλιν· ὅταν
οὖν ἔλθῃ ἢ καταβολὴ αὕτη τῆς ἀσθενείας, τοὺς τότε
παρόντας αἰτιάσονται συμβούλους, Θεμιστοκλέα δὲ καὶ
Κίμωνα καὶ Περικλέα ἐγκωμιάσουσιν, τοὺς αἰτίους τῶν
25 κακῶν· σοῦ δὲ ἴσως ἐπιλήψονται, εἰ μὴ εὐλαβῆ, καὶ τοῦ
ἐμοῦ ἐταίρου Ἀλκιβιάδου, ὅταν καὶ τὰ ἀρχαῖα προσαπολ-
λύωσι πρὸς οἷς ἐκτήσαντο, οὐκ αἰτίων ὄντων τῶν κακῶν b
ἀλλ’ ἴσως συναιτίων. καίτοι ἐγωγε ἀνόητον πρᾶγμα καὶ

νῦν ὁρῶ γιγνόμενον καὶ ἀκούω τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν πέρι.
 30 αἰσθάνομαι γάρ, ὅταν ἡ πόλις τινὰ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν
 μεταχειρίζεται ὡς ἀδικοῦντα, ἀγανακτούντων καὶ σχετλια-
 ζόντων ὡς δεινὰ πάσχουσι· πολλὰ καὶ ἀγαθὰ τὴν πόλιν
 πεποιηκότες ἄρα ἀδίκως ὑπ' αὐτῆς ἀπόλλυνται, ὡς ὁ τούτων
 λόγος· τὸ δὲ ὅλον ψεῦδός ἐστιν. προστάτης γὰρ πόλεως
 35 οὐδ' ἂν εἷς ποτε ἀδίκως ἀπόλοιτο ὑπ' αὐτῆς τῆς πόλεως ἧς
 προστατεῖ· κινδυνεύει γὰρ ταῦτόν εἶναι, ὅσοι τε πολιτικοὶ
 προσποιοῦνται εἶναι καὶ ὅσοι σοφισταί. καὶ γὰρ οἱ σοφι-
 σταί, τὰλλα σοφοὶ ὄντες, τοῦτο ἄτοπον ἐργάζονται πρᾶγμα·
 φάσκοντες γὰρ ἀρετῆς διδάσκαλοι εἶναι πολλάκις κατ-
 40 ηγοροῦσιν τῶν μαθητῶν, ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς αὐτούς, τοὺς τε
 μισθοὺς ἀποστεροῦντες καὶ ἄλλην χάριν οὐκ ἀποδιδόντες,
 εἶ παθόντες ὑπ' αὐτῶν· καὶ τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώ-
 45 τερον εἶη πρᾶγμα, ἀνθρώπους ἀγαθοὺς καὶ δικαίους γενομέ-
 νους, ἐξαιρεθέντας μὲν ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, σχόν-
 τας δὲ δικαιοσύνην, ἀδικεῖν τούτῳ ὃ οὐκ ἔχουσιν; οὐ δοκεῖ
 σοι τοῦτο ἄτοπον εἶναι, ὦ ἑταῖρε; ὡς ἀληθῶς δημηγορεῖν
 με ἡνάγκασας, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλων ἀποκρίνεσθαι.

LXXV. ΚΑΛ. Σὺ δ' οὐκ ἂν οἴός τ' εἶης λέγειν, εἰ μὴ
 τίς σοι ἀποκρίνοιτο;

ΣΩ. Ἐοικά γε· νῦν γοῦν συχνοὺς τείνω τῶν λόγων, ε
 ἐπειδὴ μοι οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι. ἀλλ' ὠγαθέ, εἰπέ
 5 πρὸς φιλίου, οὐ δοκεῖ σοι ἄλογον εἶναι ἀγαθὸν φάσκοντα
 πεποιηκέναι τινὰ μέμφεσθαι τούτῳ, ὅτι ὑφ' ἑαυτοῦ ἀγαθὸς
 γεγονώς τε καὶ ὢν ἔπειτα πονηρὸς ἐστιν;

ΚΑΛ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀκούεις τοιαῦτα λεγόντων τῶν φασκόντων
 10 παιδεύειν ἀνθρώπους εἰς ἀρετὴν;

ΚΑΛ. Ἐγωγε· ἀλλὰ τί ἂν λέγοις ἀνθρώπων πέρι οὐδ-520
 ἐνὸς ἀξίων;

ΣΩ. Τί δ' ἂν περὶ ἐκείνων λέγοις, οἳ φάσκοντες προ-
 15 εστάναι τῆς πόλεως καὶ ἐπιμελείσθαι, ὅπως ὡς βελτίστη
 15 ἔσται, πάλιν αὐτῆς κατηγοροῦσιν, ὅταν τύχωσιν, ὡς πονη-
 ροτάτης; οἷε τι διαφέρειν τούτους ἐκείνων; ταῦτόν, ὧ
 μακάρι', ἐστὶν σοφιστῆς καὶ ῥήτωρ, ἢ ἐγγύς τι καὶ παρα-
 πλήσιον, ὥσπερ ἐγὼ ἔλεγον πρὸς Πῶλον· σὺ δὲ δι' **b**
 ἄγνοίαν τὸ μὲν πάγκαλόν τι οἷε εἶναι, τὴν ῥητορικὴν, τοῦ
 20 δὲ καταφρονεῖς. τῇ δὲ ἀληθείᾳ κάλλιόν ἐστιν σοφιστικὴ
 ῥητορικῆς ὅσπερ νομοθετικὴ δικαστικῆς καὶ γυμναστικὴ
 ἰατρικῆς. μόνοις δ' ἔγωγε καὶ ἄμην τοῖς δημηγόροις τε
 καὶ σοφισταῖς οὐκ ἐγχωρεῖν μέμφεσθαι τούτῳ τῷ πράγ-
 25 ματι, ὃ αὐτοὶ παιδεύουσιν, ὡς πονηρόν ἐστιν εἰς σφᾶς,
 25 ἢ τῷ αὐτῷ λόγῳ τούτῳ ἅμα καὶ ἑαυτῶν κατηγορεῖν,
 ὅτι οὐδὲν ὠφελήκασιν οὐς φασιν ὠφελεῖν. οὐχ οὕτως **c**
 ἔχει;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ προέσθαι γε δήπου τὴν εὐεργεσίαν ἄνευ μι-
 30 σθοῦ, ὡς τὸ εἰκός, μόνοις τούτοις ἐνεχώρει, εἴπερ ἀληθῆ
 ἔλεγον. ἄλλην μὲν γὰρ εὐεργεσίαν τις εὐεργετηθεῖς,
 οἷον ταχὺς γενόμενος διὰ παιδοτρίβην, ἴσως ἂν ἀπο-
 στερήσειε τὴν χάριν, εἰ πρόοιτο αὐτῷ ὁ παιδοτρίβης
 καὶ μὴ συνθέμενος αὐτῷ μισθὸν ὅτι μάλιστα ἅμα
 35 μεταδιδούς τοῦ τάχους λαμβάνοι τὸ ἀργύριον· οὐ γὰρ **a**
 βραδυτῆτι, οἶμαι, ἀδικοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἀδικία·
 ἢ γάρ;

ΚΑΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴ τις αὐτὸ τοῦτο ἀφαιρεῖ, τὴν ἀδικίαν, οὐδὲν
 40 δεινὸν αὐτῷ μήποτε ἀδικηθῆ, ἀλλὰ μόνῳ ἀσφαλὲς ταύτην
 τὴν εὐεργεσίαν προέσθαι, εἴπερ τῷ ὄντι δύναίτο τις ἀγα-
 θοὺς ποιεῖν. οὐχ οὕτω;

ΚΑΛ. Φημί.

LXXVI. ΣΩ. Διὰ ταύτ' ἄρα, ὡς ἔοικε, τὰς μὲν ἄλλας συμβουλάς συμβουλευεῖν λαμβάνοντα ἀργύριον, οἷον οἰκοδομίας περί ἢ τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐδὲν αἰσχρόν.

ΚΑΛ. Ἔοικέ γε.

5 ΣΩ. Περὶ δέ γε ταύτης τῆς πράξεως, ὄντιν' ἂν τις τρόπον ὡς βέλτιστος εἴη καὶ ἄριστα τὴν αὐτοῦ οἰκίαν διοικοῖ ἢ πόλιν, αἰσχρόν νενόμισται μὴ φάναι συμβουλευεῖν, ἐὰν μὴ τις αὐτῷ ἀργύριον διδῶ. ἦ γάρ;

ΚΑΛ. Ναί.

10 ΣΩ. Δῆλον γὰρ ὅτι τοῦτο αἰτιόν ἐστιν, ὅτι μόνη αὕτη τῶν εὐεργεσιῶν τὸν εὖ παθόντα ἐπιθυμεῖν ποιεῖ ἀντ' εὖ ποιεῖν· ὥστε καλὸν δοκεῖ τὸ σημεῖον εἶναι, εἰ εὖ ποιήσας ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ἀντ' εὖ πείσεται· εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἔστι ταῦτα οὕτως ἔχοντα;

15 ΚΑΛ. Ἔστιν.

521

ΣΩ. Ἐπὶ ποτέραν οὖν με παρακαλεῖς τὴν θεραπείαν τῆς πόλεως, διόρισόν μοι, τὴν τοῦ διαμάχεσθαι Ἀθηναίους, ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται, ὡς ἰατρόν, ἢ ὡς διακονήσονται καὶ πρὸς χάριν ὁμιλήσονται; τάληθῆ μοι εἰπέ, Καλλί-
20 κλεις· δίκαιος γὰρ εἶ, ὥσπερ ἤρξω παρρησιάζεσθαι πρὸς ἐμέ, διατελεῖν ἃ νοεῖς λέγων· καὶ νῦν εὖ καὶ γενναίως εἰπέ.

ΚΑΛ. Λέγω τοίνυν ὅτι ὡς διακονήσονται.

ΣΩ. Κολακεύσονται ἄρα με, ὦ γενναίotate, παρακαλεῖς.

25 ΚΑΛ. Εἴ σοι Μυσόν γε ἦδιον καλεῖν, ὦ Σώκρατες· ὡς εἰ μὴ ταῦτά γε ποιήσεις—

ΣΩ. Μὴ εἴπῃς ὁ πολλάκις εἶρηκας, ὅτι ἀποκτενεῖ με ὁ βουλόμενος, ἵνα μὴ αὖ καὶ ἐγὼ εἴπω, ὅτι ποιηρός γε ὦν ἀγαθὸν ὄντα· μῆδ' ὅτι ἀφαιρήσεται ἐάν τι ἔχω, ἵνα μὴ
30 αὖ ἐγὼ εἴπω ὅτι “ ἄλλ' ἀφελόμενος οὐχ ἔξει ὅτι χρήσεται αὐτοῖς, ἀλλ' ὥσπερ με ἀδίκως ἀφείλετο, οὕτως καὶ λαβὼν e

ἀδίκως χρήσεται, εἰ δὲ ἀδίκως, αἰσχυρῶς, εἰ δὲ αἰσχυρῶς, κακῶς."

LXXVII. ΚΑΛ. Ὡς μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, πιστεύειν μηδ' ἂν ἐν τούτων παθεῖν, ὡς οἰκῶν ἐκποδῶν καὶ οὐκ ἂν εἰσαχθεὶς εἰς δικαστήριον ὑπὸ πάνυ ἴσως μοχθηροῦ ἀνθρώπου καὶ φαύλου.

5 ΣΩ. Ἀνόητος ἄρα εἰμί, ὦ Καλλίκλεις, ὡς ἀληθῶς, εἰ μὴ οἴομαι ἐν τῇδε τῇ πόλει ὄντινούν ἂν, ὅτι τύχοι, τοῦτο παθεῖν. τόδε μέντοι εὖ οἶδ' ὅτι, ἐάνπερ εἰσῶ εἰς δικαστήριον περὶ τούτων τινὸς κινδυνεύων ὃ σὺ λέγεις, πονηρός τίς μ' ἔσται ὃ εἰσάγων· οὐδεὶς γὰρ ἂν χρηστὸς μὴ
10 ἀδικοῦντ' ἀνθρωπον εἰσαγάγοι· καὶ οὐδέν γε ἄτοπον εἰ ἀποθάνοιμι. βούλει σοι εἶπω δι' ὅτι ταῦτα προσδοκῶ;

ΚΑΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἶμαι μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων, ἵνα μὴ εἶπω μόνος, ἐπιχειρεῖν τῇ ὡς ἀληθῶς πολιτικῇ τέχνῃ καὶ πράττειν τὰ
15 πολιτικὰ μόνος τῶν νῦν· ἅτε οὖν οὐ πρὸς χάριν λέγων τοὺς λόγους οὓς λέγω ἐκάστοτε, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον, καὶ οὐκ ἐθέλων ποιεῖν ἃ σὺ παραινείς, τὰ κομψὰ ταῦτα, οὐχ ἔξω ὅτι λέγω ἐν τῷ δικαστηρίῳ. ὃ αὐτὸς δέ μοι ἤκει λόγος, ὄνπερ πρὸς Πῶλον ἔλεγον· κρι-
20 νοῦμαι γὰρ ὡς ἐν παιδίῳ ἰατρὸς ἂν κρίνοιτο κατηγοροῦντος ὀψοποιοῦ. σκόπει γάρ, τί ἂν ἀπολογοῖτο ὃ τοιοῦτος ἀνθρωπος ἐν τούτοις ληφθεὶς, εἰ αὐτοῦ κατηγοροῖ τις λέγων. ὅτι "ὦ παῖδες, πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὅδε εἴργασται ἀνὴρ καὶ αὐτούς, καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει τέμ-
25 νων τε καὶ κάων, καὶ ἰσχυαίνων καὶ πνίγων ἀπορεῖν ποιεῖ, πικρότατα πώματα διδοὺς καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἀναγκάζων, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ ηὐώχουν ὑμᾶς." τί ἂν οἶε ἐν τούτῳ τῷ κακῷ ἀποληφθέντα ἰατρὸν ἔχειν εἰπεῖν; ἢ εἰ εἴποι τὴν ἀλήθειαν, ὅτι "ταῦτα

30 πάντα ἐγὼ ἐποίουν, ὦ παῖδες, ὑγιεινῶς," πόσον οἶει ἂν ἀναβοῆσαι τοὺς τοιοῦτους δικαστάς; οὐ μέγα;

ΚΑΛ. Ἴσως· οἷεσθαί γε χρῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἶει ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ἂν αὐτὸν ἔχεσθαι, ὅτι χρῆ εἰπεῖν;

35 ΚΑΛ. Πάνυ γε.

LXXVIII. ΣΩ. Τοιοῦτον μέντοι καὶ ἐγὼ οἶδ' ὅτι πάθος πάθοιμι ἂν εἰσελθὼν εἰς δικαστήριον. οὔτε γὰρ ἡδονὰς ἅς ἐκπεπόρικα ἔξω αὐτοῖς λέγειν, ἅς οὗτοι εὐεργεσίας καὶ ὠφελίας νομίζουσιν, ἐγὼ δὲ οὔτε τοὺς πορίζοντας ζηλῶ
5 οὔτε οἷς πορίζεται· ἐάν τέ τίς με ἢ νεωτέρους φῆ διαφθεῖρειν ἀπορεῖν ποιοῦντα, ἢ τοὺς πρεσβυτέρους κακηγορεῖν λέγοντα πικροὺς λόγους ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, οὔτε τὸ ἀληθὲς ἔξω εἰπεῖν, ὅτι "δικαίως πάντα ταῦτα ἐγὼ λέγω, καὶ πράττω
10 ὥστε ἴσως, ὅτι ἂν τύχω, τοῦτο πείσομαι.

ΚΑΛ. Δοκεῖ οὖν σοι, ὦ Σώκρατες, καλῶς ἔχειν ἀνθρώπος ἐν πόλει οὕτως διακείμενος καὶ ἀδύνατος ὢν ἑαυτῷ βοηθεῖν;

ΣΩ. Εἰ ἐκεῖνό γε ἐν αὐτῷ ὑπάρχοι, ὦ Καλλίκλεις, ὃ σὺ
15 πολλάκις ὠμολόγησας· εἰ βεβοηθηκῶς εἴη αὐτῷ, μήτε περὶ ἀνθρώπους μήτε περὶ θεοὺς ἄδικον μηδὲν μήτε εἰρη-
20 κῶς μήτε εἰργασμένος. αὕτη γάρ τις βοήθεια ἑαυτῷ πολλάκις ἡμῖν ὠμολόγηται κρατίστη εἶναι. εἰ μὲν οὖν ἐμέ τις ἐξελέγχοι ταύτην τὴν βοήθειαν ἀδύνατον ὄντα
25 ἐμαυτῷ καὶ ἄλλῳ βοηθεῖν, αἰσχυνοίμην ἂν καὶ ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις ἐξελεγχόμενος καὶ μόνος ὑπὸ μόνου, καὶ εἰ διὰ ταύτην τὴν ἀδυναμίαν ἀποθνήσκωμι, ἀγανακτοίην ἂν· εἰ δὲ κολακικῆς ῥητορικῆς ἐνδεία τελευτῶν ἔγωγε, εὖ
οἶδα ὅτι ραδίως ἴδοις ἂν με φέροντα τὸν θάνατον. αὐτὸ
25 μὲν γὰρ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται, ὅστις μὴ παντᾶ-

πασιν ἀλόγιστός τε καὶ ἀνανδρός ἐστιν, τὸ δὲ ἀδικεῖν φοβεῖται· πολλῶν γὰρ ἀδικημάτων γέμοντα τὴν ψυχὴν εἰς Ἄιδου ἀφικέσθαι πάντων ἔσχατον κακῶν ἐστιν. εἰ δὲ βούλει, σοὶ ἐγώ, ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει, ἐθέλω λόγον λέξαι.

30 ΚΑΛ. Ἄλλ' ἐπέπερ γε καὶ τᾶλλα ἐπέρανας, καὶ τοῦτο πέρανον.

LXXIX. Σπ. Ἄκουε δὴ, φασί, μάλα καλοῦ λόγου, ὃν 523
 σὺ μὲν ἠγήσει μῦθον, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἐγὼ δὲ λόγον· ὡς ἀληθῆ γὰρ ὄντα σοὶ λέξω ἃ μέλλω λέγειν. ὥσπερ γὰρ Ὅμηρος λέγει, διενείμαντο τὴν ἀρχὴν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσει-
 5 δῶν καὶ ὁ Πλούτων, ἐπειδὴ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβον. ἦν οὖν νόμος ὃδε περὶ ἀνθρώπων ἐπὶ Κρόνου, καὶ αἰεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐστιν ἐν θεοῖς, τῶν ἀνθρώπων τὸν μὲν δικαίως τὸν βίον διελθόντα καὶ ὀσίως, ἐπειδὰν τελευτήσῃ, εἰς μακάρων β
 νήσους ἀπιόντα οἰκεῖν ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ ἐκτὸς κακῶν,
 10 τὸν δὲ ἀδίκως καὶ ἀθέως εἰς τὸ τῆς τίσεώς τε καὶ δίκης δεσμωτήριον, ὃ δὴ Τάρταρον καλοῦσιν, ἰέναι. τούτων δὲ δικασταὶ ἐπὶ Κρόνου καὶ ἔτι νεωστὶ τοῦ Διὸς τὴν ἀρχὴν ἔχοντος ζῶντες ἦσαν ζώντων, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δικάζοντες ἦ μέλλοιεν τελευτᾶν. κακῶς οὖν αἱ δίκαι ἐκρίνοντο· ὃ τε
 15 οὖν Πλοῖτων καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ οἱ ἐκ μακάρων νήσων ἰόντες ἔλεγον πρὸς τὸν Δία, ὅτι φοιτῶεν σφίσιν ἀνθρωποὶ ἐκατέρωσε ἀνάξιοι. εἶπεν οὖν ὁ Ζεὺς· “ἀλλ' ἐγώ,” ἔφη, c
 “παύσω τοῦτο γιγνόμενον· νῦν μὲν γὰρ κακῶς αἱ δίκαι δικάζονται. ἀμπεχόμενοι γάρ,” ἔφη, “οἱ κρινόμενοι κρίνον-
 20 ται· ζῶντες γὰρ κρίνονται. πολλοὶ οὖν,” ἦ δ' ὅς, “ψυχὰς πονηρὰς ἔχοντες ἠμφισμένοι εἰσὶ σώματά τε καλὰ καὶ γένη καὶ πλούτους, καί, ἐπειδὰν ἡ κρίσις ἦ, ἔρχονται αὐτοῖς πολλοὶ μάρτυρες, μαρτυρήσοντες ὡς δικαίως βεβιώ-
 25 ἄμα καὶ αὐτοὶ ἀμπεχόμενοι δικάζουσι, πρὸ τῆς ψυχῆς τῆς

αὐτῶν ὀφθαλμούς καὶ ὄτα καὶ ὄλον τὸ σῶμα προκεκα-
 λυμμένοι. ταῦτα δὴ αὐτοῖς πάντα ἐπίπροσθεν γίγνεται,
 καὶ τὰ αὐτῶν ἀμφιέσματα καὶ τὰ τῶν κρινομένων. πρῶ-
 τον μὲν οὖν," ἔφη, "παυστέον ἐστὶν προειδότας αὐτοὺς τὸν
 30 θάνατον. νῦν γὰρ προΐσασι. τοῦτο μὲν οὖν καὶ δὴ
 εἴρηται τῷ Προμηθεῖ ὅπως ἂν παύσῃ αὐτῶν. ἔπειτα γυμ-
 νοὺς κριτέον ἀπάντων τούτων· τεθνεώτας γὰρ δεῖ κρίνε- e
 σθαι. καὶ τὸν κριτὴν δεῖ γυμνὸν εἶναι, τεθνεῶτα, αὐτῇ τῇ
 ψυχῇ αὐτὴν τὴν ψυχὴν θεωροῦντα ἐξαίφνης ἀποθανόντος
 35 ἐκάστου, ἐρήμον πάντων τῶν συγγενῶν καὶ καταλιπόντα
 ἐπὶ τῆς γῆς πάντα ἐκείνον τὸν κόσμον, ἵνα δικαία ἢ κρί-
 σις ἦ. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ἐγνωκῶς πρότερος ἢ ὑμεῖς
 ἐποιησάμην δικαστὰς ὑεῖς ἑμαυτοῦ, δύο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας,
 Μίνω τε καὶ Ῥαδάμανθυ, ἕνα δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης, Αἰακόν·
 40 οὗτοι οὖν ἐπειδὰν τελευτήσωσι, δικάσουσιν ἐν τῷ λειμῶνι, 524
 ἐν τῇ τριόδῳ, ἐξ ἧς φέρετον τὸ ὄδῳ, ἢ μὲν εἰς μακάρων
 νήσους, ἢ δ' εἰς Τάρταρον. καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας
 Ῥαδάμανθυς κρινεῖ, τοὺς δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης Αἰακός·
 Μίνω δὲ πρεσβεῖα δώσω ἐπιδιακρίνειν, ἂν ἀπορητόν τι
 45 τὸ ἐτέρῳ, ἵνα ὡς δικαιοτάτῃ ἢ κρίσις ἦ περὶ τῆς πορείας
 τοῖς ἀνθρώποις."

LXXX. Ταῦτ' ἐστίν, ὦ Καλλίκλει, ἃ ἐγὼ ἀκηκοὺς
 πιστεῦν ἀληθῆ εἶναι· καὶ ἐκ τούτων τῶν λόγων τοιόνδε τι b
 λογίζομαι συμβαίνειν. ὁ θάνατος τυγχάνει ὢν, ὡς ἐμοὶ
 δοκεῖ, οὐδὲν ἄλλο ἢ δυοῖν πραγμάτων διάλυσις, τῆς ψυχῆς
 5 καὶ τοῦ σώματος, ἀπ' ἀλλήλων· ἐπειδὰν δὲ διαλυθῆτον
 ἄρα ἀπ' ἀλλήλων, οὐ πολὺ ἦττον ἐκάτερον αὐτοῖν ἔχει τὴν
 ἕξιν τὴν αὐτοῦ, ἤνπερ καὶ ὅτε ἕξῃ ὁ ἄνθρωπος, τό τε σῶμα
 τὴν φύσιν τὴν αὐτοῦ καὶ τὰ θεραπεύματα καὶ τὰ παθή-
 ματα ἔνδηλα πάντα. οἷον εἴ τιςος μέγα ἦν τὸ σῶμα e
 10 φύσει ἢ τροφῇ ἢ ἀμφοτέρα ζῶντος, τούτου καὶ ἐπειδὰν

ἀποθάνῃ ὁ νεκρὸς μέγας, καὶ εἰ παχύ, παχὺς καὶ ἀπο-
 θανόντος, καὶ τᾶλλα οὕτως· καὶ εἰ αὖ ἐπετήδευε κομᾶν,
 κομήτης τούτου καὶ ὁ νεκρός. μαστιγίας αὖ εἴ τις ἦν καὶ
 ἴχνη εἶχε τῶν πληγῶν οὐλὰς ἐν τῷ σώματι ἢ ὑπὸ μαστί-
 15 γων ἢ ἄλλων τραυμάτων ζῶν, καὶ τεθνεῶτος τὸ σῶμα
 ἔστιν ἰδεῖν ταῦτα ἔχον· (καὶ) κατεαγότα εἴ του ἦν μέλη ἢ
 διεστραμμένα ζῶντος, καὶ τεθνεῶτος ταῦτα ἔνδηλα. ἐνὶ **a**
 δὲ λόγῳ, οἷος εἶναι παρεσκευάστο τὸ σῶμα ζῶν, ἔνδηλα
 ταῦτα καὶ τελευτήσαντος ἢ πάντα ἢ τὰ πολλὰ ἐπὶ τινα
 20 χρόνον. ταῦτόν δὴ μοι δοκεῖ τοῦτ' ἄρα καὶ περὶ τὴν
 ψυχὴν εἶναι, ὧ Καλλίκλεις· ἔνδηλα πάντα ἔστιν ἐν τῇ
 ψυχῇ, ἐπειδὰν γυμνωθῇ τοῦ σώματος, τά τε τῆς φύσεως
 καὶ τὰ παθήματα, ἃ διὰ τὴν ἐπιτήδευσιν ἐκάστου πράγ-
 ματος ἔσχεν ἐν τῇ ψυχῇ ὁ ἄνθρωπος. ἐπειδὰν οὖν ἀφί-
 25 κωνται παρὰ τὸν δικαστήν, οἱ μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν
 Ῥαδάμανθιν, ὁ Ῥαδάμανθυσ ἐκείνους ἐπιστήσας θεᾶται **e**
 ἐκάστου τὴν ψυχὴν, οὐκ εἰδὼς ὅτου ἐστίν, ἀλλὰ πολλάκις
 τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπιλαβόμενος ἢ ἄλλου ὄτουοῦν
 βασιλέως ἢ δυνάστου κατείδεν οὐδὲν ὑγιᾶς ὄν τῆς ψυχῆς,
 30 ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην καὶ οὐλῶν μεστήν ὑπὸ ἐπιορκιῶν
 καὶ ἀδικίας, ἃ ἐκάστη ἢ πρᾶξις αὐτοῦ ἐξωμόρξατο εἰς τὴν **525**
 ψυχὴν, καὶ πάντα σκολιὰ ὑπὸ ψεύδους καὶ ἀλαζονείας καὶ
 οὐδὲν εὐθὺ διὰ τὸ ἄνευ ἀληθείας τεθράφθαι· καὶ ὑπὸ
 ἐξουσίας καὶ τρυφῆς καὶ ὕβρεως καὶ ἀκρατίας τῶν πρά-
 35 ξεων ἀσυμμετρίας τε καὶ αἰσχροτήτος γέμουσαν τὴν ψυ-
 χὴν εἶδεν· ἰδὼν δὲ ἀτίμως ταύτην ἀπέπεμψεν εὐθὺ τῆς
 φρουρᾶς, οἱ μέλλει ἐλθοῦσα ἀνατλήναι τὰ προσήκοντα
 πάθη.

LXXXI. Προσῆκει δὲ παντὶ τῷ ἐν τιμωρίᾳ ὄντι, ὑπ' **b**
 ἄλλου ὀρθῶς τιμωρουμένῳ, ἢ βελτίονι γίνεσθαι καὶ ὀνί-
 νασθαι ἢ παραδείγματι τοῖς ἄλλοις γίνεσθαι, ἵνα ἄλλοι

ὀρῶντες πάσχοντα ἂν ἂν πάσχη φοβούμενοι βελτίους
 5 γίνωνται· εἰσὶν δὲ οἱ μὲν ὠφελούμενοί τε καὶ δίκην
 διδόντες ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων οὔτοι, οἱ ἂν ἰάσιμα
 ἀμαρτήματα ἀμάρτωσιν· ὅμως δὲ δι' ἀλγηδόνων καὶ ὀδυ-
 νῶν γίνεταί αὐτοῖς ἢ ὠφελία καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Ἄιδου·
 οὐ γὰρ οἶόν τε ἄλλως ἀδικίας ἀπαλλάττεσθαι. οἱ δ' ἂν e
 10 τὰ ἔσχατα ἀδικήσωσι καὶ διὰ τοιαῦτα ἀδικήματα ἀνίατοι
 γένωνται, ἐκ τούτων τὰ παραδείγματα γίνεταί, καὶ οὔτοι
 αὐτοὶ μὲν οὐκέτι ὀνίανται οὐδέν, ἅτε ἀνίατοι ὄντες, ἄλλοι
 δὲ ὀνίανται οἱ τούτους ὀρῶντες διὰ τὰς ἀμαρτίας τὰ μέ-
 γιστα καὶ ὀδυνηρότατα καὶ φοβερώτατα πάθη πάσχοντας
 15 τὸν αἰεὶ χρόνον, ἀτεχνῶς παραδείγματα ἀνηρημένους ἐκεῖ
 ἐν Ἄιδου ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τοῖς αἰεὶ τῶν ἀδίκων ἀφικνου-
 μένοις θεάματα καὶ νουθετήματα. ὣν ἐγὼ φημι ἓνα καὶ a
 Ἄρχελαον ἔσεσθαι, εἰ ἀληθῆ λέγει Πῶλος, καὶ ἄλλον
 ὅστις ἂν τοιοῦτος τύραννος ἦ· οἶμαι δὲ καὶ τοὺς πολλοὺς
 20 εἶναι τούτων τῶν παραδειγμάτων ἐκ τυράννων καὶ βασι-
 λέων καὶ δυναστῶν καὶ τὰ τῶν πόλεων πραξάντων γεγνό-
 τας· οὔτοι γὰρ διὰ τὴν ἐξουσίαν μέγιστα καὶ ἀνοσιώ-
 τατα ἀμαρτήματα ἀμαρτάνουσι. μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ
 Ὅμηρος· βασιλέας γὰρ καὶ δυνάστας ἐκεῖνος πεποίηκεν
 25 τοὺς ἐν Ἄιδου τὸν αἰεὶ χρόνον τιμωρουμένους, Τάνταλον e
 καὶ Σίσυφον καὶ Τιτυόν· Θερσίτην δέ, καὶ εἴ τις ἄλλος
 πονηρὸς ἦν ἰδιώτης, οὐδεὶς πεποίηκεν μεγάλας τιμωρίας
 συνεχόμενον ὡς ἀνίατον· οὐ γὰρ, οἶμαι, ἐξῆν αὐτῷ· διὸ
 καὶ εὐδαιμονέστερος ἦν ἢ οἷς ἐξῆν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Καλλί-
 30 κλεις, ἐκ τῶν δυναμένων εἰσὶ καὶ οἱ σφόδρα πονηροὶ
 γιγνόμενοι ἄνθρωποι· οὐδὲν μὴν κωλύει καὶ ἐν τούτοις 526
 ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγγίγνεσθαι, καὶ σφόδρα γε ἄξιον ἄγα-
 σθαι τῶν γιγνομένων· χαλεπὸν γάρ, ὦ Καλλίκλεις, καὶ
 πολλοῦ ἐπαίνου ἄξιον ἐν μεγάλῃ ἐξουσίᾳ τοῦ ἀδικεῖν γενό-

35 μεινον δικαίως διαβιῶναι. ὀλίγοι δὲ γίνονται οἱ τοιοῦτοι·
 ἐπεὶ καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοθι γεγόνασιν, οἶμαι δὲ καὶ ἔσου-
 νται καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ταύτην τὴν ἀρετὴν τὴν τοῦ δικαίως b
 διαχειρίζειν ἢ ἂν τις ἐπιτρέπη· εἷς δὲ καὶ πάνυ ἐλλόγιμος
 γέγονε καὶ εἷς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας, Ἀριστείδης ὁ Λυσι-
 40 μάχου· οἱ δὲ πολλοί, ὧ ἄριστε, κακοὶ γίνονται τῶν δυνα-
 στῶν.

LXXXII. Ὅπερ οὖν ἔλεγον, ἐπειδὴν ὁ Ῥαδάμανθους
 ἐκεῖνος τοιοῦτόν τινα λάβη, ἄλλο μὲν περὶ αὐτοῦ οὐκ οἶδεν
 οὐδέν, οὐθ' ὅστις οὐθ' ὄντινων, ὅτι δὲ πονηρός τις· καὶ
 τοῦτο κατιδὼν ἀπέπεμψε εἰς Τάρταρον, ἐπισημηνάμενος,
 5 ἕάν τε ἰάσιμος ἕάν τε ἀνιάτος δοκῆ εἶναι· ὁ δὲ ἐκέισε c
 ἀφικόμενος τὰ προσήκοντα πάσχει. ἐνίοτε δ' ἄλλην εἰσ-
 ιδὼν ὁσίως βεβιωκυῖαν καὶ μετ' ἀληθείας, ἀνδρὸς ἰδιώτου,
 ἢ ἄλλου τινός, μάλιστα μὲν, ἔγωγέ φημι, ὧ Καλλίκλεις,
 φιλοσόφου τὰ αὐτοῦ πράξαντος καὶ οὐ πολυπραγμονή-
 10 σαντος ἐν τῷ βίῳ, ἠγάσθη τε καὶ ἐς μακάρων νήσους
 ἀπέπεμψε. ταῦτα δὲ ταῦτα καὶ ὁ Αἰακός· ἐκάτερος δὲ
 τούτων ράβδον ἔχων δικάζει· ὁ δὲ Μίνως ἐπισκοπῶν
 κάθηται, μόνος ἔχων χρυσοῦν σκῆπτρον, ὡς φησιν Ὀδυσ-
 σεὺς ὁ Ὀμήρου ἰδεῖν αὐτὸν d

15 χρύσειον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νέκυσσιν.

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὧ Καλλίκλεις, ὑπὸ τούτων τῶν λόγων
 πέπεισμαι, καὶ σκοπῶ ὅπως ἀποφανοῦμαι τῷ κριτῇ ὡς
 ὑγιεστάτην τὴν ψυχὴν· χαίρειν οὖν ἐάσας τὰς τιμὰς τὰς
 τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀλήθειαν σκοπῶν πειράσομαι
 20 τῷ ὄντι ὡς ἂν δύνωμαι βέλτιστος ὢν καὶ ζῆν καὶ ἐπειδὴν e
 ἀποθνήσκω ἀποθνήσκειν. παρακαλῶ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους
 πάντας ἀνθρώπους, καθ' ὅσον δύνωμαι, καὶ δὴ καὶ σὲ
 ἀντιπαρακαλῶ ἐπὶ τούτον τὸν βίον καὶ τὸν ἀγῶνα τούτου,

ὄν ἐγὼ φημι ἀντὶ πάντων τῶν ἐνθάδε ἀγώνων εἶναι, καὶ
 25 ὄνειδίζω σοι, ὅτι οὐχ οἴός τ' ἔσει σαυτῶ βοηθηῆσαι, ὅταν
 ἢ δίκη σοι ἦ καὶ ἢ κρίσις ἦν νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἀλλὰ
 ἔλθων παρὰ τὸν δικαστὴν τὸν τῆς Αἰγίνης ὑόν, ἐπειδάν 527
 σου ἐπιλαβόμενος ἄγῃ, χασμήσει καὶ εἰλιγγιάσεις οὐδὲν
 ἦττον ἢ ἐγὼ ἐνθάδε σὺ ἐκεῖ, καὶ σε ἴσως τυπτήσῃ τις καὶ
 30 ἐπὶ κόρρης ἀτίμως καὶ πάντως προπηλακίει.

ΛXXXIII. Τάχα δ' οὖν ταῦτα μῦθός σοι δοκεῖ λέγε-
 σθαι ὥσπερ γραδὸς καὶ καταφρονεῖς αὐτῶν, καὶ οὐδέν γ'
 ἂν ἦν θαυμαστὸν καταφρονεῖν τούτων, εἴ πῃ ζητοῦντες
 εἶχομεν αὐτῶν βελτίω καὶ ἀληθέστερα εὐρεῖν· νῦν δὲ ὄρας,
 5 ὅτι τρεῖς ὄντες ὑμεῖς, οἵπερ σοφώτατοί ἐστε τῶν νῦν Ἑλλή-
 νων, σύ τε καὶ Πῶλος καὶ Γοργίας, οὐκ ἔχετε ἀποδείξαι, b
 ὡς δεῖ ἄλλον τινὰ βίον ζῆν ἢ τούτου, ὅσπερ καὶ ἐκείσε
 φαίνεται συμφέρων. ἀλλ' ἐν τοσούτοις λόγοις τῶν ἄλλων
 ἐλεγχόμενων μόνος οὗτος ἡρεμεί ὁ λόγος, ὡς εὐλαβητέον
 10 ἐστὶν τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι, καὶ παντὸς μᾶλ-
 λον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθὸν ἀλλὰ τὸ
 εἶναι, καὶ ἰδία καὶ δημοσία· ἐὰν δέ τις κατὰ τι κακὸς
 γίγνηται, κολαστέος ἐστί, καὶ τοῦτο δεύτερον ἀγαθὸν μετὰ
 τὸ εἶναι δίκαιον, τὸ γίγνεσθαι καὶ κολαζόμενον διδόναι c
 15 δίκην· καὶ πᾶσαν κολακείαν καὶ τὴν περὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν
 περὶ τοὺς ἄλλους, καὶ περὶ ὀλίγους καὶ περὶ πολλούς,
 φευκτέον· καὶ τῇ ῥητορικῇ οὕτω χρηστέον ἐπὶ τὸ δίκαιον
 αἰεὶ, καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ πράξει.

Ἔμοι οὖν πειθόμενος ἀκολούθησον ἐνταῦθα, οἷ ἀφικό-
 20 μενος εὐδαιμονήσεις καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας, ὡς ὁ λόγος
 σημαίνει. καὶ ἕασόν τινά σου καταφρονῆσαι ὡς ἀνοήτου
 καὶ προπηλακίσαι, ἐὰν βούληται, καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε a
 θαρρῶν πατάξαι τὴν ἄτιμον ταύτην πληγὴν· οὐδὲν γὰρ
 δευρὸν πείσει, ἐὰν τῷ ὄντι ἦς καλὸς καγαθός, ἀσκῶν ἀρε-

- 25 τήν. κάπειτα οὕτω κοινῇ ἀσκήσαντες, τότε ἤδη, εἰάν δοκῇ
 χρῆναι, ἐπιθησόμεθα τοῖς πολιτικοῖς, ἢ ὁποῖον ἂν τι ἡμῖν
 δοκῇ, τότε βουλευσόμεθα, βελτίους ὄντες βουλευέσθαι ἢ
 νῦν. αἰσχρὸν γὰρ ἔχοντάς γε ὡς νῦν φαινόμεθα ἔχειν,
 ἔπειτα νεανιεύεσθαι ὡς τι ὄντας, οἷς οὐδέποτε ταῦτά δοκεῖ
- 30 περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων · εἰς τοσοῦ- e
 τον ἤκομεν ἀπαιδευσίας · ὥσπερ οὖν ἡγεμόνι τῷ λόγῳ
 χρῆσόμεθα τῷ νῦν παραφανέντι, ὃς ἡμῖν σημαίνει, ὅτι
 οὗτος ὁ τρόπος ἄριστος τοῦ βίου, τὴν δικαιοσύνην καὶ
 τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀσκοῦντας καὶ ζῆν καὶ τεθνάναι. τούτῳ
- 35 οὖν ἐπώμεθα, καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῶμεν, μὴ ἐκείνῳ
 ᾧ σὺ πιστεύων ἐμὲ παρακαλεῖς · ἔστι γὰρ οὐδενὸς ἄξιος,
 ᾧ Καλλίκλεις.

COLLEGE SERIES OF GREEK AUTHORS

EDITED UNDER THE SUPERVISION OF

JOHN WILLIAMS WHITE, PH.D., *Professor of Greek in Harvard University,*

AND

THOMAS D. SEYMOUR, M.A., *Hillhouse Professor of the Greek Language
and Literature in Yale College.*

With the coöperation of eminent scholars, each of whom is responsible for the details of the work in the volume which he edits.

THIS series is intended to include the works either entire or selected of all the Greek authors suitable to be read in American colleges. The volumes contain an Introduction, Text, Notes, Rhythmical Schemes where necessary, an Appendix including a brief bibliography and critical notes, and a full Index. In accordance with the prevailing desire of teachers, the notes are placed below the text; but in order to accommodate all, and, in particular, to provide for examinations, the text is printed and bound separately. All except text editions are bound both in cloth and in paper. Large Porson type and clear diacritical marks emphasize distinctions and minimize the strain upon the student's eyes.

The publishers no longer supply the text editions free of charge with the text-and-note editions, but send free of charge to any teacher of Greek, on his application, as many copies of the text as he may desire for use in the class-room and in examinations, in number not to exceed the copies of the text-and-note edition purchased by the class. Copies of the text edition may still be had separately, bound only in paper, at the uniform price of forty cents each.

The following Volumes are ready:

Aeschines against Ctesiphon ("On the Crown"). Edited on the basis of Weidner's edition, by Professor Rufus B. Richardson, Ph.D., of *Dartmouth College.*

Edition with Text and Notes: 279 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.

Text Edition: 76 pp. Paper, 40 cents.

Aristophanes, Clouds. Edited on the basis of Kock's edition, by Professor M. W. Humphreys, Ph.D., LL.D., of *the University of Virginia.*

Edition with Text and Notes: 252 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.

Text Edition: 88 pp. Paper, 40 cents.

COLLEGE SERIES OF GREEK AUTHORS

- Euripides, *Bacchantes*.** Edited on the basis of Wecklein's edition, by Professor I. T. Beckwith, Ph.D., of *Trinity College*.
Edition with Text and Notes: 146 pp. Cloth, \$1.25. Paper, 95 cents.
Text Edition: 64 pp. Paper, 40 cents.
- Euripides, *Iphigenia among the Taurians*.** Edited by Professor Isaac Flagg, Ph.D.
Edition with Text and Notes: 197 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.
Text Edition: 69 pp. Paper, 40 cents.
- Homer. *Introduction to the Language and Verse of Homer*.** By Professor Seymour.
104 pp. Cloth, 75 cents. Paper, 60 cents.
- Homer, *Iliad, Books I.-III*.** Edited on the basis of the Ameis-Hentze edition, by Professor Seymour.
Edition with Text and Notes: 235 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.
Text Edition: 66 pp. Paper, 40 cents.
- Homer, *Iliad, Books IV.-VI*.** Edited on the basis of the Ameis-Hentze edition, by Professor Seymour.
Edition with Text and Notes: 220 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.
Text Edition: 66 pp. Paper, 40 cents.
- Homer, *Odyssey, Books I.-IV*.** Edited on the basis of the Ameis-Hentze edition, by Professor B. Perrin, Ph.D., of *Adelbert College of Western Reserve University*.
Edition with Text and Notes: 229 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.
Text Edition: 75 pp. Paper, 40 cents.
- Plato, *Apology and Crito*.** Edited on the basis of Cron's edition, by Professor L. Dyer, B.A. (Oxon.).
Edition with Text and Notes: 204 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.
Text Edition: 50 pp. Paper, 40 cents.
- Plato, *Gorgias*.** Edited on the basis of the Deuschle-Cron edition, by Gonzalez Lodge, Ph.D., *Associate in Bryn Mawr College*.
Edition with Text and Notes: 308 pp. Cloth, \$1.65. Paper, \$1.35.
Text Edition: 118 pp. Paper, 40 cents.
- Plato, *Protagoras*.** The commentary of Sauppe translated with additions, by Professor J. A. Towle, B.A., of *Iowa College*.
Edition with Text and Notes: 179 pp. Cloth, \$1.25. Paper, 95 cents.
Text Edition: 69 pp. Paper, 40 cents.

COLLEGE SERIES OF GREEK AUTHORS

Sophocles, *Antigone*. Edited on the basis of Wolff's edition, by Professor M. L. D'Ooge, Ph.D., LL.D., of the *University of Michigan*.

Edition with Text and Notes: 196 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.

Text Edition: 59 pp. Paper, 40 cents.

Thucydides, *Book I*. Edited on the basis of Classen's edition, by the late Professor C. D. Morris, M.A. (Oxon.), of *Johns Hopkins University*.

Edition with Text and Notes: 350 pp. Cloth, \$1.65. Paper, \$1.35.

Text Edition: 91 pp. Paper, 40 cents.

Thucydides, *Book V*. Edited on the basis of Classen's edition, by Harold North Fowler, Ph.D., of *Phillips Academy, Exeter*.

Edition with Text and Notes: 214 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.

Text Edition: 67 pp. Paper, 40 cents.

Thucydides, *Book VII*. Edited on the basis of Classen's edition, by Professor Charles Forster Smith, Ph.D., of *Vanderbilt University*.

Edition with Text and Notes: 202 pp. Cloth, \$1.40. Paper, \$1.10.

Text Edition: 68 pp. Paper, 40 cents.

Xenophon, *Hellenica I.-IV*. Edited on the basis of Büchschütz's edition, by Professor Irving J. Manatt, Ph.D., LL.D.

Edition with Text and Notes: 286 pp. Cloth, \$1.65. Paper, \$1.35.

Text Edition: 138 pp. Paper, 40 cents.

The following Volumes are in preparation:

Aeschylus, Persians and Prometheus; Andocides; Aristophanes, Birds and Knights; Demosthenes, Private Orations; Euripides, Alcestis; Herodotus; Homer, Iliad and Odyssey; Lucian, Selected Dialogues; Lycurgus; Lysias, Selected Orations; Plato, Laches and Euthyphro; Plutarch, Selected Lives; Theocritus; Thucydides; Xenophon, Hellenica V.-VII. and Memorabilia; New Testament, The Gospel of John and Acts of the Apostles.

October, 1890.

GINN & COMPANY, Publishers,

BOSTON, NEW YORK, AND CHICAGO.

4037 .

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
10 ELMSLEY PLACE
TORONTO 5, CANADA.

4037.

